

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUNSÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 irt).
Egyes szám Budapesten 8. vidéken 10 fillér.

Orvoslás.

Budapest, március 7.

(V.) A panama-hajhászat sivár hangzavarába ma jólesően csendült bele egy tiszta hang: a józan észnek és a hazafiai lelkiismeretnek szózata. Tiltakozás a politikai babonák és a társadalmi bálványok ellen s a tiszta igazságnak bátor felismerése és önértékes hirdetése: ez volt e szózat tartalma. Két héttel ezelőtt még természetesnek látszott volna, hogy a magyar parlamentben a társadalmi összhang üdvös voltát s a becsületes munka dicséretét prédikálják. Ma már csodaszámba ment az ilyen beszéd. S holnap — ugy lehet — már lehurrogják az embert e vakmerő szavakért. Vajjon mi hozta létre ezt a megdöbbentő pszichológiai fordulatot? Köz tudomása az ok: megfertőztették a parlament lelkét, megmérgezték a közszellemet. A fertőző anyag: a gyanukór. A mérég: a kölcsönös megszólás szenvedélye.

A tiszta hang, amely ma beleszendült a sivár hangzavarba, a Láng Lajos beszéde volt. Nemes formájú és bölcs tartalmu polémia volt ez a beszéd az ellen a hangulatbeli forradalom ellen, amely most megy végbe közéletünkben. Az igazságok, amelyeket Láng Lajos hirdetett, se nem újak, se nem komplikáltak. Az érdemük inkább az, hogy régiék és egyszerűek. De egy elfajuló korszellem tévedéseivel és hazugságaival szemben ezekre a régi és egyszerű igazságokra hivatkozni, ma már háladatlan szerep. S akik hazafiai hite és komoly meggyőződése ily háladatlan szerep vállalására bír, az kimutatja egyéniségének erejét s azzal, hogy az ár ellen mer uzsni, rászorgal a közvélemény elismerésére. Hogy a nemzet nagy gazdasági érdekei a közel jövőben kockára jutnak, s hogy e vézetes kockajátékból kiszámíthatatlan kár-

hozat nélkül csakis abban az esetben kerülhetnek ki, ha a nemzet koncentrált figyelme s a zavartalan egységű közvélemény erélye örködik rajtuk: ez volt a Láng Lajos beszédenek első tétele. E tétel igazsága felül áll minden kétségen. Nyugatról és keletről olyan méretű vámpolitikai veszéylek ólálkodnak nyerstermelésünkre, hogy osztatlan nemzeti erővel se fogjuk tán valamennyiüket elháríthatni, de erőink szétforgácsoltsága esetén nyilván csatavesztések leszünk az egész vonalon. Ez a félelmetes tanulság harsog ki a Láng Lajos beszédéből. S ezt a beszédet a teremben alig száz képviselő hallgatta; a többi künn a folyosón lázasan tanácskozott olyan dolgok felől, amelyek csak robbantó hatásuk lehetnek a magyar közéletre. Micsoda kétségbeesett állapot!

A beszéd második tétele a társadalmi összhang keresésére és ápolására buzdította a közvéleményt. Szörnyűség az, hogy minálunk a kereskedelem üldözésére s az ipar lenézésére izgatják a gazdaközönseget. Hiszen az ipar fogyasztókat nevel a nyerstermelésnek, a kereskedelem pedig az ipar nevelte fogyasztók vásárló képességét biztosítja. Azon a szemhatáron belül, amely egy gyárkérmény csucsáról nyílik meg, fokozott jöletet áraszt az ipari szorgalom: a lakosság sűrűsödik és munkabérén kenyeret vásárol a földművestől, húst az állattenyésztőtől. Jól mondta ma Láng Lajos, hogy kereskedelem és ipar olyan édes gyermekei a mezőgazdaságnak, akik *anyjukat* táplálják dusan pezsülő emléikkel. S ezt az elemi igazságot minálunk még hirdetni kell! Sakik Magyarországon ezt az igazságot hirdetni merik, jól járnak még, ha be nem verik érte a fejüket. Persze, hogy örület ez; de olyan *fertőző téboly*, mely magával ragadja a tömegeket.

Tessék aztán társadalmi összhangra törekedni ebben az országban. Ennek az összhangnak az *egységes társadalmi öntudat* volna az előfeltétele. Nos épp ez az előfeltétel hiányzik minálunk. Magyarországnak tizen-nyolc millió lakosa két táborba oszlik s ezt a két tábort áthidalhatatlan örvény választja el egymástól. Ez az örvény: a *dölyf és az irigység*. Akiknek van rangjuk és módjuk, azok a dölyf. Akiknek sem rangjuk, sem módjuk nincs, azok az irigység. Rang, mód, dölyf, irigység: tessék ezt a négy mennyiséget permutálni és variálni s megkapják eredményül a magyar társadalmat atomizáló ellentétek különböző alakulatait. A mostani dulakodás vezérlő motívuma sem egyéb a végső elemzésben, mint harc a módnak irigysége s a rangnak dölyfe közt...

És hathatós orvossága csupán egyetlen akad e végzetes nyavalyának: az, amelyet Láng Lajos ajánl. Belé kell nevelni a magyar középosztályba a *munka erkölcsi értékének* öntudatát. Amíg az a felfogás járja minálunk, hogy az öröklött vagyon elherdálni nem bűn s azt fenntartani, de meddően élvezni erény, mindaddig anyagi és erkölcsi hanyatlásra van ez a nemzet kárhoztatva. Ezt az alapot frívol hazugságot kell a közfelfogásból kiirtani. Mert minden egyéb szociál-ethikai tévedés csak ennek az egy hazugságnak a fattyuhajtása. Az iparos szorgalma, a kereskedő ügyessége és buzgósága ezen a cimen fitymáltatik minálunk. És így keverődött össze az *üzlet* fogalma az *üzérkedéssel* s a *nyereség* a *nyerekedéssel*. És ugyancsak így keletkezett az a buta eszmezavar, amelyet mi az erkölcsi mérték meghamisításának nevezünk s amelynek egyik véglete *minden* pénzcsinálást diffamáló, másik véglete pedig *minden* vagyon-szerzést kifogástalannak tart.

TÁRCA.

A hókirály.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: ifjabb Hegedüs Sándor.

Az ablakot dörömbölvé verte a szél. Kopogtatászerien hangzott, mintha érthetetlen nyelven jelezni akarta volna: megjött a hókirály. Csakugyan úgy volt, a pehelyszakállú hókirály tartotta bevonulását. Szélnyelvével sipogta:

— Itt vagyok, megjöttem egész kisérettemmel; jégsarki palotából hozott el a vihar, hideg birodalomban minden alakja elkísért utamon. Jégcsap testőreim sorfalat állnak ott, ahol elvonulok s egyéniségem hideg volta megborzogat minden városlakót, akihez belehelek. Évek óta nem jártam erre, s beletelik sok évfördülő, míg újra erre pördülök kisérettem sokaságával; de amíg itt vagyok, addig remegjétek s emlékezzetek vissza mindenkoron rám, mert én vagyok a nagy, a hatalmas hókirály.

Ugy is volt; észak földén lévő örök hópalotájából jött meg a fehér fejedelem. Érkeztét sívva jelezte a vihar, amely elűzte a viz fölszínéről a vijjogó sirályokat. Reggel lehetett, fehér hajnal, mikor a hókirály palástja lassan kezdett alá ereszkedni, hogy elfoglalja a pehelyfejedelem számára a tartományt. Erős küzdelem volt, de a hófőrteteg rohama bírt lélekzettel és négy nap meg négy fehér éj után győztes lett s ráborult a város területére, olyan erővel, mintha meg akarná fojtani. A vasut csapását eltüntette, a hajókat visszahozta a tengervíz közepére, mely szövetséges társa lett s nyugtalan erővel hajtotta visszavissza a révpart felől a küzködő, hóvá fagyott nagy hajókat. Csakugyan olybá tetszett, mintha

megfuladna a város, a vonat nem futkosott sem a földön, sem a gólyalábu sin tetején. A hajótűlök elnémult, hó szorult a kürtőjébe, ugyanaz a hó, mely a város hosszát úgy befedte, hogy minden jármű elakadt, amint belebujt a hóköntösbe. A hatalmas hókirálynak esuda ereje volt, fegyvere éles, csipős, mely ellen nincs védekezés. A hóhadsereg új meg új, ki nem merülő csapatban érkezett a sarkok felől skérelhetetlen erővel csapat szembe, oly erővel, melyet élő lény ki nem állott. Mindenki bujt, ahová bujhatott s földatja a küzdelmet ez őserővel, mely felszabadult, hogy vad szenvedélyllyel urrá legyen ez embertanyán s csuffa tegye a toronyszerű palotákat. Soha ilyet. A fehér szakállú emberek fejcsóválva nézték, mint uralkodik a pehely-király. Nap-nap után hogyan lesz nagyobb a hatalma s a város mint süpped egyre beljebb a hótömegbe. Néha színto zuhanva esett a hó, amint sietett földre érni, mialatt a szél ereje a város mögül kavarta az új sereget, hogy sietve erre tartson. Jött is különös bugó hangon, sírva. Mintha a sark megmozdult volna s most megunva régi tanyáját rohamlépésben erre költöznek; féktelen indulat volt a hőesésben, mely pereig sem szünetelt, hogy lélekzethez jusson.

A ragyogó városból óriási hótömeg lett, melyből a torony-hegyek és esuces-házatetők nagy nehezen fölverődtek, az utak teste pedig be volt temetve mélyen. Az épület határait kiszegték a jégsapok, egy-egy sarki házban egész falat raktak átlátszó üvegszerű oszlopokból; a templomajtón barlangbejáratot formáltak, melybe mint a mesebeli jégremeték úgy surrantak be a hóval befütt emberek. Talán úgy gondolta a hókirály, hogy ezt az új tanyát, amelyet emberkéz alkotott, most átformálja saját képzeletével úgy, hogy föllülmulja a jégsarki palotát is. Erősen dolgozott művén, éveknél tetsző órákon át hordta hozzá az építő anyagot ismeretlen rejtekéből, hogy hó-

fészket megteremtse. Néha, mikor a szél sűrűlött, a hőszemek a széljajszóra a földről is felverődtek, hogy még egyet kavargatva, odaverődjenek tehetetlenül az ablakok szűz szemébe. Az utcákon pedig csodálatos játéka volt a hókirálynak, melyet széljárásával rendezett. Egyszer egyik, másszor másik utca medréről tört elő a hóhadsereg, a sarkon egyet fordult, mialatt föl-kavart egy ezüst poru hóavart, mely fölverődött, melyre hajlott, aztán pedig szerte porzott.

De csudaművét a hókirály a városban megteremtteni még sem tudta, az embertanyát csak csuffa tette, alakatlan semmivé. Bezzeg ott, ahol a fák birodalma van, ahol az ősz természettel találkozott, ott teremtette meg mesterművét. Új erdőt alkotott a kopasz fák közül, egy fehérbőrű, öreg erdőt. A fák ágai mintha megnyultak volna, amint hőszakállal tele aggatták magukat, törzskükre ráborult az új palást s az új erdő felépült a hókirály öröme, fantasztikus alakokban, mint valami csodakert. Fehér erdő, tejszínű hideg esuhával, mint valami kihalt, megdermedt mese-kert, vagy talán egy más, örökké fagyos csillagzat vad erdejének tükörképe. A fák alatt a leboruló hóágak lefogatták ujjait a borzas bokrok közé, mintha kezet fogtak volna, mielőtt megdermedtek. Ha pedig szél csapott az ilyen sarki erdőre, az ágak nem bólogattak, hanem dermedt mozdulatlanúságukban recsegésszerű hangot adtak, mialatt hódizsuk darabokban zuhant a földre. Itt a fák ágain csillogó ragyogásban, hideg színének eredeti sajátosságában jelent meg a hókirály, kit mesekönyvben pehelyszakállal rajzolnak le, melyről folytonosan, perege hullanak a hópíhek; a hókirály, — kinek ezüsttragyó-gású jégpalotája van valahol messze a sark mögött — ott ült az átvarázsolt kert fehér fáinak koronáján. Hatalmas fészket rakott, fehér királyi trónt. A fehér kert volt a királyi lak, a hótö-

Denique, csak odalyukad ki minden, ahova legutóbb annyiszor konkludáltunk: végezzük el az erkölcsi mértékhatásként megalkotásával. Ha kezünkben lesz a hiteles mérték, alkalmazzuk azt a legnagyobb szigorral. Addig hogyan merhetne bárkit is sújtani az erkölcsi fogalomzavarban eligazodni nem tudó közvélemény?

A kereskedelmi vita.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, március 7.

Kálmán Károly prédikál. Ezalatt két zarándok is elindul a völgybe: rövid kérdéssel az egyik, vastag paksamátával a másik. A hely pedig lekendevze figyeli a két zarándokot. Gajári Ödönt és Ugron Gábort.

Látni, ahogy Gajári Ödön sorra megáll az ellenzék pártok vezéreit, alvezéreit, főtisztjeit és altisztjeit előtt. Mintha kérdezné tőlük valamit, de nagyon röviden. S látni ugyanakkor, ahogy Ugron Gábor magához szólít néhány embert a Kossuth-pártból, néhányat a néppártból s néhányat a volt nemzeti pártból. S vastag paksamátát bontogat ki előttük. Mintha felvilágosítaná őket valamiről.

A magyarázat pedig nem sokáig késik.

Gajári Ödön maga hirdeti a folyosón:

— Én most sorra járom azokat, akik esetleg inkább tudhatják, hogy ki küldte a Vaterlandnak azt a bizonyos hírt. Mindegyikhez ezt a sztereotíp kérdést intézem: „Nem ismered véletlenül azt a gyáva embert, aki olyan hazug hírt küldött a Vaterlandnak?” Hiszem, hogy az ismételt kérdésre kiugrik valahonnan az illető, föltéve, hogy gentleman. Ha meg nem ugrik ki, akkor nem gentleman s kár volna rá csak egy szót is vesztegetni.

A pártkassza-ügyben tehát ez a legujabb fázis.

Ugron Gábor paksamátája is hamar kibontakozik a legendás ködből. Akik látták, elmondják a folyosón:

— Aktákat hozott Ugron, amikkel igazolni iparkodik, hogy nem kötelezte magát a saját zabjának szállítására s hogy olcsóbban liferált, mint a hadsereg többi szállítója.

Az akták bemutatása: ez a zab-ügyben a legujabb fázis.

Másfélben pedig a folyosó levegője lovagias ügyek emlegetésétől tüzes. Párbaokról

meggő osztrák város, a megolt bíródom. Egyik káprázatos képet adott, a másik minden lelket megriasztott. A fehér szörny, mikor előjön, megteremti az őt, a vad korszakot ugra, négy nap alatt s egy csapásra csuffá tesz mindent, ami annyi hangya-ember ezer tudásával készült. Meg kell állítani, élbe állani; csakányt, vedret elő s hordja, pusztítsa, tünse el mindenki azt a fehér szörnyet, a hókirályt!

A fejedelem talán nesztét vette az emberhadnak, mert nem hullatott már több havat, hanem az orkánnal egyesülve, fölkapta a földről a hólepet s azt verte a szemébe a küzködő embereknek. Egy-két vasgyik merészen utra kelt, főszerelve pörgő hókével, a hókirály utána kekedett, szembe verte, oldalba csapta a füstölő szörnyet, kerék lábait beragasztotta fehér péppel s amikor megakadt, ráhuzott még pár lábnyit sajtós bőrből s aztán, mint aki dolgot jól végezte, öntelt, nagy meglepéssel ott hagyta a szörnyet, hadd pöfögjön, de előre nem mehet; mint valami nagy pök, úgy közre fogta. Mindennek meg kellett állni, hajónak nem volt szabad a parthoz futnia, mert nem engedte a hókirály. Egyik gőzös vakmerően betörtött jégórával a ponton felé, még túlkölni is mert, hárdeve, hogy szembeszáll a hókirállyal, mire a jégórányetog vad dühvel vágta oda a büszke gőzöst pontonjához, hogy mind a kettő szertemállott s roncsaikra diadalmasan állt a hókirály. Ott trónolt a víz közepén, a kimeredő gépbordákon, melyeket csuffá tett.

Nem volt már menekvés, engedni kellett, mert az őt elem nem tűr ellenszegülést, előtte meg kell hajolni. Négy est múltán kitisztult az ég s a hold halavány fényt hitegetett. Másnap a hideg hajnal homályos ködből kibontakozott a ragyogó nap s amint óriás szemét tündöklőve felnyitotta, olybá tetszett, mintha mosolygása tükön jelezné, amit gondolt:

— Most meghalsz, hókirály!

beszélnek, minden siető emberben segédet látnak s igazán nem csoda, hogy a kereskedelmi vita iránt valami különösebb érdeklődés nem akar mutatkozni. Még a Láng Lajos nagyszabású beszédének is kicsiny a hallgatósága eleinte, de lassankint mégis megnövekedik, mert ilyen magas szempontból mégis csak kevesen bírálták idáig a magyar gazdaság és kereskedelem problémáit. A folyosóról egyre többen szállingóztak be s mikor Láng Lajos a végén igazán emelkedett szellemben aposztrófálta azt a társadalmi összhangot, amely nélkül a boldogulás lehetetlen, amikor mélyeséges meggyőződéssel sürgette, hogy a gazdaság és kereskedelem karöltve iparkodjék haladni és erősödni: akkor már hatalmas korbács éljenzett neki s a gratulációnk minden pártból megostromolták. Nem kevésbé érdekes és értékes volt az a beszéd, amelyben báró Fiáth Miklós a szociális politika elkövetkezése elé harangozott. Jóformán ez volt az első szocialista hang a magyar parlamentben s nem közönséges látványosság, hogy éppen báró Fiáth Miklós állott ki a szocializmus parlamenti uttörőjének. Magas állami szempontokból foglalkozott ezzel a küszöbön jelentkező kérdéssel s amit mondott, abban egyformán volt elosztva a szeretet a szegénnyel szemben s az okosság a tulajdosokkal szemben. A beszédnek ezért erős volt a hatása s báró Fiáthot is számosan üdvözölték sikerült felszólalása után.

Szíves hallgatósága volt később Bessenyei Ferencnek, akit a tréfiáért szeretnek, de a komolyságáért is megbecsülnek. Ma komoly tudással beszélt az ország csatorna-hálózatának kiépítéséről.

Kiváló jelentősége volt a Heltai Ferenc felszólalásának. Az utolsó napokban ugyanis félreértésből eltorzítva került a t. Ház elé a fővárosi pályaudvarok kihelyezésének terve. Ezt az eltorzított képet igazította meg Heltai Ferenc s mikor a terv konturját pontosan rajzolta meg: a törvényhozás egészen más érzésekkel figyelte a komoly argumentumokat, amelyek a kihelyezés mellett szólnak. Heltai Ferenc ezen a ponton szükség és derék munkát végzett s nincs kétség, hogy az ő argumentumainak súlya elől nehézség lesz elzárkózni. Nagy figyelemmel és rokonszenvvel hallgatta egyébként a t. Ház, mikor Heltai beszédének végén az államvasuti alkalmazottak fizetésének rendezését sürgette. Ennek a derék tábornak sok barátja van a törvényhozásban s ez örömmel fogadta, hogy a vasuti alkalmazottaknak olyan buzgó szöszölőjük akadt, mint Heltai Ferenc.

A szélsőbalról ma csak gróf Denyovszky Sándor vett részt a vitában.

A képviselőház ülése március 7-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezso.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Cseh Ervin, Hegedűs Sándor.

Elnök megnyitja az ülést.

A kereskedelmi minisztérium költségvetése.

Kálmán Károly szerint nem volna szabad megengedni, hogy egyes gabona-üzemek szabják meg a gabonáért és ezáltal a gazdánékat kiszíjazzák. Ezek a körök felháborodnak azon, ha egy magyar ember a zabját eladja a hadügyi kincstárnak, de nem emelték fel tiltakozó szavukat a korrupt választások alkalmával s akkor, amidőn a közérkölcösök megrontásáról volt szó. A csekély számú, de hatalmas gyártású eddig az országgyűlésre is hatalmas pánykórtak, mert nem lehetett pénzümveleteiket megadózni. Ellenben üldözik a kereszény gazdasági szövetkezeteket és azokkal szemben még annyit előzékenységet sem tanúsítanak, mint a galíciai bevándorlottakkal szemben. Nem fogadja el a költségvetést.

Láng Lajos: Csak néhány kérdéssel kíván foglalkozni a kereskedelmi miniszternek nagy beszéde után. Ami a kereskedelmi politikát illeti, annak az ideje, hogy az önműlő és a közös vámterület kérdéseiről részletesebben és behatóbban beszéljünk, majd akkor lesz, ha az illető javaslatok előtűnik fekszenek. Először ugyan most volt alkalom, de ha a tarifa és az új kereskedelmi szerződések előtűnik lesznek, akkor ismét nem lehet kitérni e kérdései elől. Ma azonban nem volna helyén azokba bővebben belemerülni. Egyet mindazonáltal egész röviden a magam részéről el akarok ismerni, és ez az, ha vesszük azon hasznát, melyet a közös vámterület különösen akár az iparnak, akár a mezőgazdaságnak fejlődése tekintetében nyújt, kétségtelen, hogy az osztrák ipar nagyobb előnyöket élvezett a közös vámterületből, mint a magyar mezőgazdaság. Igen tanulságos ebben a tekintetben egy összeállítás, amely

— miután nem magyar részről történt, hanem az osztrák statisztikai hivatal által adatott ki — azt hiszem, felül áll azon kételyen, mintha magyar szempontból lett volna összeállítva. De nem ebben fekszik a közös vámterületnek tulajdonképpeni jelentősége. A közös vámterületnek tulajdonképpeni jelentősége abban fekszik, hogy amidőn másutt mindenütt bezárulnak a kapuk a magyar nyereszertermelés előtt, akkor a közös vámterület biztosít nekünk közös jó piacot. Ez a közös vámterület jelentősége, amely természetesen akkor felel meg, hogyha a mi nyereszertermelésünknek ezt a piacot tényleg meg is adja s a nélkül természetesen nem.

A kereskedelmi politika, azt lehet mondani, a gazdasági élet legsúlyosabb problémája, mert abban a gazdasági testnek minden idegrendszerét, úgy, hogy annak legfinomabb fonálához alig lehet hozzáérni, a nélkül, hogy az egész szervezetet mozgásba ne hozzuk. Azért természetes, hogy ha valahol, úgy itt kell a különböző érdekek közösségének, nevezetesen a mezőgazdasági, az ipari és a kereskedelmi foglalkozás érdekközösségének napvilágot látnia.

Ennek bizonyításául ismerteti a közös vámterület két utolsó évi forgalmát. Az érdekeknek ama harmóniájából, amely a közös vámterületen is egyrészt a mezőgazdasági és másrészt a kereskedelmi érdekek között van, a mi állapotonkra nézve az következik, hogy nekünk elsősorban a kötéendő szerződéseknek és a vámtarifáknak a mezőgazdaságnak, a nyereszertermelésnek érdekeit kell szem előtt tartani (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) és pedig két okból. Először azért, mert hiszen ami az ipari érdeket illeti, nagyon valószínű, hogy az osztrák iparosok is gondoskodni fognak arról, hogy az ipari érdekek kellően felkaroltsanak.

A mezőgazdaság érdekeit tehát — nemcsak a magyarokéit, de még az osztrákokéit is — e kérdésekben nekünk kell tulajdonképpen igazán védelmeznünk. Ami az osztrák iparosokat illeti, egy pár év előtt még általában volt a siránkozó hang az osztrák ipar terén. Felhozta azt, hogy drágább a nyersanyag; rosszabbak a vasuti tarifák; a közlekedési viszonyok kedvezőtlenebbek; felhozta a kőszén árát, szóval a nyersanyagot és a tüzelő szereket emeltették, de előzőtök aztán azt is, aminek hullámát hozzánk is átcsaptak, hogy tudniillik az osztrák diplomácia nem teljesíti abban a mértékben kötelezettségét az iparközelítés és támogatás terén, mint a nemet és egy ilyen alkalommal egyik osztrák iparos kitakadt, hogy ha ez így fog menni, akkor mi a gyárainkál elmergünk vagy Németországba, vagy Magyarországra, de Ausztriában nem maradunk. De lassankint kiült, hogy amennyiben bariok vannak, abban nemcsak ezek a viszonyok hiúsak, hanem talán magunknak az osztrák iparosoknak is megvan a gyöngéik és fogyatkozásai. Nevezetesen, hogy nem történnek annyira a dolgukkal, mint a nemetek.

Maguk az osztrákok megérfoltak azt, mintha az osztrák ipar kedvezőtlen helyzetben volna. Örömmel hallotta, hogy a kereskedelmi miniszter az iparfejlesztés terén főleg az osztrák iparra kíván támaszkodni, s e részben a munkamegosztást ajánlja a kormány felé. Az egész világ védelmezi a maga nyereszertermelését, az egy Angliát kivéve, mely, azt lehet mondani, annyira nagyiparos állam, hogy nál az élelmiszerek és nyersanyagok megdrágítása az ipar uralmát kockáztatja, minden más alában, Franciaországban, Németországban, legerélyesebb agrárius védelem áll fenn. Mi közepette állunk egyrészt oly országoknak, amelyek nagyipar mellett mesterségesen elzárják magukat nyereszerterményeink elől, másrészt oly országokkal állunk szemben, amelyek nyereszerterményeikkel a mi piacainkat el akarják özönlíteni. Ez nem rokonszenv, nem ellenszenv, hanem az egyszerű önévédelem kérdése. (Helyeslés.) Nekünk igenis, óvnunk kell mezőgazdaságunkat, abból az egyszerű okból, mert, meg ha a jövő ipari fejlődést tartjuk is szem előtt, az első dolog megtartani, ami van és a jövő ipar fejlesztésének kiindulási alapot kell teremteni a mezőgazdaságból is, vagyunk, gazdaságunk alapját sérthetetlenül meg kell tartani. (Helyeslés.)

Ami a jövő ipari fejlődésre való kilátásainkat illeti, valószínű, hogy a vámpolitika ugyanazok között a keretek között fog mozogni, mint eddig. Az agráriusok ezennel még inkább meg fognak barátkozni a kereskedelmi szerződések eszméjével, ha a gabona nem lesz majd megköve az új szerződésekben, s ha oly vámtarifára lesz, amely az agrárius állapotnak megfelelő. Németországban az agrárius védelem egyre nagyobb és nagyobb, még pedig oly irányban, mely nekünk nem kedvező. De van egy, ami talán teljesítt fog nálunk is találkozás és ez az, hogy a gyapjút, mely eddig vámmentes volt, különböző tételekre osztották.

Midőn tehát azt látjuk, hogy ily közületek történnek körülöttünk, azt hiszem, visszatérnünk arra, hogy a mezőgazdaságunkat meg kell védelmeznünk. Most legyen szabad egy megjegyzést tennem, melyet talán azok, kik eddig helyeselték állapotonkat, nem fognak helyeselni. De hisz ily kérdésekben nem az a fődolog, hogy kedveset mondjon az ember, hanem hogy őszintén mondja el meggyőződését, mely ha ellenkező meggyőződésekkel találkozik, ez az eszmék tisztázására vezet. Én tehát helyeslem, hogy a mezőgazdasági érdekek megóvassanak, de sajnálom, hogy a gazdasági önévédelem beteljesítését követően eljutottunk oda, hogy az őrlési eljárás megszünt. Nagyon sajnálom, nem a pozitív kar miatt, mely ebből származik, pedig ez is nagy, de sajnálom azért a szellemért, amely abban megnyilvánult. Mert ebben bizonyos elfogultság és bizonyos gyűlölet jutott kifejezésre. (Úgy van a jobboldalon.) Mikor olyan véleményeket kell hallani, hogy a magyar malmok tetek tönkre a magyar liszt hiteit, hogy lehet ezt elképzelni? Mi teremtette meg a

magyar listát hitelét? Azt hiszem, csak a magyar malmok. (Ugy van a szélső baloldalon). Én nagyon jól emlékszem rá — akkor elődjö voltam a tarifának. — amikor a vámháború kezdődött Romániában, amely időben malmaink sokkal kedvezőbb helyzetben voltak, mert egyenesen vámentesen hozhattak be búzát, akkor azt a kérdést intéztük hozzájuk, hogy meg fog-e tudni élni a vámháborúban és ők azt mondták, hazafias kötelességüknek tartják abba belevágnodni. Ez itt történt a Házban valamelyik bizottsági teremben. Mi okozta azt, hogy a mi malomiparunk visszafelé ment? Nem az, hogy a malmok marok rontották meg a magyar listát értékét, hanem az, hogy Amerika olyan óriási versenyt támasztott neki, a melylyel szemben a magyar listát nem tud megállni. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Mert más dolog az ipar Amerikában, mint nálunk. Minálunk szemrehányást csináltak abból, hogy Pesten koncentrációk, hogy Pesten hét millió métermázsát dolgoznak fel. Amerikában még jobban van centralizálva. Miniapolisban husz millió métermázsát búzával őrlnek meg a malmok és nem annyi malom van, mint Pesten, hanem három nagy társaság, a többi nem számít. (Igaz! Ugy van! a jobbról.) Megjegyzem, hogy nem vagyok se malomkoleonárius, semféle sluszt életbenem nem csináltam és remélem, nem is fogok csinálni. (Derült ség.) A pesti malmoknak óriási képessége az, hogy a legnagyobb három kategóriában van, hat malom, amely 1000-tól 1500 mm-ig őröl egy nap, négy, amely 1500—2000-ig és hat, amely 2000 métermázsán fölül őröl. Miniapolisban azok a kis malmok, amelyek nem számítanak, őrölnek 2000 barelt, amely körülbelül annyi, mint a métermázsánálunk. Az utána következők, amelyekkel még szintén nem állnak szóba, 4000 barelt egy nap, a három nagy társaság pedig 11.000, 21.000 és 23.000 métermázsát gabonát képes naponta megőrlöni. Ilyen iparral állunk szemben és mikor ilyen iparral állunk szemben, akkor gyengébb helyzetbe hozni a magyar ipart, oly időben, midőn az egész világon, a legagráriusabb országokban, Németországban, Franciaországban az óriási kedvezmény fennáll és nagyon természetesnek tartják, ez baj, tisztelt uraim; és nem ez a baj az egyedüli, amely első sorban iparunkra és másodszorban mezőgazdaságunkra hátrál, nem ez a legnagyobb, hanem nagyobb még az az érzület, amely odatevetett. Mert én nem bánom, hogyha a magyar termelő ki fogja szorítani azt a kereskedőt és azt az iparost abból az üzletből, amelyben eddig van, de akkor csinálja meg azt az üzletet ő maga. De hogy az ország egyszerűen elveszítse egy üzletet, mert abból a mezőgazdaságnak semmi haszna nincs, ezt nem lehet helyesíteni. (Élénk tetszés és helyeslés a jobboldalon.) Serenyi Béla gróf t. barátom nagyon szépen fejtette ki, hogy mi mindent lehetne tenni a buskivitel dolgaiban. Méltóztatásuk csak az angol behozatal tekintetén. Az angol behozatal nyertermékekben meghaladja a 200 millió font sterlinget tápanyagoknál, tehát 2400 millió forintot; abból talán — meg lehet, hogy tévedek. — hatvan millió font less list és buza, a többi állati anyag: hus, tojás stb. Miért nem lehet nekünk ezt oda transzportálni? Mert a magyar gazdaközösségben nincs meg a közönségek érte a magyar kereskedővel és iparral (Igaz! Ugy van! a jobboldalon); mert szövetkezni kellene egymással, a magyar gazda arra nem képes, ahhoz kell kereskedő, iparos és vállalkozó, kell, aki ismerje a piacot; nem az kell, hogy egyik-másik gazda olykor próbáljon valamit és azután hagyja abba, hanem kell, hogy társuljon olyan elemekkel, amelyeknek élete az üzlet: akkor azután meglesz a nyeresége is, amelyre szüksége van. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

A mezőgazdaság fejlődésének legbiztosabb eszköze az iparnak fejlesztése, az ipar és kereskedelem érdekében előmozdítása. És ne is bígjújk azt, hogy ennek az országnak szükségletét mezőgazdasági uton sokáig ki tudjuk elégíteni. A közönséges életben a szülők nevelik és fenntartják gyermekeiket: a gazdasági életben nem úgy van: ott a szülők nevelik, de egyszerre mind fenn is tartják magukat gyermekeik által. Hogyha tehát bizonyos fejlődési fokot túl, a mezőgazdaság virágozni tud, azt csak annak köszönheti, hogy mellette virágozó ipar és kereskedelem van. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

És én nem tehetek róla, ha utazom a külföldön és látom, hogy a gyorsvonat mellett hogyan szalad el az egyik gyári kemény a másik után, mindig vágyom arra az időre, a midőn Magyarországon is egymásután keletkezni fognak ezek a gyárak, még akkor is, ha annak a füstje el fogja rontani egy festői romnak poétikus kilátását, de még akkor is, hogyha annak a gépnek zakatoló lármája el fogja rontani valamely parknak fenséges csöndjét. (Élénk tetszés.) Mi t. Ház, ma egy átmeneti korban élünk, amelyet legjobban tudnék jellemezni két képpel, amely igen sokszor szemem előtt lebeg. (Halljuk! Halljuk!)

Látok egy ősi kuriát, amely négy-öt testvérré maradt. Az a kuria meg van terhelve adóssággal, a mi természetes is, mert hiszen a szülőknek fel kellett nevelni azokat a gyermekeket, de azok a gyermekek különböző polgári pályára mentek, lesz belőlük orvos, mérnök, kereskedő, iparos és tisztességes munkavállaló győnt szereznék. Ezek a testvérek visszakérülnék az ősi kuriára, kitalározzák annak omladozó tetjét, nagyobb fényre emelik azt, mint valaha volt és kegyelettel élnek az ősk aróképe alatt, amelyet újból megparanyoznak, mert habár más elveket vallanak és más gondolkodásuk is van, egyben hasonlóak az ősköz: hogy azokat az erényeket kultiválják, amelyek az ő életükben hazájuknak hasznára voltak. (Élénk tetszés és éljenzés a jobboldalon.) De látok egy másik kuriát, ahol azok a testvérek búszkák arra, hogy ők független emberek, mert ők nem dolgoznak, búszkák arra, hogy ők soha semmiféle keresetnek nem nyultak, csak az ősi vagyontól éltek. És lassankint a kuria dűledezővé lesz,

és nincs kegyeletos kéz, amely őseiknek aróképét új fényre, új virágozásra emelje. (Élénk tetszés és éljenzés a jobboldalon.)

Hát én azt kívánom, t. Ház, hogy az első kép váljék valóra. Én azt kívánom, hogy az a magyar középosztály erősödjék új elemekkel és teljék meg új eszmékkel, hogy az a magyar középosztály vezetője ezután is ennek az országnak ügyeit, mert csak az a középosztály az, amely képes egy egységes nagy nemzeti testet alkotni, amely az ő lombjával és koronájával fel tud szállni a magasabb töltekre és viszont gyökereivel le tud nyulni a földnek legmélyébe. (Tetszés és helyeslés a jobboldalon.) Nekünk egy ilyen egységes magyar társadalomra van szükségünk, mert hiszen a haladó időknek írja, tisztelt uraim, mindig nagyobb és nagyobb feladatokat mér reánk ezen a helyen, ahol ma állunk. Akkor, amidőn azt látjuk, hogy a szomszéd Ausztriában lassankint nincsen politikai név, amelynek ragyogása volna, nincsen többé politikai intézmény, nincsen politikai gondolat, amely visszhangra talál, amidőn felünk kell újabb és nehezebb komplikációktól, amelyek nehezebb feladatokat tárnak elénk, akkor, azt hiszem, nem szabad még arról sem megfeledkezünk, hogy az osztrák példa abban a tekintetben is kell, hogy gondolkodásra ösztönözzen bennünket, hogy t. i. ne kövessük azokat az utakat és módokat, amelyek oda vezettek, ahol ők ma vannak. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) hogy ne vezessük magunkat sem személyes, sem osztálygyűlölet által. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) hanem keressük az igazságot a magyar parlament méltóságának megfelelőleg (Helyeslés a jobboldalon.) nyílt vitában, komoly, férfias módon. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

A költségvetést elfogadom. (Élénk tetszés, helyeslés és éljenzés. A szónokot szívesen üdvözik.)

Gróf Benyovszky Sándor: Felhívja a kormány figyelmét arra a körülményre, hogy a közös hadsereg részére szükséges iparicikékből csak nagyon kevés mértékben történnék megrendelések Magyarországon és kéri a minisztert, hogy befolyásával hason oldja, miszerint ezután a magyar csapatok részére a szükséges iparicikék Magyarországon rendelkezésnek meg. (Helyeslés.)

Báró Fiáh Miklós: A munkáskérdéssel s annak bajaival kíván foglalkozni. December hónapban utlevél-ügyben a belügyminisztériumban járt s itt értesült, hogy már 74.000 utlevél-kérvény adott be a múlt évben. Ebből 50.000 a kivándorlók kérvénye volt. Pedig sok kérvény egész család volt. De arról is értesült, hogy az idén még sokkal több a kérvények száma. Körülbelül 10.000.000 forintot tesz ki a veszteség, amely Magyarországot a kivándorlások folytán éri és sajnos, hogy így is óriási azon munkások száma, kik munkát nem kapnak. Az államnak nem kötelessége, hogy minden polgárának munkát adjon, de egy helyes szociális politika követésével lehetne a bajon segíteni. A gazdasági politika is vezetődik, hogy a gazdasági munkás munkát kapjon. Magyar gyárakat kell felállítani, megvetni a magyar gyárpar alapját. E téren örömmel üdvözi Hegedüs kereskedelmi minisztert, akiről tudja, hogy szavának ura marad. Eddig is szerzett magának érdemeket, mert sikerült az összekötöttest a vevők és a kereskedők között összehozni. Ezáltal fellendül a gyárpar s nem fog többé elfordulni az az eset, hogy — mint a Ganz-gyárban is — munkásokat kelljen elbocsátani.

De a gyárpar fejlesztésénél arra is kell ügyelnünk, hogy a kisipart tönkre ne tegyék, mert a gyárpar túlságos fejlesztésével elnyomjuk azt.

Foglalkozik ezután a mozgalommal, amelylyel a munkások helyzetét segíteni akarják. A munkásnak joga van ahhoz, hogy a helyzetén javítani igyekezik, de helytelen ez a törekvés, amint erőszakossá fajul. Ilyen a sztrájk.

A társadalomnak volna kötelessége, hogy a munkások érdeke mellett felelőle szavát. A munkaidő leszállítása és a munkabér felemelése mind olyan kérdés, amelyet meg kell oldani és pedig méltányosan a munkásnépre, de szem előtt tartva a munkaadó érdekeit is. A munkáskérdés megoldásánál a kormányra leginkább az a kötelesség hárul, hogy a munkások érdekeit előmozdíti intézményeket alapsítson, vagy pedig a meglévő fennmaradását törvény útján biztosítsa. Ilyen a betegséggyógy-penzár intézménye: a baleset ellen való biztosítás kérdése is megoldandó, ehhez azonban állami hozzájárulás is szükséges.

Mindig hall beszélni magyar demokráciáról, de ő ilyen nem ismer. Itt mindenki arisztokrata. De a szocializmus megoldásának kérdésével előkezett az idő, hogy igazi demokráciáról beszéljünk. A munkásnak joga van politikai jogokat követelni magának, mert nemely adó, például a fogyasztási, legjobban a munkasozsályt sújtja. Bizonyos jóakarattal meg lehet oldani s meg is kell.

Ne várjuk azt, míg a munkástömeg erőszakos uton fogja követelni a maga politikai jogait; hanem adjuk meg nekik, ami őt jogosan megilletti. A szocializmus olyan, mint a zuhogó víz; áradata ellen hiába építünk töléseket, ereje megdönti a gátakat is. Építsünk csatornákat, amelyek ezen víztömeget levezetik. A költségvetést elfogadja. (Éljenzés a jobboldalon.)

Éljenzés az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Bessenyei Ferenc csak a csatornázás kérdésével akar ezután foglalkozni s itt különösen a delvidéket ajánlja a törvényhozás figyelmébe. Az ország e rendkívül termékeny részének teljes kiaknázása terjedelmes csatornahálózat nélkül lehetetlen. Régi keletű már a vízutak szaporításának kérdése, amint Kovacs Pál és gróf Zichy Jenő is kimutatták. Gróf Zichy Jenő, aki hazánk minden közügye iránt meleg érdeklődéssel viseltetik (Éljenzés), már a hatvanas évek végén nagyon alapos körültekintő, az egész

országot átívelő tervezetet is készített az Alföldnek vízi vonalakkal való ellátásáról. Báró Nikolics Fedor is hosszasan foglalatzkodott a csatorna-kérdéssel, főképpen a duna-tiszai csatorna terveivel s erről terjedelmes kötet is jelent meg, amely az egész ügyet teljesen megvilágítja. Ennek egy részét be is mutatja. Több ízben volt már szó a Béga-csatorna megnyitására, olyképpen, hogy ez az ország leggazdagabb megyéjét, Torontált szelje át, ő is sürgéti ennek az óriási, nagyjelentőségű vízivonalnak megteremtését, amely hivatalos volna a vidék összes gazdasági hiányain segíteni. Csak azt kéri, hogy amennyiben ez a csatorna létesül, olyan dimenzióju legyen, mint amely méreteket használ Koltor László mérnök a dunai csatornatervnél, t. t. nagyobb méreteket, mint amely méretek mellett a csatorna felveheti a nagyobb uszályhajókat, amelyek a Dunán és a Tiszán használatban vannak, ami által az ismét átrakodás szükséges elcsúsz, amelylyel idő és költségvesztés van összekötte, mint ez a Ferenc-csatornánál tapasztalható. Másodszor, hogy a két építési pontnál különbözősége mint vizeses, vízerő, illetve villamosági erőre való átváltoztatás használatosság fel, mint a természetadta olcsó vízerő egy a csatorna szükségletére, mint gazdasági és ipari célokra, belvelek levezetésére és főképp öntözésre. Amely nagy öröme szolgál a kereskedelmi miniszternek kijelentése, hogy e csatorna-kérdéssel nemcsak komolyan, mint ahogy a stereotip hivatalos stílus szokta jelezni, hanem behatóan is foglalkozik, ugy meglehetősen elszomorította expozéjának az a része, amelyben azt jelzi, hogy mindezen tervek a rendelkezésre álló pénzerők szerényessége miatt nem létesíthetők, vagy nem létesíthetők oly gyorsan, mint azt óhajta. Arra kéri a kereskedelmi minisztert, hogy ha rendelkezésre nem állnak azon milliók, amelyekbe kerülni fog e csatorna létesítése és ha kilitás sincs arra, a közel jövőben, hogy ez összeség rendelkezésére álljanak, ugy adjon szabad teret, mint gróf Zichy Jenő tegnap mondotta, a külföldi tőkének és vállalkozásnak, mert hisz ugy a kormány-nak, mint a többi érdekeltnek, a kereskedelemnek, az iparnak és közgazdaságnak érdeke megőrzhető az államhatalom által, amelynek az ellenőrzésre épp ugy, mint felügyeletre nemcsak joga, de hatalma is van. Óhajtom, ugymond, hogy az államnak legyen pénze és ha van pénze, arra kérem a t. miniszter urat, a mire gr. Zichy Jenő kérte, hogy ugyanis minél gyorsabban, minél hamarabban fogjon a munkához: hogy ha azonban pénze nincs, akkor méltóztatásuk szabadabbá tenni a teret, méltóztatásuk átengedni a vállalkozásnak és ha akad megbízható, becsületes konzorcium, méltóztatásuk neki átadni, hogy a célravezető cselekvés érdeme az a kormányt illesse, amely politikájának tisztaságával, amely munkásságának celtudatosságával a nemzet bizalmát kivívta. E bizalmat én is átérzém, a költségvetést megvázalom. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Heltai Ferenc: Főként s első sorban a budapesti pályaudvarok kihelyezésével foglalkozik, amit tegnap Konkoly-Thege Miklós örülségnek mondott. Régóta tudjuk, mert már évek előtt illetékes szakemberekől hivatalos tárgyalásokon hallottuk, hogy a vasut mindkét budapesti főpályaházban, a nyugatiiban is, a keletiben is közel jutott teljesítő képessége végre határához. Ily körülmények között csak természetesen, hogy ha a vasut kötelességszerűleg foglalkozik a budapesti pályaudvar-kérdés megoldásával, mely országos jelentősége mellett a legnagyobb jelentőségű helyi városi kérdés is, az is nemcsak természetesen, hanem helyes is, hogy a helyi érdekesség is kezd foglalkozni ezzel a kérdéssel, amely a legnagyobb jelentőségű városi érdekekkel is szoros kapcsolatban van.

A kereskedelmi miniszter igen helyesen mutatott rá a nyugati pályaudvar kihelyezésének jel-szava alatt alakult mozgalommal szemben azon nagy érdekekre, amelyek azt követelik, hogy a nyugati pályaudvar megmaradjon a maga helyén. A mi viszonyaink között, amidőn beláthatatlan messze idő választ el minket attól, hogy legyen igazi városi vasutunk, a legnagyobb súlyt kell fektetnünk arra, hogy a nyugati pályaudvar, amely a legzserenesebb helyen fekszik, és amely építészetileg is egyike a legkiválóbb alkotásoknak, megmaradjon a maga helyén. (Ugy van! Ugy van!) hacsak a megoldást igénylő országos forgalmi és városi érdekek biztosítása ezt egyenesen lehetetlenné nem teszi.

A műhelyek, a fűtőházak, szénacsudák kihelyezésénél sokkal nagyobb jelentőségű a nyugati tehérpályaudvar kérdése. A nyugati tehérpályaudvarban, azt mondják az érdekeltek, már-már alig lehet mozdulni. A gazdasági élet legkisebb fellendülése beláthatatlan mérvű bizonytalanságot idézhet elő, ha idejelenkor nem gondoskodunk megfelelő berendezések. A gazdasági érdekek parancsolólag követelik, hogy a város északi részén, szemben a déli részen fekvő dunaparti tehérpályaudvarral, legyen egy nagy tehérpályaudvar, melyben a minden nehézség és pedig mesterségesen előidezett nehézség dacára szívesen idehuzódó forgalmat könnyen le lehessen bonyolítani. A nyugati tehérpályaudvar pedig a követelményeknek meg nem felel. Az nem fejlesztendő, az mai helyén meg nem maradhat, azt a város valamely külső részére kell kihelyezni.

Ha egyrészt a fűtőházak, a szertárak, a szénacsudák kihelyeztetnek és másrészt a nyugati tehérpályaudvar mai helyéről eltávolítatnak, akkor áll elő e kérdés a maga igazi jelentőségében, akár mint vasuti, akár mint városrendezési és fejlesztési kérdés tekintünk is az. A kérdésnek vasuti jelentősége az, hogy nekünk feltétlen szükségünk van egy nagy központi pályaudvarra, melyben az összes, Budapestre beagazó fővonalak belterülnének. Az ország összes fővonalai Budapestben futnak össze mint egy esőcsoha és e fővonalak, a delivastu kivételével, ma már mind az állam tulajdonai. Felülülül szükség, hogy e fővonalak között szerves kapcsolatot hozassék létre,

olyképpen, hogy egyikről a másikra nehézség, költés és idővesztés nélkül át lehessen jutni. Ma egy óriási mesterséges akadály áll a fővonalak között: a budapesti pályaudvarok szétszórtsága.

Szinte bízhatatlan, hogy az ország azon részei, melyeknek vonalai a keleti pályaudvarba torkolnak, mennyire el vannak választva az ország azon részeitől, melyek a nyugati pályaudvarba ágaznak be. (Felkáltások a szélsőbaloldalon. Rátrákn!) Majd adatként fogom bebizonyítani, hogy e központi pályaudvar létesítése első sorban az országos forgalomnak és csak másodsorban a fővárosnak érdeke. Bécsből a legnagyobb könnyűséggel el lehet jutni reggeltől estig Miskolcra, Kassára, Debrecenre, Kolozsvárra, Pozsonyba már csak úgy juthat el az utas e városba, hogyha segítségül veszi az éjszakát is. Bécsből a felsoroltak közül a legtávolabbi helyre reggel 8 óráról esti 10 órára eljut az utas. Pozsonyba már hainál 1 óraker el kell indulnia, hogy ugyanazon időben Kolozsvárra lehessen az ember. Ilyen és ehhez hasonló számtalan példát hozhatnánk fel, amelyek mind azt mutatják, hogy egy központi pályaudvar létesítése szükséges.

Rosenberg Gyula: Ez a menetrende tartozik! Heltal Ferenc: A menetrendi intézkedésekkel, melyeknél mindig az illető vonal nemzetközi összeköttetésre is figyelemmel kell lenni, nem lehet segíteni azon a bajon, amely a vasúti vonalak és pályaudvarok szétszórtságából származik. A kérdést feltenni, a követelményt felállítani hivatottnak érzem magamat, mert ez a követelmény az országos forgalom és a város fejlődésének életérdeke. Nem az a kérdés, hogy a nyugati pályaudvart ki lehetne akként bővíteni, hogy oda még 50—60 vonatot naponként be lehessen vezetni, mert ezzel néhány évre elejét veszzük ugyan a forgalmi zavaroknak, de nem oldjuk meg sem az ország különböző részeinek a pályaudvarok szétszórtságából eredő szétszórtságát, sem a vasúti üzem biztonságának és a város fejlődésének imént elősorolt követelményeit.

Rosenberg Gyula: Bécsben sincs központi pályaudvar!

Heltal Ferenc: Bécsben nincs központi pályaudvar, de a Bécsbe beágyazó vasutak legnagyobb része nincs az állam tulajdonában. Londonban sincs központi pályaudvar, mert Londonban minden beágyazó vasút más társaság tulajdonát képezi. A festszin azonban Londonban rendezve van és rendezve van Berlinben is. Bécsben nincs rendezve, de eléggé érzik ott ezen rendtelenség következményeit. Ha ezek a követelmények megvalósíthatók a nyugati pályaudvar mostani helyén, akkor én azt a megoldási előnyösebbnek és szerencsésebbnek tartom minden más megoldásnál, mert biztosítja azt az érdeket is, hogy a nyugati pályaudvar megmarad a maga helyén. Ma azonban ezen a helyen a felállított összes követelményeknek nem lehet megfelelni, ha oda kapcsolatot a vonalak festszínre rendezésével, nem lehet minden Budapestre beágyazó fővonalat betorkoltatni, akkor nem marad más hátra, mint a kérdés megoldását a város valamely más helyén keresni. Akár a nyugati pályaudvar mostani helyén, akár más helyen létesítjük is az ekként gondolt központi pályaudvart, egy kétségtelen, hogy ezen kérdésnek megoldását nem lehet sokáig felfüggeszteni tartani, mert akár a nyugati pályaudvar mostani helyén létesítjük a vonalak festszínének felemelésével kapcsolatos pályaház, akár valamely más helyen, bizonyos, hogy ez a legnagyobb jelentőségű városfejlesztési és városrendezési kérdés, amely Budapesten valaha megoldásra került, olyan, amelyhez képest az Andrássy-ut megnyitása, a belső körút kitépése kicsi dolog volt. Bizonyos, a képviselőház, hogy ha a nyugati pályaház helyén épül is a központi pályaház, akkor is a nyugati teherpályaudvart, a fűtőházakat, a szertárakat és mindazt, ami egy országos pályaudvarhoz tartozik, ki kell helyezni a város külső részébe. Ma ezt elviselhető költséggel meg lehet tenni, évek múltával, a budapesti fejlődési viszonyokat tekintve, ez a költség sokszorosa fokozódhat, esetleg elviselhetetlenné válhat. Ennek a kérdésnek megoldása, amelyet egyaránt sürgőz meggyőződésem szerint a vasutnak és a városnak érdeke, hatóságban nem mérlegelhető impulzust adna a város fejlődésének és azzal együtt az iparnak és a kereskedelemnek is. Ez az a nagy tett, amelyvel meggyőződésem szerint az általános pangást meg lehet szüntetni, éppúgy, mint Bécsben hasonló körülmények közt a városi vasút létesítése és az azzal kapcsolatos szabályozások változtatását az az évtizedes pangást pezsgő élet. Nekem semmi egyéni érdekem nem fűződik ezen kérdésnek megoldásához és éppen azért el merem mondani, hogy aki ennek a megoldásnak okosan előrelátó optimizmussal kezdeményezője, az minden időre beírja nevét a magyar vasútjósok és a főváros történetébe.

A kereskedelmi miniszternek a vasúti díjazás reformjára vonatkozó kezdeményezését nagy küszönnel és elismeréssel fogadom, mert ez a kezdeményezés van hivatva segíteni a vasúti díjazásnak kezdettől fogva érzett visszásságain. A szomszédos forgalomtól és a nagy távolsági forgalomtól eltekintve, a mi államvasúti díjazásunk, — ez iránt ne legyen kétség közöttünk — drágább majdnem valamennyi nyugat-európai állam államvasúti díjazásánál.

Ennél a kérdésnél csak egy nagy és nehéz kérdés merült fel, t. i. szabad-e érteni a 14-ik zóna maximális tételét a harmadik kocsiosztályban a 8 koronás, illetve 4 forintos tétel.

Ennek a tételnek mérsékelt felemeléséről csak azon egyetlen egy esetben lehet szó, ha e nélkül az egész díjazás-reform nem volna megvalósítható. Én azonban a t. Ház, amit az ügyet ismerem, nem lehetek ebben a véleményben.

Szólok végül a magyar államvasutak alkalmazottainak helyzetéről. A magyar államvasutak tisztviselőinek és alkalmazottainak fizetésrendezése 1893-ban, a tisztviselői fizetésnek általános rendezésekor mellőztett két okból: az első ok az volt, hogy a törvényhozás

és a kormány az államvasutak alkalmazottait soha sem tekintette, amint ma sem tekintik, állami hivatalnokoknak, a fizetésrendezés pedig egyedül az állami hivatalnokokra terjedt ki. A mellőzés másik oka az a véletlen volt, hogy az államvasutai alkalmazottak fizetése és anyagi helyzete kedvezőbb az állam többi tisztviselőinek anyagi helyzeténél. Ez a vélelem alapjában téves volt.

Az államvasutak tisztviselőinek okuk van elégedetlenségnek lenniük, mert fizetésük elégtelen, szolgálatuk különösen a vonalon szerfelett terhes és előmenetelük bizonytalan. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Az államvasutai tisztviselőnek okuk van irigkedve gondolni más vasútnál szolgáló kártársaira, akik jobb fizetésnek és biztosítottabb előmenetelnek örövendek. Sokkal kedvezőbb a déli vasút tisztviselőinek előmenetelére a magyar államvasutak tisztviselőinél. A folyó évben felvett költségvetési adatok szerint 5464 tisztviselő közül körülbelül 1200 tisztviselő lép elő, azaz átlag 5 esztendő az az idő, ameddig a tisztviselőnek várakoznia kell, míg fizetése megjavul 100 forinttal, illetőleg a magasabb rangosztályban 200 forinttal. Az előbbi esztendőkből valamivel kedvezőbb volt az előléptetés; a várakozási idő rövidebb, 3—4 esztendő volt, a folyó évben az átlagosnál is rosszabb.

Más vasutak tisztviselőinek helyzetével is egybevetnénk a magyar államvasutak tisztviselőinek helyzetét, amelyek evidenten kiütönnék, hogy ezen tisztviselői kar az összes nagy vasutak tisztviselői között legrosszabbul van javadalmazva, legrosszabb előmenetel mellett. Amit a tisztviselőkre nézve foltoztam, fokozottabb mértékben áll az altsztekre és szolgátra, kiknek helyzete még kedvezőtlenebb, előmenetelük még rosszabb.

Kétségtelen, hogy ez a helyzet tarthatatlan. Ezen a tarthatatlan helyzeten sürgősen, gyorsan kell segíteni, különben a lappangó elégtelenségnek komoly következményei lehetnek. Meggyőződésem szerint azonnal vissza kell állítani az előléptetési jogot, amely az 1884-ik szolgálati rendszabály és illetmény szabályzat szerint megillette az államvasutai alkalmazottakat, és amelytől azok 1887-ben ok nélkül és jogtalanul fosztattak meg. Ez az előléptetési jog, vagy ha a kifejezés kellemetlenebb hangzik, várakozási idő el van ismerve az összes nagy vasúti szolgálati rendszabályokban. Nálunk is be kell hozni, annál inkább, mert ez a magyar államvasutai alkalmazottak már megillette. A másik intézkedés melyre feltétlenül szükség van, a legsúlyos fizetési fokozat megszüntetése, a tisztviselőkre és a két legalsóbb fokozat megszüntetése, az altsztekre és szolgátra nézve. Ezekkel meg lehet adni az államvasutak tisztviselőinek azt a gyors segítséget, melyre szükségük van, hogy megnyúgvással bevárhassák azt az időt, midőn az állam pénzügyi helyzete megengedi az összes tisztviselői fizetések általános és kikerülhetetlen elrendezését. (Helyeslés jobbfelől.)

Elnök: Az ülést délután két órákor bezárja.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen a kabinetnek a fővárosban időző valamennyi tagja résztvett. A távollevő vallás- és közoktatásügyi minisztert ma is Zeilinszky Mihály államtitkár helyettesítette.

Biztosítási díjtartalékok magyar értékekben. A félhivatalos bécsi *Politische Correspondenz*nak írják Budapestről:

A sajtó méltán hangsúlyozta, hogy a biztosító társaságoknak a biztosítási törvény tervezetében kimondott az a kötelezettsége, hogy díjtartalékaikat magyar értékpapirokba fektessék be, tetemesen fokozni fogja a keresletet ezekben a címletekben és ez által erősíteni fogja a hazai befektetési papírok piacát. Illetékes helyen tovább is akarnak menni ezen az uton és a pénzügyminiszterium arra törekszik, hogy a hazai befektetést olyan irányba terelje, amelynek az államhittel látja hasznát. A nemzetközi pénzügyi tudvalevőleg huzamosan kedvezőlen a fix kamatozású értékpapírok felvételére. Lukács pénzügyminiszter a valutaszabályozás jól felfogott érdekét tartva szem előtt, netalán szükséglet esetére a koronajáradék kibocsátásához ragaszkodik, amely a nemzetközi piacra meg nem honosodott meg annyira és nem olyan ismeretes, mint a magyar aranyjáradék. Ilyen körülmények között bizonyos jelentősége volna annak, ha sikerülne a beföldön a rendesnél nagyobb szabású befektetést elérni állami címletekben. Egyáltalán nem vagyunk elfogultak és nem becsljük a valószínűleg többre a beföldi befektetési szükségletet, de mégis bizalommal tölt el bennünket az a tény, hogy 22 milliárdnyi állami adósságunknak 37%-a lithon van elhelyezve, még pedig szilárd kezében. Ez a körülmény azt bizonyítja, hogy egy új emisszió számára, amely — mellesleg mondva — a közel jövőre még nincs terve véve, még bizonyos felvételi képességre számíthatunk és csak arra volna szükség, hogy megadassék a kellő impulzus ebben az irányban. Lukács pénzügyminiszter is, ha jól vagyunk informálva, azt a nézetet vallja, hogy e téren nálunk nagyon kevés történik, holott más államokban folyton arra törekvésnek, hogy az állami adósság a beföldön maradjon vagyis mindinkább nacionálisnak. A francia államhittel nagyszerű szervezői példái még a takarékpénztáraknak is fontos szerepet juttatott, amennyiben ott ezek az intézetek nagyobbára csak mint a kis tökély gyűjtőhelyei működnek, amelyek kistökéket nagyobbára állami címletekbe kötelesek befektetni. Így azután a francia takarékpénztárak mindennapi keresete egyik hatalmas nagyjá lett a járadékpiacnak. Nem akarunk ugyan ez-

uttal szószólói lenni takarékpénztáraink ilyen alapvető átalakulásának, amely különben számos spekulatív előfeltételtől függ, de mindenesetre sok tekintetben jogosultnak tartanók, ha a takarékpénztárakat arra köteleznék, hogy *tartalékaiknak legalább egy részét állami papirokba fektessék be.* Ugy halljuk továbbá, hogy a pénzügyminiszter és a belügyminiszter között tanácskozások folynak az idő szerint arra nézve is, miként kellene a több mint száz millióra rugó árapénzek fix állagának kezelését egysegen szabályozni. Kétségtelen, hogy itt az állami járadékok jönnék első sorban tekintetbe és hogy ennek a befektetési szükségletnek ilyenformán való, teljesen jogosult befolyásolása jelentékenyen erősítené a járadékok beföldi klientéláját. Azzal az eszményi állapottal, hogy az állami adósságok kamatai a beföldön maradnak, természetesen csakis a legnagyobb tékével rendelkező országok dicsekedhetnek, amde tagadhatatlan, hogy nálunk is kiterjeszhető még járadékaink a beföldön való elhelyezése, ha levetjük azt az indolenciát, amely nálunk ezen a téren eddig uralkodott és bizonyos, hogy a kormány, ha ebben az irányban akciót indítana, az illető tényezőkhöz hathatós közreműködésére számíthatna.

A radnai mandátum. A hivatalos lap mai száma közli Beles Jánosnak, az aradmegyei radnai kerület képviselőjének aradi kir. közjegyzővé való kinevezését. A ezáltal megüresedett mandátumra eddig két jelöltet emlegettek: Vancsó Gyulát, gróf Nádasdy igazgatóját és dr. Nemes Zsigmond aradi ügyvédet.

Az afférek.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 7.

A politikai élet középpontjában most a lovas ügyeket intéző segédek állanak. Körülöttük csoportosulnak az érdeklődő emberek; az ország ügyekre senki sem hederít. A képviselőházban Láng Lajosnak sincsen nagy hallgatósága, ellenben a folyosón, amerre Gajári Ödön érdekes, fűrkésző arca feltűnik, rögtön tolongás támad. A háromfajta ügy közül ma is a báró Bánffy áll előtérben. A Vaterland szemben ez a dolog körülbelül elintéződött már s a főudvarmester segédei a hír beküldője után kutatnak most. Ennek a kutatásnak az eredményét lesik most szelvében feszült figyelemmel. Az érdeklődés másodsorban arra irányul, hogy az ügy a parlament elé kerül-e, vagy sem. A néppárt részéről ugyanis erre mutatkozik ma hajlandóság.

A mai nap hírei ezek:

A Bánffy-ügy.

A Ház folyosóján ma délelőtt hírül hozták már meglehetősen korán, hogy a Vaterland mai számában kiadta azt a nyilatkozatot, amelyet báró Bánffy segédei tegnap beküldtek; ellenben Gajáriéknek arra a követelésére, hogy a vádaskodó közlemény forrását nevezze meg, a Vaterland nem reagált.

Gajári Ödön ennek következtében a Ház folyosóján sorra kérdezte a képviselőket és hirlapírókat, hogy tudnak-e felvilágosítást adni a hír eredetéről. Ezt a kérdést mindenkinek olyan formában adta fel, amely erős inzultus volt a hír ismeretlen szerzője ellen. A kérdés rendszerezint ez volt, vagy ilyenféle:

— Nem tudnának kérem felvilágosítást adni róla, ki volt az az alváló rágalmasz, akitől a Vaterland ismeretes közleménye származott?

Gajári ezt a nyomozó eljárást abban a feltevésben folytatta, hogy a mennyiben az illető hirszerző gentleman, erre az inzultusra jelentkezik és helyt fog állni. Ellenkező esetben pedig — ez a felfogásuk Bánffy segédeinek — nem érdemes vele tovább foglalkozni.

Gajári többek közt megkérdezte gróf Zichy Jánost, Rakovszky Istvánt, Polónyi Gézá, s az ellenzéknek még néhány vezető férfait. Senkitől sem kapott felvilágosítást.

Rakovszky István Gajári Ödön kérdésére ke-reken kijelentette, hogy ő már tegnapi nyilatkozatával a maga részére nézve visszautasította azt a gyanúsítást, mintha a Vaterland cikkét ő írta volna, de az ő nézete szerint nem a cikkirő nyilatkozatára, hanem báró Bánffy Dezső nyilatkozatára van szükség.

A néppárt körében ma mozgalom is indult meg, mely odairányul, hogy báró Bánffy Dezső ügye egy pártközi akció tárgyává tétessék. E célból a néppárt már holnap délelőtt 9 órára értekezletet is hívott össze, melyen a felett kívánnak határozni, hogy Bánffy állítólagos válszálai

pénztárának ügyét a Házban, esetleg zárt ülésben vitassák meg, mert szerintök nem lehet szó nélkül hagyni a magyar parlamentben ezt a két felmerülő kérdést:

1. Micsoda jogon és alapon gyűjtött báró Bánffy a *Vaterland* vádja szerint külföldi pénzeket választási célokra? Micsoda külföldi befolyások nyertek volna ez által Magyarország parlamentjében érvényesülés?

2. Szabad-e megengedni, hogy a legközelebbi választás által összehozható többségre már eleve ránehezedjék az a gyanu, hogy ez egy előre összeszedett választási alappal van megvásárolva?

A félévitalos *Budapesti Tudósító* a következő feltűnő sorokat teszi közzé:

A mai lapok többjében különféle kommentárokat fűztek annak a táviratilag Bécsbe küldött cáfolatnak létrejöttéhez, amelylyel báró Bánffy Dezső megbízottai a *Vaterland*nak helytelen ténybeli állításait helyreigazították. Az állítatják többek között, hogy a cáfolat szövege Széll Kálmán miniszterelnöknek előzetesen bemutatott és hogy a szövegezésbe maga a miniszterelnök közvetve vagy közvetlenül befollyt. Báró Bánffy Dezső megbízottai felkértek bennünket annak a kijelentésére, hogy ez állítások nem felelnek meg a tényállásnak. Báró Bánffy Dezső megbízottai tegnap a képviselőház ülésének végén Széll Kálmán miniszterelnököt felkeresték s vele az ügyben beszéltek ugyan, de a teendő nyilatkozatnak sem szövegét, sem tartalmát nem közölték és így arról Széll Kálmánnak nem is volt alkalmunk előzetesen tudomást vennie avagy azt ratifikálnia. A való tényállás felderítése és a teendő nyilatkozat egyedül báró Bánffy Dezsőt és megbízottait illetvén, ők az erre vonatkozó felelősséget kizárólag maguknak tartják fenn és azt senkire áthárítani nem kívánják.

A zab-ügy.

Ugron Gábor ma a Házban nagy esomé irománnyal jelent meg. Az ülés alatt odament Justh Gyulához, Rakovszky Istvánhoz, azután sorra az ellenzék jelen volt tagjaihoz, majd átment a jobboldalra s akivel csak beszélhetett, mindenkinek megmutatta az irományokat, elmagyarázta azoknak tartalmát. Az erdélyi zabszállítás ügyének okmányai voltak ezek.

Ugron nyilatkozatainak és az irományoknak a foglalata — mint a *Politikai Értesítő* jelenti — körülbelül ez:

Ugron február 28-án este kijelentette, hogy nem 22.000 métermázsát zabszallít, hanem 104 vagonot, 10.400 métermázsát, kijelentette továbbá, hogy nem igaz, hogy a Baruch Jeremiás cég meghatalmazottjaként járt el. Március 1-én nyilatkozott, hogy az erdélyi zabszállítása 3.800 mm. A szerződésekből kiderül, hogy Budapestre szállított 7000 métermázsát, az erdélyi részre 3800 métermázsát. A szerződés szóbeli megállapodásra hivatkozva, a hadügyminisztérium által szövegeztet zárléval, melyben egyáltalán az nem foglaltatik, hogy Ugron saját termésű zabot köteles szállítani, hanem tartalmazza, hogy az 1899-iki termésű zab legyen, mely a raktárakba szállítandó és ott átadandó s melyért 1900. jan. előtt a hadügyi kincstár adóssággal (Schuldschein) fizet és peres esetben a bírósághoz Hét. Röviden: a zárléval egy közönséges és szokásos adásvételi szerződés, teljesen kereskedői módon fogalmazva. A Baruch Jeremiásnak 1899. febr. 12-én közjegyző előtt van hitelesítve 1899. aug. 22-én és a szállítási ügylet keresztfelvitelére, a vételár és a felvitelére és nyugtázására ad felhatalmazást. A zabszállítás kezdetét 1899. szeptemberben veszi, havi részletekben és tart 1900. március végeig. Az árára neve Ugron szállít a budapesti élelmezési raktárba 6 frt 10 krért, az erdélyi élelmezési raktárba 5 frt 80 krért. Hogy vele szemben protekció nem gyakoroltatott, ennek igazolására más szállítók árai vannak felsorolva, kik ugyanazon időben és feltételekkel szállítanak. Budapestre a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete szállít zabot 6 frt 22 krért, a Pozsonyi Gazda-

sági Egyesület 6 frt 45 krért, Erdélyben gróf Nemes János 6 frt 22 krért.

A Holló—Dienes-ügy.

Holló Lajos orsz. képviselő tudvalevőleg tegnap este provokálta Dienes Mártont, az *Egyetértés* felelős szerkesztőjét. Dienes ma délelőtt nevezte meg segédeit Olay Lajos és Konjárdy Béla orsz. képviselők személyében. Dienes segédei a képviselőházban rögtön meg akarták kezdeni a tárgyalást, azonban Holló segédei közül csak Ivánka Oszkár volt jelen, gróf Pethő Balint nem jött el. Így azután Ivánka egyszerűen tudomásul vette, hogy kiket nevezett meg Dienes segédeikül. A folyosón híre járt, hogy Holló ama mód miatt, a hogyan az *Eötvös-Holló* affért befejezték, segédek csak azzal bízta meg, hogy Dienesről először magyarázatot kérjenek. Dienes segédeinek azonban csak az a megbízásuk, hogy megállapítsák azt a fegyvert, amelylyel Dienes az elégtételt megadja.

Értesülésünk szerint a segédek *kardpárbajban* állapodtak meg. A párbaj holnap délután lesz egy vívóteremben.

Tegnap a *Magyarország* egy Dienes ellen irányuló sértő közleményében egyebek közt azt is írta, hogy Dienes Márton tavaly ajánkozott a *M—ghoz* munkatársnak, de nem szerződötték. Ezzel szemben ma *Isczedy László*, a *M—g* akkori helyettes szerkesztője kijelenti, hogy Dienes nem ajánkozott, hanem voltak ugyan megbeszélések közte és Dienes közt a szerződésre vonatkozólag, de ezek a megbeszélések utóbb azért szakadtak meg, mert Dienes megüzente, hogy nem reflektál a *Magyarország* szerződésére.

Az Eötvös—Holló-ügy.

Tegnap *Eötvös* Károly segédei nyilatkoztak, ma *Holló* Lajos segédei teszik közzé a következő nyilatkozatot:

Nagyságos

Holló Lajos

orsz. képviselő urak

Budapesten.

Tisztelt Barátunk!

Megbízásod folytán tegnap este 1/26 órakor találkoztunk Hentaller Lajos és Szathmáry Mór urakkal, mint Eötvös Károly ur megbízottaival, hogy nekik a f. hó 5-ikén hozzád intézett leveleikre a választ megadjuk.

Leveleikben foglalt azon kérdésekre, vajjon Eötvös Károlyhoz intézett azon leveledet, amely f. hó 5-ikén az esti lapokban közzétételt, Te írtad-e, a tényállásnak megfelelőleg igennel válaszoltunk.

Eötvös Károly ur megbízottainak azon kijelentését, hogy Eötvös Károly az *Egyetértés*nek nem szerkesztője s az *Egyetértés* f. hó 4-iki számában megjelent cikket ő sem nem írta, sem nem sugalmazta, sem arról, hogy azt ki írta, nem tud, tudomásul vetjük, — minthogy azonban Téged f. hó 5-ikén megjelent levelednek írására nem egyedül az *Egyetértés* f. hó 4-iki cikke, hanem e lapnak veled szemben hosszabb időn át tanúsított magtartása indított, minthogy továbbá az *Egyetértés* f. hó 6-iki számában is Eötvös Károly ur ezen lap vezérének nevezeték, azon kérdésre, vajjon a f. hó 5-ikén közzétett leveledben foglaltakat fenntartod-e, szintén igenlő választ kellett adnunk.

Miután Eötvös Károly ur megbízottai ezen választunkat tudomásul vették és semmi további kijelentést vagy kérdést nem szükségesnek nem tartottak, sem tőled elégtételt nem kívántak, mi a tőled nyert megbízást befejeztünk tekintjük.

Tisztelet barátait

Budapesten, 1900 március 7-én.

Szeniványi Árpád,

Dr. Okolicsányi László,

orsz. képviselők.

Zárt ülés.

A Bánffy-affér holnap valószínűleg a képviselőház plénumában is szóba kerül — zárt ülés keretében. A zárt ülést a függetlenségi pártól kéri, annak tisztázására, hogy csakugyan volt-e külföldi pénz a hírhedt választási alappal, vagy nem. A néppárt ebben a kérdésben együtt tart a függetlenséggel s előbb az a terv is fölmerült, hogy a zárt ülést néppárti oldalról kériék.

KÜLFÖLD.

Az osztrák zürzavar.

Budapest, március 7.

A szokásos apróbb botrányokkal fűszerezve folyt ma az osztrák képviselőház ülése. Az ülésre majdnem az összes képviselő érkeztek Bécsbe mert minden párt fontosnak tartotta a mára kitűzött alelnök-választást. Előzetesen a lengyel klub is tanácskozott erről a választásról és elhatározta, hogy csak üres szavazólappal fog a döntésben részt venni. Ugy is lett: a szavazásnál 61 üres lap került az urnákba. Alelnök *Prade*, a németek jelöltje lett, ami megfelel az előzetes paktumoknak.

A mai ülésről a következő távirati jelentést kaptuk:

Bécs, március 7.

A képviselőház mai ülésén a kormány törvényjavaslatot nyújtott be az állami *inspekciósónok visszafizetésének megkönnyítéséről* és ilyen kölcsönöknek kivételes esetekben való leírásáról. Ezzel a törvénnyel a kormány elejét akarja venni a sok halasztási és törlési kérvénynek és felhatalmazást akar nyerni az egész kérdés egységes szabályozására.

Az alelnök-választásnál beadtak 317 szavazólapot, ezek közül 163 *Pradera*, 93 *Zacske*re esett és 61 üres volt. Abszolút többséget kapott tehát *Prade*, a németek jelöltje.

A választás után áttért a Ház a napirend következő pontjára. A német néppárt *minisztervádjának* tárgyalása került sorra, amely a Witte-kormányt a 14. §. törvénytelen alkalmazásáért támadja meg.

Kaiser konstatálja, hogy Witte személyét nem akarja sérteni, de azért kötelessége vád alá helyezését kéri, mert a törvényt sértette.

Rieger (szociáldemokrata): A választói jog elrálásáról beszél. Erre nagyon heves jelenetek keletkeznek, a szociáldemokraták és keresztény-szocialisták a legszemérszédettebb szitkokat szórják egymásra. Utóbbiak többek közt ezeket kiáltják:

— *Ti hazudtok! Ti vagytok a hazug párt!*

Különösen *Bielohlavek* tünteti ki magát a lármában, mire *Rieger* azt mondja:

— Elnök ur, arra kérem, sziveskedjék *Bielohlavek* urra *kéngyszerubbonyt* huzatni!

Stransky kijelenti, hogy a miniszter-vád csak szemfényvesztés, mert *Kaiser* maga kijelentette, hogy Wittekel rokonszenvez. Az igaz ember nem rokonszenvez azzal, akit gonosztevőnek tart. Hisz *Kaiser* egyszer miniszteri ebédre hivatja magát és ott *vasuti honcserzőkért könyörg*, azután meg be akarja csuktatni a minisztert. *Vagy üljön a miniszter a börtönben, vagy tessék vasutakat építeni.* (Óriási zaj.)

Kaiser zárószava s *Rieger* és *Lueger* helyreigazításai után a Ház névszerint való szavazásban, amely előtt a *cséhek kivonultak a teremből*, a vádindítványt 96 szavattal 60 ellen elveti.

Következik a *jaradékadó-törvény* módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Steinwender előadó azt mondja, hogy az adóügyi bizottság belement volna abba, hogy az adómentesség kiterjesztésére a takarékpénztárak zálogleveleinek kamatára, ha a kormány nem ellenzete volna. Minthogy az urak háza időközben ezt a kiterjesztést megszavazta, a bizottságnak nincs oka arra, hogy az urak házának ezt a határozatát ellenezze, ha a kormány is hozzájárul.

Böhm-Bawerk pénzügyminiszter hosszasan kifejti, hogy a kormánynak, félhíve, hogy ezt nem tekintik preüdióknak még távolabb eső *jaradékadóköteles jövedelmek adómentesítésére*, nincs oka ragaszkodnia ahhoz, hogy a tartományi intézetek és a takarékpénztárak záloglevelei különböző elbánásban részesüljenek. (Élénk helyeslés.)

A Ház azután második és harmadik olvasásban is elfogadta a *jaradékadó-törvény* módosításáról szóló törvényjavaslatot az adómentességnek a takarékpénztári záloglevelekre való kiterjesztésével egyetemben.

Ezzel az ülés véget ért.

Bécs, március 7.

Ellentétben azzal a tisztességgel és idillikus nyugalommal, mely az urak házában tegnapi jelentőséges ülést jellemezte, a képviselőház mai ülésében ismét oly jelenetek fordultak elő, melyeket érdemes feljegyezni. Az alelnök-választás után a Witte-miniszteriumnak vád alá helyezésére vonatkozó indítvány került tárgyalásra. *Rieger* szocialista képviselő beszéde alatt folytonos csatározás folyt az antiszemita és a szocialisták közt, melyet az antiszemita szakadatlan közbeszólása idézett elő. *Rieger*, aki a bécsi választási reformot is szóba hozta, *Bielohlavek* antisemita képviselő a legképtelenebb közbeszólásaival zavarta. *Rieger*nek végre elfogyott már a türelme és odakiáltotta az elnöknek:

— Ugyan kérem, elnök ur, nincs önnek kényszerzubonya Bielohlavek számára?

Riegernek ez a felkiáltása az egész házat a legnagyobb derűtségbe hozta. De Bielohlaveket ez nem hozta ki sodrából és csak tovább zaklatta a szónokot közbeszólásaival, melyeket végre már az elnök is megsokalt és rászólt Bielohlavekre.

— Így nem lehet tárgyalni, ne zavarja folyton a szónokot!

Rieger beszédje további folyamán kijelentette, hogy a választási reform, melyet az antisemiták csináltak, család és szédelgés.

Strobach erre a szocialisták felé fordulva, oda kiáltja:

— Önök csalják meg az embereket, nem mi. Önök a szédelgők és huncutok.

Bielohlavek tovább is zavarta a szónokot. Ekkor Rieger másodsor is felkiáltotta.

— Az isten szerelméért elnök ur, gyorsan a kényszerzubonyt Bielohlaveknek.

Ez a segélykiáltás ismét nagy derűtséget okozott.

Ezenkívül is váltottak még egymással udvariasságokat szocialisták és antisemiták.

Rieger egyszer felkiáltotta:

— Önök antisemiták mind hazugok.

Lueger feleli:

— Nem, nem, kedves uram!

Strobach pedig így fakad ki:

— Önök a leghazugabb emberek!

Ez így ment tovább Rieger egész beszéde alatt. Stransky ifjú cseh képviselő pedig, aki Rieger után szólalt fel Meyreder antisemita képviselőnek, aki őt szintén zavarta, oda kiáltotta:

— Adasson magának hideg borogatásokat és azután jöjjön ide szitkozódni.

Bécs, március 7.

A képviselőház véderőbizottsága a részletes tárgyalás során változatlanul fogadta el az üncplétszámról szóló javaslatot, miután Levicky közvetítő indítványát két szavazat ellenében elfogadták, amely szerint a javaslatot nem a legközelebbi, hanem a hétfői ülés napirendjére tűzik ki, amely esetben az ifjú cseh bizottsági tagok kötelezték magukat a bizottságban beszélni az obstrukció.

Bécs, március 6.

A képviselőház költségtérítési bizottsága ma a ház teljes ülése előtt összeült. Napirenden volt a kormányának a trieszti kikötő bővítéséről szóló javaslata. A bizottság azonban meg sem kezdte a javaslat tárgyalását, mert az ifjú-csehok alaki indítványt nyújtottak be, amely körül hosszabb vita indult meg, azután pedig a ház ülése miatt el kellett halasztania a bizottság tanácskozását.

A háború.

Budapest, március 7.

A boerok még egyre folytatják a brit területeiről való visszavonulásukat, ocsó diadalokhoz juttatva így Brabantot s egyéb tábornokokat, akik dicsekedve hirdetik az ellenség visszavonulását. Holott a boerok minden mozdulata a Cronje kapitulációjának szükségszerűvé lett böles sztratégia folyamánya. Az Oranje vízen való visszavonulás azonban még nem jelenti azt, hogy a folyónál meg sem állnak s erősen meg nem védelmezik a vasúti áthidalásokat Norvalspontnál és Bethulle mellett. A Ladysmith alatt tartott rekognoszálási kiderítette, hogy onnan Joubert hadai szerencsésen, minden baj nélkül elvonultak, a nélkül, hogy csak egy fia ágyút is ott hagyta volna, annál kevésbé pedig azt a híres *Hosszu Tom*-ot, amelyet most a rekognoszálók oly nagy reménykedéssel kerestek s amelyet egy angol képes lap naiv őszinteséggel „most annoying weapon”-nek (legzaklatóbb fegyvernek) nevezett. Mai tudósításaink a következők:

(A csatáról.)

London, március 7.

Kimerítő és hosszadalmas tudósítások érkeztek azokról a hadműveletekről, amelyeket *Brabant*, *Gatacre* és *Clement* tábornokok Dordrecht, Stormberg és Colesberg körül végeztek, de arról egyetlen szót sem jelentenek, hogy *Roberts* miféle intézkedéseket tesz a boerok ellen, akik *Joubert* parancsnoksága alatt egyre nagyobbodó számmal gyülekeznek Abrahamfarm mellett. Csak az látszik bizonyosnak, hogy a kilencedik hadosztály *Colville* alatt és a hetedik hadosztály *Tucker* alatt a Moddertől délre, a hatodik hadosztály pedig *Kelly-Kenny* alatt a folyótól északra sáncolta el magát. A jobb szárnyat lovas vadászok fedezik, a bal szárnyon pedig *French* lovasassza kémszemlét tesz a Koodoosrandon túl Abrahamfarm irányában.

A boerok ironia szintén a Modder folyó men-

tén északtól kelet felé tíz mérföld hosszúságban terül el. Valamennyi hadállás jól meg van erősítve s több magában álló kopjére támaszkodik.

London, március 7.

A lapok értesülései szerint az Oranjeban levő angol csapatok előnyomulása sok nehézséggel jár. Csak most tudódik ki, hogy egy nagy angol szállítmánynak annak idején a boerok által való elvétele igen nagy inségbe sodorta az angol hadsereget, úgy hogy a katonák még a lovaknak szánt zabkását is megették. Csak tegnapelőtt óta kapják a rendes ételporciónak háromnegyedét. Valamennyi tudósító panaszkodik, hogy az angoloknak nincsen elég lovak. Úgy látszik, hogy az angol lovak egyáltalában nem bírják ki a dél-afrikai klímát. Az angol sereg viz nélkül szitkozódik s e miatt folytonosan a folyók mentén kell operálnia. A boerok hangszorgalommal erősítik hadállásukat s már eddig nyolc ágyút vittek föl a legmagasabb kopjékre.

Brüsszel, március 7.

Roberts tízezer embert küldött Mafeking fől-szabadtására. A fől-szabadtó hadsereg harcban van *De Wette* boer hadosztályával, amely az angolok előnyomulását sikeresen megakadályozza. A boerok Dordrechtből magukkal vitték valamennyi ágyujukat s zavartalanul érték el a határt.

Brüsszel, március 7.

A boeroknak Ofontein melletti pozíciója hosszú dombláncból áll, mely a Modder-folyó mindkét partján húzódik el. A tüzérség több kopjétt foglalt el, melyek közül három 2500 méter magasságu. *De Wette* hadosztálya, mely a pozíciót védelmezi, az utóbbi napokban jelentékeny erősítéseket kapott és most 20.000 embert számlál.

London, március 7.

Az esti lapok jelentik Ladysmithből tegnapi kelettel:

Buller tábornok egy kombinált sereget tölt előre a *Harrysmith* felé vezető vasut mentén a *Van-Reenen*-szoros felé.

London, március 7.

A Reuter-ügynökségnek jelentik *Colesberg*ből tegnapi kelettel: Az előretolt angol tábor most *Oorlogspoort*-nál, a folyó mellett, néhány mérföldnyire *Achtertangon* túl áll.

London, március 7.

Egy ma közhírré tett kiegészítő jegyzék szerint *Buller* tábornok összeszetesége közemberekben február 14-től 27-ig 252 halott, 1512 sebesült és 95 eltűnt.

London, március 7.

Az esti lapok egy durban-i táviratot közölnek, amely szerint egy repülő angol hadoszlop a Zulu-földről betört a transvaali területre. Ez alkalommal 60 boert lőerbe csaltak, amelyből ezek 7 embernyi veszteséggel kimenekültek. Egy boer csapatot szét-zörtak. Az országban angol csapatok több mérföldnyi kerületben cirkálnak.

(Roberts támadása.)

London, március 7.

Roberts tábornagy táviratozza ma Ofonteinből: Ma megtámadtam az ellenséget, amelynek hadállása a Modder folyótól északra négy mérföldnyire és délre 11 mérföldnyire volt. A lovas-hadosztálynak sikerült a balszárnyat körülkeríteni. Délben az ellenség teljesen visszavonulónak volt, északról és keletről a lovaság, lovasított gyalogság és a tüzérség erősen üldözte. *Tucker* és *Coleville* gyalog hadosztálya és a gárdandár ezalatt *Poplarsdriftnél* átkelt a folyón, ahol este az angol főhadiszállást felütötték. A brit veszteség csekély, mert az ellenség nem volt elkészülve a szárnytámadásra, amely *Bloemfontein*nal való összeköttetéseket fenyegeti.

(A prieskai lázadás.)

London, március 7.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Fokvárosból tegnapi kelettel: A prieskai és kenhardtai kerületekben kihirdették, hogy ezek a területek Oranjehoz tartoznak. Csaknem az egész afrikander lakosság fellázadt ezekben a kerületekben. A mozgalom átesap Viktoria-West, Frasersburg és más kerületekbe is. A lázadók számát 3000-re becsülik. A főkelők hadereje állítólag Carnarvon felé indul.

(Boer amazonok.)

London, március 7.

Fokvárosi táviratok szerint a Cronje hadseregéből elfogottak közt, akik most érkeztek Fokvárosba, számos *férfinak* illő asszony van, akik valamennyi ütközésben résztvettek.

(A királynő napja.)

London, március 7.

A város erősen készülődik a királynő holnapi megérkezésére. Majdnem valamennyi ház zászlódszít állít s azokban az utcákban, amelyekben a királynő végig fog kocsizni, diadaliveket állítottak föl.

(Splendid Isolation.)

London, március 7.

A *Times* egyik cikkében ezt írja: Az angol nép a mostani háború kitörése előtt soha sem keltett olyan féltékenységet és gyűlöletet más nemzetekkel, amelyek iránt rendszeren nem táplált barátságatlan érzelmeket. A külföldi lapok káröröme nem annyira haragját, mint inkább csodálkozását keltette föl. A brit népek az utolsó néhány hónap alatt megnyílt a szeme s nem fogja egyhamar elfelejteni ezt a fájálmás lelkét. Nem fog róla sokat beszélni, de gondolkoznia fog róla és a szerint fogja irányítani jövődébéli politikáját. Nagyon jól tudjuk, mondja a *Times*, mi csoda értékük van azoknak a patetikussá rázásoknak, amelyeket olyan pazarul hangoztattak, a boerokat illetőleg. Az újít nem fogja megmozdítani senki a boerok érdekében, mert az összes hatalmasságok korrekt magatartása azt bizonyítja, hogy egy felelős állásban lévő államférfiu sem hajlandó abból a harból, amely most csakis a dél-afrikai brit érdekszférára szorítkozik, általános világháborút csinálni.

(A háború folytatása.)

London, március 7.

A háború erőyes folytatásának tervére vall az a körülmény, hogy a kormány a gyarmatokat ismét felszólította, hogy katonákat küldjenek. A kanadai kormányzó azt válaszolta, hogy szükség esetén még 12.000 embert küldhet és azonkívül a Bermudas szigeteket helyőrséggel látja el. Általában azt hiszik, hogy a kormány azért is kér újabb csapatokat, mert *Asziában is komplikációk*tól tart.

Köln, március 7.

A Rheinisch-Westfälische Zeitung brüsszeli képviselője, aki érintkezésben áll a transvaali követséggel, azt táviratozza lapjának, hogy *Leydsnek*, a new-yorki *World*hoz intézett táviratával nem az a célja, hogy Angliának felajánlja a békét, mert ha *Leyds* ezt akarná, akkor valamelyik barátságos kormány közvetítését kérné fel és nem a sajtó útján tenné ajánlatát. *Leydsnek* csak az a célja, hogy megmutassa az egész világnak, hogy a boerok készek elfogadható feltételek alatt békét kötni.

(Angolelleses tüntetések.)

Páris, március 7.

A boerok veszteségei itt még inkább kitérésre hozták az angolok iránti gyűlöletet. A *Figaro* és *Echo de Paris* gunyos rajzokat hoznak az angolok ellen, *Quesnay de Beaurepaire* villámokat szór minden ellen, ami angol, *Coppée* Leonidasnak mondja Cronjét, a *Libre Parole* pedig egy Angliával való közeli háborút helyez kilátásba. A Poissonnière-boulevarden két fiatal ember összevert egy angolt és a nyilvános helyeken az angolokat gyalog kiáltásokat hallani. Egyáltalában mindenütt kifejezésre jut az angolok győzelme fölött való bosszankodás.

(Vegyes hírek.)

London, március 7.

Steyn oran ei elnök felesége *Aburdingben* tartózkodik skótszágai rokonainál.

(Nagyhatalmak közbelépése.)

Péterváry, március 7.

Itteni diplomáciai körökben biztosra veszik, hogy az intervenció a boerok érdekében már a legközelebb határozott alakot fog ölteni. Az összes orosz lapok az intervenciót sürgetik és a *Rosszija* annak a nézetének ad kifejezést, hogy Európa drágán fogná megfizetni, ha továbbra is semleges álláspontot foglalna el Anglia ellenében.

London, március 6.

Itteni beavatóit politikai körökben a *Lokalanzeiger* cáfolata ellenére is fenntartják azt a hírt, hogy a német császár az angol királynőt legutóbbi győzelme alkalmával táviratilag üdvözölte. Az a tény, hogy a cáfolat így későn és azután érkezett, hogy az angol kabinet a német császárt és az orosz cárt együttes intervencióját visszatartotta (az az intervenció, mint utólag kiderült, tényleg megtörtént), megerősíti azt a fültevést, hogy a német császár tényleg küldött üdvözlő táviratot. Sokan azt állítják, hogy a császár éppen azért üdvözölte az angol királynőt, hogy így az intervenció a boerok érdekében annál barátságosabban fogadtassék. Annyi bizonyos, hogy a viszony

Anglia és Németország között jelenleg már nem oly szívélyes, mint amilyen Vilmos császár legutóbbi windsori látogatása alkalmával volt.

(Pestisveszedelem a Foktöföldön.)

London, március 7.

A Timesnak jelentik Fokvárosból tegnapi keletel: Egy Rosarióból érkezett szállítóhajón pestisveszedelem konstataáltak. A hajót vesztőzár alatt tartják.

(Cecil Rhodes.)

Erüssel, március 7.

Az *Independence Belge* szerint Cecil Rhodes londoni utazásának kizárólagos célja az, hogy megakadályozza, hogy a békét a boer állam anektálása nélkül kössék meg.

HIREK.

Budapest, március 7.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Február 28-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról ídejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Míntthon január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyeken a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezúttal ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztassanak feltüntetni.

— **József főherceg Rómában.** Rómából táviratozzák, hogy ma József főherceg gróf Buriano név alatt inkognitóban odaérkezett. Valószínűleg ez szolgáltatott okot arra a híresztelésre, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg Rómába utazott.

— **Stefánia főhercegnő házassága.** Bécsből jelentik, hogy Stefánia főhercegnő házasságából származó pénzügyi kérdést már megoldották. E szerint a főhercegnő évi 125,000 forint apánaget kap. Eddig 250,000 forintot kapott évenként a főhercegnő, ebből az összegből kellett azonban az udvartartási költségeit is fedezni. Erzsébet főhercegnő nem lesz jelen édesanyja menyegzőjén.

Triesztből táviratozzák, hogy Stefánia özvegy trónörökösne utazását egy nappal elhalasztották. A főhercegnő péntek reggel érkezik Miramaréba, ahová a következő nap gróf Lónyay Elemér is megérkezik Velencéből. Az esküvő, melynek minden akadályát elhárították, 19-ikén lesz. Stefánia főhercegnő lemondott a királyi fenség címéről. A fiatal pár 21-ikén utazik el Triesztből.

— **Magyar zarándokok utja.** Rómából jelentik, hogy a görög katolikus magyarok hódoló zarándokmenete előre nem látott akadályok szerencsés leküzdése után tegnapi délután öt órakor odaérkezett. A pápa ma fogadta a magyar zarándokokat.

— **Március tizenötödike.** Az egyetemi ifjuság március tizenötödiki maínája nem marad el. Délelőtt tíz órakor lesz az újvárosi ház disztremében és közreműködésére a rendezőség Jászai Marit, Barabás Bélát és Abrányi Emilt kéri fel. Az ifjuság délutáni ünnepén Madarász József országgyűlési képviselő tart beszédet. Ugy a délelőtti, mint a délutáni ünnepen az ifjuság közül is többen beszédet tartanak és szavalnak. Délután az új egyetem előtt az egyetemterén is lesz ünnepély. Innen vonul az ifjuság zászló alatt a Nemzeti Múzeum elé, ahol a múzeum feljáróján leleplezik a Petőfi emléktáblát. A múzeumtól a Múzeum-körúton és Kossuth Lajos-utcán át körmenetben a Petőfi-szobor elé vonul az ifjuság. Este a Menza Akadémiában nagy szabadság-lakoma lesz.

— **Az új kis-celli apát.** A *Pester Correspondenz* jelenti, hogy a Hollósy Jusztinián elhunytával megüresedett kis-celli bencés javadalmas apátságot legközelebb betöltik és pedig Labock Bertold nagytudományú és szentéletű kis-celli perjel általánosan tisztelt személyével.

— **Olasz tudós Fiumében.** Gróf Angelo de Gubernatis, a híres olasz tudós, aki Magyarországról is írt egy könyvet, a múlt vasárnap Fiumében felolvasást tartott Izabella Morra XVI-ik századbeli költőnőről. A felolvasással kapcsolatban megemlékezett Fiume latin eredetéről és azokról a magyar királyokról, akik az olasz kultúrát terjesztették Magyarországon. Hosszasan beszélt Martell Karolyról, Mátyás királyról és

Mária Teréziáról és bebizonyította, hogy Fiumének ninosen oka félni attól, hogy a magyarok elnyomják nyelvüket és érzelmüket. Az előadást nagy tetszéssel fogadták.

— **Egy egyetemi tanár ünneplése.** Lelkesen ünnepelték ma az országos rabbiképző-intézet növendékei dr. Goldzieher Ignác egyetemi tanárt abból az alkalomból, hogy a rabbiképző-intézet végrehajtó bizottsága őt szemelte ki a Kaufmann Dávid halálával megüresedett vallásbölcseleti tanszékre. Az intézet hallgatói nevében dr. Blumgrund üdvözölte a kitűnő orientalistát és szép szavakkal adott kifejezést a szeretett tanár iránt való ragaszkodásának és hála-lájanak.

— **A világiállítást megnyitása.** A párisi világiállítást, amint most hivatalosan közhírré teszik, április tizenegyedikén nyitja meg a köztársaság elnöke. A közönség számára csak másnap nyílik meg a kiállítás, amelynek összes berendezési munkálatait április tizenharmadikáig okvetlenül befejezik. A világiállítást meg fogja rögzíteni a világ kulturájának jelenlegi állapotát és az a csodálatos tündérvilág, amely a Szajna partján április közepén kapja meg születési dátumát, történelmi határköképpen fog állni az emberi haladás történetében.

— **A Budapesti Újságírók Egyesülete** ma délután ülést tartott a segítő alap igazgatótanácsa Hoitsy Pál elnöke alatt. Csiklay Lajos alelnök előterjesztette a számszámadásokat és a jövő évi költségelölírányzatot s az igazgatótanács beható tárgyalás után jóváhagyta. Bejelentették aztán, hogy Bay Ildo 10 és Voldi Jenő 2 koronát adományoztak a segítő alapnak. Végül 320 koronát osztottak ki segélykölcsön és segély címén.

A Budapesti Újságírók Egyesülete e hó 18-án délelőtt 11 órakor tartja évi rendes közgyűlését az egyesület kerekpesi-ut 17. szám alatti helyiségében. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Főtítkári jelentés. 3. A segítő-alap igazgató-tanácsának jelentése. 4. A tisztikar és a választmány megválasztása. 5. Esetleges indítványok, amelyek az alapszabályok értelmében legalább öt nappal a közgyűlés előtt a választmánynak írásban bejelentendők.

— **Képes levelezőlap az iskolában.** Okos szó, amit a főváros tanácsa mondott ki, duplán öröm. Arról van szó, hogy a kultuszminiszter képes levelezőlapot akar gyűjtetni a népiszkolák apró népségével. Igaz ugyan, hogy csak hazafias tárgyakat, például: amin valami nagy király van, vagy valami fontos történelmi momentum, de a képes levelezőlap mégis csak anizksz kártya marad, akármit is nyomtatnak reá s nem való az iskolába arra a munkára alkalmazva, ami a könyv és a tanító dolga. Ezt mondta ki ma a főváros tanácsa feleletnek arra az írásra, amit a tanfelügyelő küldött át hozzá a hazafias levelezőlapok érdekében a miniszter megbízásából. S még egyebet is mondott. Hogy a szegény ember ugy is alig bírja a sok költséget az iskolára. Könyv, írka, ceruza, toll, tinta, palavessző, rajztömb és a többi és a többi — s most mindehhez még a képes levelezőlap is hozzákövetkeznék. Ez sok lenne. Sok.

— **A dunántúli közművelődési egyesület** igazgató választmánya ma délután saját helyiségében ülést tartott Pallavicini Ede ögróf elnöke alatt. Jelen voltak Reiszig Ede vasmegyei főispán, Antal Gábor dunántúli ev. ref. püspök, Kammerer Ernő, Makfalvay Géza, dr. Öváry Ferenc, Hertelendy Ferenc országgyűlési képviselők, Pázmándy Dénes, Szabó Károly soproni kir. tanfelügyelő, Porzsolt Kálmán főtitkár, dr. Fodor Oszkár titkár, dr. Fekete Ignác főpénztárnok, Radó Antal stb. Az igazgatóság megállapította az egyet e évi költségelölírányzatát, amely szerint 8000 forintot oszt szét óvodák fenntartására, tanítók jutalmazására, nép- s vándorkönyvtárak létesítésére. Az egyesület legújabb óvodájának, a fehérmezei szári óvodának ünnepélyes megnyitása tavaszra tűzött ki. Veszprémmegye Pénzeskut községében nyári menedékház felállítását határozta el a választmány s az e évi közgyűlést május 8-án Budapesten fogja megtartani.

— **Háromezer éhező.** Napról-napra szomorubb hírek torlódnak össze. Alig mulik el nap, hogy az ország valamelyik részéből ne érkeznék vészír az országban uralkodó szegénységről. Ezúttal a csongrádmegyei Dorosma község a nyomor tanúja. A lakosság, melynek tulnyomó része téglavázzal foglalkozik munka nélkül van s éhezik. Folyamodtak már a belügyminiszterhez, hogy a közutak építésénél adjon nekik munkát, de választ nem kaptak.

— **A kikötés.** A kikötésről ezúttal nem olyan értelemben van szó, mint ahogy például a kontraktusban kiköt az ember egy s mást, hanem ahogy a kikötés a katonáknál használatos. Ez pedig egyszerűen hóhémunka. Nem is a közönséges esetekre van szánva, hanem az olyan különösekre, amikor elvetemedett emberről van szó, akin már se egyes áristom, se kurtavás, se semmi nem segít. Hanem azért akar ki legyen a delikvens, bizony hóhémunka a kikötés mindenképpen. Közönséges civiltizmus megborzong, ha hall róla s elundorodik az olyan igazságszolgáltatástól, amely ezt a büntetések közé sorozza — manapság, amikor pedig a felvilágosodás paripáján lovagolva beszélünk az inkvizícióról. Abból áll ez a hóhémkodás, hogy a szerencsétlennek, aki ráköszálgált a büntetésre, összekötözik a lábait a boscájánál. Aztán a kötelet ráhuzdolják a hátul összehajtott kezeire s aztán behuzzadják egy karikába, ami a falon vagy valami akasztófaforma oszlopon van s addig húzzák lefelé, míg az ilyenformán fölfeszített legénynek éppen csak a lábujjai érik a földet. Így kell aztán állania neki a humánus szabályzat értelmében legfőbb két óra hosszúság. (Ha egy kicsit azon túl is lett felejtik, az se baj. Ha véletlenül olyan állapotban veszik le a karikáról, hogy már nem lehet életet lehelni bele, hát az se olyan nagy eset. Eltemetik s hazairnak az anyjának, hogy a fia meghalt.) A legény pedig áll, amíg állani tud, aztán meg neki ereszkedik a kötélnak. Gondos káplár- és fűrer-szemek vigyázzák, hogy mikor dülled ki tulságosan a szeme. Akkor aztán az istállóból egy rocska vizet hoznak s a nyakába öntik, hogy magához térjen. . . Ezt bizony utálatos így elolvasni, de hát másképpen nem lehet megírni, mert így van. Embertelenség ez a büntetés még akkor is, ha az elvetemültséget büntetik vele. Azonban sokkal sürűbben veszi alkalmazásba a kikötést a katonai regula, mint ahogy a szabályzat azt megengedi. Ezt bizonyítja az a salzburgi telegramm is, ami itt következik:

Salzburg városában nagy föltűnést kelt, hogy Ondracek Vencel, a 95. számú gyalogezred kapitánya öngyilkossá lett. Ma a Salzburg közelében levő Reinsberg községben felakasztva találták a kapitányt, akinek a fején lőtt seb volt. Ma délután esküdszéki tárgyalás volt kitűzve Freisinger, a Salzburgi Tagblatt szerkesztője ellen, aki ellen az innsbruki hadtestparancsnokság utasítására Ondracek kapitány becsületsértés miatt pört indított. A dolog előzménye és összefüggése az öngyilkossággal a következő: A Salzburgi Tagblatt a múlt év augusztus hónapjában egy felső-ausztriai újságból egy hírt vett át, mely a katonák rettenetes kínzásáról szólvá, azt állította, hogy Ondracek kapitány egy közembert, amiért a kaszárnyáristomot megszegte, két napi szigorú fogságra ítét és arra, hogy mindenik napon két órára kössék ki. A katonát ki is kötötték, de csakhamar eszméletlenül rogyott össze. E szabályellenes büntetés miatt az újságok a leghevesebben nekitámadtak Ondracek kapitányuk. Az ezredparancsnokság hivatalos helyreigazítást tett közzé, de az innsbruki hadtestparancsnokság parancsára Ondracek büntetőügyi eljárást indított Freisinger szerkesztő ellen. Időközben a Reichsrathban is szóba került a dolog és a hadügyminiszter kijelentette, hogy az újságok elferdítve és túlozva írták meg annak a katonának az esetét. Freisinger szerkesztő késznek nyilatkozott, hogy állításainak valóságát bizonyítsa és ezt a mai tárgyaláson kellett volna megtennie. A tárgyalást azonban elhalasztották, mert Ondracek kapitány öngyilkos lett. A jövő kedden mégis megtartják a tárgyalást, hogy a katonai hatóság is informálhassa magát, hogyan jelentik a kaszárnyában történő dolgokat az alantok és mi történik a valóságban a kaszárnyában.

Nemesek a katonai büntető kódex, hanem az az embertelen szabályzat is rászorult a módosításra, amely megengedi ezt a hóhémkodást. Erre azonban az idő szerint semmi kilátás nincsen. Egy kis friss levegő kellene hozzá s a kivénhadt, megcsontosodott velejű generálisok helyébe fiatal generálisok.

— **Halálos vasúti szerencsétlenség.** Moszkvából táviratozzák: Rybnogo és Gorodische állomások között egy személyvonat összeütközött egy tehervonattal. Mind a két lokomotív és tizenhárom kocsi összetört. Kilenc utas meghalt és nyolc súlyosan megsérült.

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb magvak beszerzési forrását ajánljuk

Mauthner Ödön
cs. és kir. udvari szállító magkereskedés
Budapesten, VI., Andrassy-ut 23.

— **Kiállításos drágaság Párisban.** Ami a millenniumi kiállítás alatt megesett nálunk kicsiben, az most elkezdődött Párisban nagyban. Már most rácsapott a kiállítás drágaság a nagy városra. A kiskereskedők körében szokatlanul sokan mennek hirtelen tönkre, aminek az az oka, hogy nehány nagytőkés kartellbe lépett s összevásárolva az élelmiszereket, nagy nyomást gyakorol azokra, akik kicsiben árúsítják el a holmit. A lakásvizonyok is veszedelmesek kezdenek már lenni. Különösen azokban az utcákban, amelyek a kiállítás közelében vannak, minden ok nélkül mondanak föl a lakóknak vagy pedig olyan irtózatossá árakat kérnek a lakásokért, amelyet azok megadni képtelenek. Majd fizetik az idegenek. Nagy az elkeseredés a bérkocsiosok között. Az ő tarifájukat nem emelte föl a rendőrség, a kocsitulajdonosok pedig husz-huszonöt frankot követelnek napjára egy kocsit. Ezt persze a régi árakkal nem képesek megkövesni úgy, hogy maguk is megéleljenek mellette. Azt követelik, hogy emeljék föl a tarifát. Szóval: Páris kezd már belemenni a kiállításba.

— **Felolvasás a munkaközvetítőnél.** Az Országos Ipari Egyesület összes szakosztályai holnap délután 5 órakor az egyesület helyiségében (Uj-utca 4. sz.) felolvasó ülést tartanak, amelyen Gelléri Mór egyesületi igazgató fog felolvasást tartani. A felolvasás címe: *A munkaközvetítő intézet szervezésének és működésének ismertetése.* Az aktuális érdekű felolvasáson minden érdeklődőt szívesen lát az egyesület külön meghívó nélkül is.

— **A marfit.** A dinamitnak konkurrensé támadt. Az emberek még mindig nem elégszenek meg a gyilkoló anyagaikkal, egyre újabbakat keresnek. Igaz ugyan, hogy ez a gyilkoló jószág egyszersmind az élet és a munka garanciája is. A marfit — így hívják az új robbanó anyagot — természeténél fogva különben is inkább a munka szolgálatába fog állani, mint a háborúba. A londoni katonai körök nagy érdeklődéssel kísérik most azokat a kísérleteket, melyeket a marfitat végeznek. A feltaláló, aki amerikai ember, kalapácsal porrá tört egy darab marfitot s ámbár e művelet közben nagy melegség fejlődött ki, a marfit nem robbant fel. Még intenzív lángnak kitéve sem mutatta meg veszedelmes természetét az új robbanó szer. Mikor azonban a felfedező villamos árammal hozta összeköttetésbe a marfitot, borzasztó robbanás történt, mely a marfit hőveljét és acéllenzójét ezernyi darabra szakgatta. Ugyilátszik ez a marfit lesz a jövő dinamitja.

— **Yvette Gullbert balesete.** A párisi chanson királynőjét egyik baleset után a másik éri. És még azt se lehet elmondani róla, hogy ezek holmi reklám-balesetek, mert például a multkorai balesetéből kifolyólag kivették szegénynek az egyik bordáját. Igazán ekkora reklámra senki se képes. Az operáció után orvosai rendelkezésre teljesen mozdulatlanul kellett ülnie egy karosszékben, s ekkor történt az a baleset, hogy amikor a kályha mellett ült, egy takarója meggyulladt. Yvette kiáltozni kezdett, mire cselédei berobantak, s nagy bajjal kiemelték a párnák közül.

— **Kritika és szabadjegy.** A belga szingazgatókat és szerkesztőket érdekes pör foglalkoztatja nemrégiben. Egy *monsieur* lap szerkesztője azért, hogy a színház szinlapjait díjtalanul közölje, állandó páholyjegyet kapott. Az újság azonban egy szép napon erősen leszidta a színházat, a darabot, a színészeket. Mi sem természetesebb, mint hogy az igazgató megharagudott a szerkesztőre; a páholyjegyet érvénytelennek nyilvánította, s adott helyette két földszinti ülést — valahol hátul. A szerkesztő se volt rest, visszaküldte a jegyet és bepörölte a színház-direktort. A törvényszék pedig kijelentette, hogy a páholy nem szabadjegy, hanem joggal illeti meg a szerkesztőt, aki a szinlap közléséért nem szed hirdetési díjat. Sőt az ítélet indoklásában meg is róta a színház igazgatóját, amért a szerkesztőt arra akarta kényszeríteni, hogy a szabadjegyet cserébe adja kritikusai függetlenségét...

— **Főlfüggesztett alispán.** *Palugyay Gyula* lipótmezei alispánt *Szöll Kálmán* miniszterelnök tegnap felfüggesztette állásától. A főlfüggesztésre az a vizsgálat adott alkalmat, amelyet legutóbb *Kaffka László* belügyminiszteri osztálytanácsos Lipótmezejében tartott.

— **Márciusi idusa.** Március 15-ikének megünneplésére készült *Veress Sándor* magyar dallár-sulata. *Teplé József* a Wekerlekávéház tulajdonosának hazafiasságáról tesz tanuságot, hogy nem követi a fővárosi német dalcsarnokok példáját. 1848 címen nagy jelenetet adnak elő, amelyet erre az alkalomra irt *Bérczy Jenő*.

— **Olasz hajóraj Franciaországban.** Az olasz-francia barátkozás megerősítésének ismét egy ünneplés aktsua fog lejátszódni. Párisból azt jelentik, hogy májusban egy olasz hajóraj fog ellátogatni a breszi hadi kikötőbe, a *genuai herceg* parancsnoksága alatt. A franciák fényes fogadtatásban fogják részesíteni az olasz tengerészeket. A *genuai herceget* *Loubet* elnök valószínűleg személyesen fogja üdvözölni.

— **Az automobil gyászol.** Ha az automobilnak lelke volna, ma ösöndesebben zörgött volna az utcákon. Mert gyásza van az automobilnak, meghalt a papája. Cannstadból táviratozzák, hogy *Daimler* Gottlieb mérnök, az automobil feltalálója, hatvan éves korában meghalt. Az első automobil, a mérnök 1888-ban építette s az akkori párisi kiállításra küldte. Az új, csillag gépezet karriert csinált. Felült, egy kicsit végig tipegett a francia miniszter, *Levasseur* ur előtt, aki úgy nézett rá, mint valami karcsú, mosolygó ballerínára. A kegyeibe fogadta a nagy ur az új masinát, amely azóta hódítva járta be az egész világot. *Daimler* minket magyarokat is érdekel. Csak kevéssel ezelőtt határozta el egy budapesti társaság, hogy a mérnökkel szövetkezve automobil gyártást állít fel Budapestben is. Ez ügyben már a kereskedelmi minisztériummal is érintkezésbe léptek s így a gyár felállítása már csak rövid idő kérdése volt.

— **A banda jön...** Budapest székes főváros tanácsa ma egy átiratot intézett a hadtestparancsnoksághoz és minden attól függ, hogy kinek osztják majd ki a katonai hatóságoknál elintézés végett. Ha valami közszégyenű öreg katonatiszt elé kerül az ügy, akinek összezsugorodott szívében már csak a pedáns rendnek a szeretete él, akkor a főváros tanácsa nem irt hiába. Hanem másként áll a dolog, ha az ügyirat egy jöködvő, derült ember kezei közé kerül, akinek egyenruhája alatt még boldogan virul a gyermekévek annyi sok boldog huncutsága... Arról van ugyanis szó, hogy a katonák temetésénél a banda rendszeren az Atilla-utcai iskoláig kíséri a halottat, az iskola szomszédságában pedig megáll és eljátszsa az utolsó darabot. Az iskolás-gyerekek rendszeren lesik, hogy mikor jön a banda és ha megszólal a kürt meg a nagy dob, vége a tanításnak. Az apró nebulókat nem lehet visszatartani és egy peró alatt az ablakban vannak. Vagyis — hála Istennek! — még minden ugyanugy van az elemi iskolákban, mint hajdanta, amikor a tanító ur az ilyen csinyekért bennünket cibált meg. E gyermekekori szent emlékezet nevében nincs kifogásunk az ellen, ha a mostani gyermekvilág örömeire a régi rendtelenség továbbra is fennáll. Mert nagy öröm volt, a mikor a banda jött. Hadtestparancsnok ur, ne hallgasson a tanácsra! De a tanító ur meg csak cibáljon ezentul is... Elvégre bennünket is így kezeltek.

— **Rácz János telepít.** Rácz János ugyan csak a kalaposmesterséghez ért, de olykor kedve szottyán valami nagyobb politikai akcióra. A kalapot nem veszik, gondolja, hát más kerestet után kell látni. Rácz János tehát elhatározta, hogy utánozza a kormányt s telepít. A dolog igen egyszerű. Azon kezdte, hogy nagy plakátokat nyomtatott, ilyenféleképpen:

Telepítés!

Felozlatjuk a csalai erdő.
Telepeznek előjegyezhetnek

Rácz Jánosnál,
Arad, Ujterem-utca.

Az aradi telepítő iroda pompásan működött. Háromezer telepedni akaró jelentkezett Rácz Jánosnál s valamennyi hűségese lenfizette az előjegyzési díjat, két koronát ezüstben. Rácz János, a huncut kalapos ilymódon már háromezer forintot zsebelt be a csalai erdő felosztásáért, amely nem is az övé.

Az iroda még mindig működik, pontosan, szabályosan. Rácz János már könyvelőt keres. A hatóságok pedig meg sem mozdulnak.

— **Tűzek.** *Kovács György* fűszeresnek a Sárkány-utca 9. szám alatt lévő labodája, amelyben miniféle fűszerárú volt fölhalmozva, az éjtel ismeretlen módon kigyulladt s dacára a tűzoltóság erőes munkájának, porig égett. A kár körülbelül nyolcezer korona. — Ugyancsak tegnap tűz pusztított *Rónay István* maganzónának a Ferenc-körút 28. szám alatt lévő III. emeleti lakásában, ahol a gyertyalángtól tüzet togot a függöny, ettől meg a burtozat. Szerencsére a habzeltek idejekorán elejét vették a nagyobb veszedelmeknek s a tűzoltóknak dolguk már nem akadt.

— **K. É. D. É. T.** Ma délelőtt az *ACsEV* főmérnöke az *OTTE* és az *EKE* közlönyének a nyomdájába ment, mikor a *UMKE* küldött-ségével találkozott. A *EFHO* előlajánlotta helyiségeit a vendégeknek és ezért a *VEHK* szíves meghívását...

Ehhez a kírhez kis magyarázat kell. Így hangzik ugyanis a fúti hír:

— **Kiséd érthetetlen, de érdekes történet.**

Ma délelőtt az Arad—Csanádi Egyesült Vasutak főmérnöke az Országos Tanár Egyesület és az Erdélyi Kárpátgyógyászati közlönyének a nyomdájába ment, mikor az Ungmezei Magyar Közművelődési Egyesület küldött-ségével találkozott. A Faternelő- és Fakereskedő Hivatalkók Országos Egyesülete följájlotta helyiségeit a vendégeknek és ezért a Vasut és Hajózási Klub szíves meghívását...

A hierozlifektől tarkálló mesét nem mondjuk egyedőre tovább, de hogy a folytatása néhány nap mulva még érthetlenebb lesz, arról a legujabb rövidítés is tanusodik. Hogy a főváros területének új fozgyászati adóvonal meg legyen jelölve, a vámvonal építkezésekre felügyelő bizottság ma azt a javaslatot tette, hogy a vámvonal mentén mindenütt állítsanak föl sóskeuti kőből faragott oszlopokat s ezekre véssék be ezt a három betűt: *F. A. V.* Ez azt jelenti: *Fogyasztási Adó Vonal.* Holnap új rövidítéseket iktatnak be nyelvünkbe, amely szerényen titkos írássá fog átalakulni...

— **A bakák és a cukor.** A bakák ezentul nemcsak profuntot fognak kapni, hanem cukrot is. A közös hadügyminisztérium ugyanis elhatározta, hogy a jövő nyáron alapos kísérletet fog tenni a *katonaságnak cukorral való táplálására.* Rég ismert dolog, hogy a cukornak nagy tápláló értéke van s azért a hadügyminisztérium csak arról akar meggyőződni, hogy a cukorral való táplálás csakugyan olyan kiváló előnyvel jár-e, mint sok fiziológus mondja. A németországi kísérletek azt az eredményt adták, hogy a cukor kitűnő tápláló és erősítő szer, mely az izmok működésének képességét nagyban fokozza, a kifáradást megakadályozza s az éhséget, szomjúságot csillapítja. Különösen hosszú gyakorlatok után válik be nagyon a cukor. Ha a legénység cukrot evett, hamar kipihen magát és új erőre kap. A mi hadseregünkben kilenc hadtestnél, a Magyarországon székelők közül a kassai 6., a budapesti 4. és a temesvári 7. hadtestnél fognak kísérletet tenni. Minden hadtestparancsnokság ki fog jelölni néhány csapatot, melyből aztán orvosi hozzászólás meghallgatásával kiválogatnak olyan katonákat, kiknek a test-sulya és fizikuma lehetően egyenlő. Az így kiválogatott katonák fele aztán a rendes koszt mellett naponta még legalább harminc gramm cukrot kap, részben a reggeli kávéjában, részben vízben feloldva, vagy szárazon. A másik fele csak a rendes táplálékot kapja, cukor nélkül. A kísérletnek alavetett katonákat aztán gondosan megfigyelik, hogy mennyiben javult a cukorral tápláltnak a testi állapota. Azonkívül kísérleteket tesznek gyengébb emberekkel is, hogy megállapíthassák, mennyit segít rajtuk a cukorral való táplálás. A kísérleteket két-három hónapon keresztül folytatják s eredményüktől függ, hogy fogják-e és milyen módon a cukrot rendes táplálékul alkalmazni a hadseregben.

— **Megszökött adótárnok.** *Szigetvárról* táviratilag értesítődék a főkapitányságot, hogy *Hereghy Géza* adótárnok 11.740 korona elsiszkasztása után megszökött. A sikasztó alacsony, kővér természetű, haja erősen őszül, szakála borotvált, bajusza kinosny, arca himlőhelyes és ezenkívül rövidlátó. A rendőrség megtele a szükséges intézkedéseket.

— **Házasság.** *Dr. Radányi Manó* budapesti ügyvéd eljegyezte *Winterberg Emma* kisasszonyt, *Winterberg Berthold* nagykereskedő leányát Reichenbergből. Dr. huirai *Lukácsy Andor* eljegyezte *Herodek Anna* kisasszonyt Monorról.

Grünfeld Már Koskocról eljegyezte *Newfeld Fridát* Homonnáról.

Fischer Sándor kaloocsi kereskedő eljegyezte *Herrman Irént*, *Stein Ignác* nevelt leányát Szabadszállásról.

— **Feketehimlő a hajón.** *Fiuméből* táviratozzák, hogy a *Gizella* nevű Lloyd-gőzösön, mely hosszú utazás után ma érkezett *Fiuméba*, *Fori-Said* és *Fiume* közötti uton a hajó harmadik pincére feketehimlőben meghalt. Holttestét tegnapelőtt a tengerbe süllyesztették. A fumei tengeri hatóság rendelkezésre a gőzöst a lazarethe szállították, ahol megfertőtlenítették és azután szabadonboosátották.

— **Halalozás.** *Ernst Mór*né, élete 51-ik és házasságának 32-ik évében jobblétre szenderült Ersekújvárott.

INGYEN FÉNYKÉPET

kap mindenki, aki **HABERFELD** és **KOVÁCS** úri- és nőidvart-áruházában Váci-körút 33. sz. alatt felolvasi szükségjelűt úri- és női-nyelűk, gúterök, kézelők, nyak-kendők, nap- és csőernyők, blausok és kényűkben. 10 korona értékű árúk vásárlásánál 6 darab művészes kivitelű vizit-fényképet, 20 korona bevásárlásnál 6 darab művészes kivitelű Cabinet fényképet adunk, 1. illetve 2. korona felülfizetés mellett.

— **Amerikába!** A *Néptanító Lapja* nyomán mi is közzöltük azt a hírt, hogy egy beregmezei tanító körlevelet intézett a kollégáinak, amiben arra akarta rábírní őket, hogy segítsenek a kivándorlóknak kikeresni a legegységesebb lineát Európa és Amerika között. A társaság, amelynek hajói ezen a vonalon járnak, ezért a szövetségért minden utas után egy koronát fizet a líferánsnak.

Hidasi Sándor tanfelügyelő ur erre vonatkozólag ezt írja egy estilapnak:

Egy beregmezei (nem ungmegyei) tanító igenis intézett fölhívást az ungmegyei év. ref. tanítókhöz azon cézzal, hogy a mindenáron kivándorolni akarókat és utóvallel bírókat a lelketlen ágensektől kell megóvni. Hogy így tervezte, mutatja felhívásának ez a pontja is: „Kedves Kartárs ur! Ne buzdítsuk a népet kiutazásra, sőt minden alkalommal meggátolni igyekezzünk azt, ami, ha nem sikerülne, terehük helyes utra az utazó.” E levelet az illető tanító ur az ungi alispánnak is beküldte, az alispán pedig még a helyes utra való terelést sem találván megengedhetőnek, ez évi február 10-ikén 847. sz. alatt megkereste az illetékes esperest, hogy sürgősen és szigorúan intézkedjék és a mozgalmak vegye elejét. Ez meg is történt, mert február 17-ikén 39. sz. alatt az esperes intézkedéséről már értesítette is az alispánt s egyben sajnálatát fejezte ki, hogy tudtán kívül ennyi is megtörténhetett.

Örülünk, hogy így áll a dolog s hogy a megyei hatóságok még a látszatát is lehetetlenné tették annak, hogy a kivándorlás előmozdítására csak egy magyar tanító is vállalkoznék. Így kell annak lenni.

— **Életunt tanár.** Egy fővárosi reáliskolai tanár öngyilkossági kísérletet követett el ma reggel a fővárosban, mert anyagi zavarai megintgatták lelki egyensúlyát. Gerő Viktor, a budapesti V. kerületi főreáliskola tanára lőtte magát föbe a Váci-köruton levő London-fogadóban s most eszméletlen állapotban, súlyos betegen fekszik a Rókus-kórházban. Gerő Viktor Székesséjérvárot született s középiskoláit elvégezve a budapesti egyetemre került, ahol a bölcsészeti kar hallgatója lett. Már 24 éves korában tanári diplomát kapott s mint ilyen tölbe helyített tanított, míg végre 1886-ban az V. kerületi főreáliskolához került, ahol a mai napig is működött. Gerő családjaival tavaly júliusig a Király-utca 112. sz. a. levő ház harmadik emeletének egyik lakását bérelte, ahonnan azonban Ujpestre, a Vasut-utca 37. szám alatt levő házba költözött s innen járt be előadásra. Tegnap még tanított s egy óra tájban távozott az intézetből. Hogy hol, merre járt, senki nem tudja, de éjjel 12 óra felé a London-szállóba ment s az egyik első emeleti szobában tért nyugovóra. Ma reggel a szolgáló erős durranást hallott, amire nyomban a szobához futott. Az egyik szoba ajtaját hiába nyitogatta, s hiába zörgetett, feleletet nem kapott, felfeszítette tehát az ajtót s borzasztó látvány tárult eléje. Gerő állott fejjel, vértócsában hevert az ágy előtt, kezében szorongatva revolverét, amelynek golyója a jobb halántékon behatolva a fej bal oldalán jött ki. Nyomban értesítették a mentőket, akik a szerencsétlen embert a Rókus-kórházba szállították. Gerő több levelet hagyott hátra ismerőseinek, barátainak, a rendőrségnek, amelyben azt kéri, hogy holtestét ne boncolják föl. Gerő öngyilkosságának okáról nem írt semmit s eddig kihallgatni sem lehetett. Az orvosok azt hiszik, hogy a golyó Gerőnek homlokcsontján megcsuszott és az agyvelőt megkezdte úgy fújni a bal oldalra, az agyat nem sérítve meg. Azonban szétroncsolta a szemidegeket, annyira, hogy a szerencsétlen ember — ha felépül is — elveszti szemévilágát.

— **Vége a szabályozásnak.** Vége lesz tudniillik a belváros szabályozásának s most már remélhetőleg nem sokára. A tanács ma utasította a pénzügyi osztályt, hogy intézkedjék, hogy a régi városháza épületét június harmadikáig lebontásák. Azonkívül gondoskodott arról is, hogy minél hamarabb lebontásák a belvárosi templom körül levő boltokat. Míg azok állanak, nem lehet megépíteni a hídfeljárót. Ha aztán még azzal is készen lesznek, úgy megszerzik a piaristák telektömbjét és javaslatot kap a tanács arra nézve, hogy hogyan helyezték el a belvárosi templomot, vége lesz a szabályozásnak. Hanem hát abba beletelik még egy-két közigazgatási esztendő.

— **Elített kivándorlási ügyek.** A rendőrség megtudta, hogy Felső-Galláról több magyar bányamunkás akar Németországba vándorolni. A vizsgálat kiderítette, hogy a munkásokat Arlath György és Ferenc doroghi lakosok, Schauer Ferenc volt felsőgallai bányamunkás és Waller József budapesti ügyvéd csabította a kivándorlásra. Az ügynök sürgetésére vagy negyven munkás már a fővárosba is érkezett családostul, hogy itt várja be, amíg új gazdá-

juktól Németországból pénzt kapnak. Már napok óta dözsöltek a keleti pályaudvar vidékén lévő korosmákban, míg végre a rendőrség megtudta a dolgot s hazatoloncoltatta őket. A kivándorlást elősegítő emberek ellen pedig megindították az eljárást. A VII. kerületi kapitányság Arlath Györgyöt 8 napi fogságra, 50 korona pénzbüntetésre, Waller Józsefet ugyanannyira, Schauer Janost 15 napi fogságra s 100 korona büntetésre ítélte. Arlath Ferenc ellen, aki most Dorogon tartozkodik, az eljárást szintén megindították.

A hegyőr, Buda réme.

— *Jelenet Budán.* —

A Remetehegy és Táborhegy 82 lakosa panaszt adott be a városba a hegyőr ellen, mert a hegyőr ok nélkül bejár a házakba, lövöldöz, agyonlövi a macskákat.

A gyerekek: Jesszus Mária, szaladjunk, meneküljünk, le a pincébe, hamar, hamar, jön a hegyőr!
Az apa: Hamar, hamar, zárják be a kaput, torlaszolja el az ajtót, tegyenek matracokat az ablakba, adják ide a késemet, a boxeremet és a puskámat, állítsák a Wertheimkasszát az ajtóhoz, jön a hegyőr!

Az anya: Hamar, hamar, tegyék a csecsemőt az ágy alá, a kis lányt a ruhaszekrénybe, a kis fiút a spájzba, a végrendeletünket az asztalra, jön a hegyőr!

A szolgáló: Hamar, hamar, zárják be az istállót, tömjék be a padlóval a tehén fülét, a béres mászszék fel a padlásra, huzza föl a padláslyukba a létrát és mondjon miatyanókat, jön a hegyőr!

A járókelők: Hamar, hamar, nyissák ki a kaput, bocsássanak be, adjanak menedéket, bujtassanak el, nincs rajtunk páncéling, jön a hegyőr!

A tehénke: Mú, mú, jaj nekem, miért nem oly kemény a bőröm, mint a rinocéroszé, mú, mú, jön a hegyőr!

A tyukok: Kotkodás, kotkodás, repüljünk el valami magas fára, kotkodás, kotkodás, jön a hegyőr!

A sző: Rrrr, rrrr, hamar, befogom örlőszerve-mot, jaj, jaj, jön a hegyőr!

A hegyőr (benéz a kerítésen): Ezt nevezem rendelkez! Ez aztán respektus! (Oráit.) Reszkesettek, emberek és állatok, mert én vagyok a hegyőr, a fene egye meg! (Néhányat lő az udvarba, az ablakokra, aztán megpördül a bajuszát és távozik.)

A szomszéd ház lakói: Jaj, jaj, szaladjunk, égszakadás, földindulás, jön a hegyőr!

A hegyőr (lövöldözve):

A hegyeknek tetején
És tövén,
Lejtőjén és peremén,
Az ember amerre mén,
Én vagyok a rém!
Csend, rend, figyelem,
Aki rossz, azt megverem,
Ilyet nem látot Nagyvárad,
Sopron, Arad, se Győr,
Én vagyok a hegyőr!

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **Az új artési fürdő.** A közegészségügyi bizottság mai ülésén Czizler Győző műegyetemi tanár bemutatta az artési fürdő új épületének terveit, amelyek az építkezés költségeit 1,200.000 forintban iránvozzák elő. A fürdőépület két szárnyán, a tervezet szerint két-két nagy thermális fürdő lesz s azonkívül a középső részen olyan óriási thermális-fürdő, amilyenek sehol sincs párja. Különálló épületben helyezik el az uszóbázát, külön a férfiak, és külön a nők részére. A bentlakó vendégek a földszinten kapnak szobákat. A bizottság a terveket általánosságban elfogadta azzal a kivánással, hogy a férfiak és nők minden időben külön fürdőhessenek. A bizottság tagjai közt meleg szószólóra akadt a téli-kerti ügye is, de erre nézve a bizottság csak később mond véleményt.

(*) **Törvény az élelmiszerek hamisítása ellen.** Az élelmiszer hamisítások miatt panaszkodott a közegészségügyi bizottság mai ülésén dr. Weisz Jakab és intézkedést kért e bajok ellen. Az elnököló Matuska polgármester és Sehermann Adolf tisztú főorvos felszólalása után a bizottság elhatározta, hogy újabb fölterjesztés intéztessek a kormányhoz az ily hamisítás ellen irányuló törvény megalkotása végett. Ezzel kapcsolatban Müller László miniszteri tanácsos bejelentette, hogy a közegészségügyi tanács egyik bizottsága már foglalkozik a megszüretett törvénynyel s készíti a javaslat szövegének tervezetét.

(*) **Uj tanári állások a fővárosnál.** A főváros középiskoláiban egyre szaporodik a tanulók és az osztályok száma. Nagyon természetes, hogy ennek következtében a tanárok számát is emelni kell. A főváros tanügyi osztályának vezetője, Faller Ferenc

tanácsnok a napokban leiratot intézett az iskolák igazgatóihoz, hogy a szervezendő új tanári állások ügyében március 10-ig adják meg a megkölti előterjesztéseiket.

(*) **Jelölés.** A jövő szerdai közgyűlésen betöltendő másodosztályú tanácsvezetői állásra, a IX-X. kerületi bizottsági tagok, a tegnap este tartott értekezletükön, Lehoacsinszky Árpád és Craylovits Pál fogalmazókat jelölték.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Népszínház.** A toloncban lépett föl ma este a Népszínház vendégművésze, Szentgyörgyi István. Mrawcsákat játszott művészi tökéletességgel. Erő és igazság volt a játékában, amely különben művészetét új oldaláról mutatta be. Blaha Lujza játéka és éneke volt az előadás másik nagy értéke. Csatai Zsófi, Vidorné, Solymosi, Kiss Mihály szintén igen jók voltak. A vendégművészt, Blaha Lujzát és a többi szereplőt is a telt ház többször a lámpák elé hívta.

** **Kleopátra.** Ma este másodoszor került színre a Magyar Színházban Verő György: *Kleopátra* című új operette, amely tegnapi bemutatása alkalmával oly intenzív sikert aratott. Az est hősnője ismét *Ábrányiné-Wein* Margit asszony volt, — ez a csudálatosan nagy művész, aki művészetének nemességével és egyéniségének poézisével a szép legtitásabb régióba emeli a már régóta lefokozott értékét az operettnak. Majdnem minden dalát meg kellett újránia és olyan tapsoká-nokra, mint aminőket ma este a fiatal Magyar Színház hallott, a legöregebb színházfalak sem emlékeznek. Az igazi művész egy igazi művésze-mber művét segítette diadalra: Verő György *Kleopátra* című operettjében a művészet legnemesebb eszközeivel dolgozik és mesterre valló partitúrájában dalműbőség izléssel és tudással egyesül. A zsulft házban ünnepi hangulat uralkodott és a szereplőket — élükön *Ábrányiné-Wein* Margittal — számtalanszor hívták a lámpák elé. A közönség bangos óhajára meg kellett többször jelennie a kiváló szerzőnek, Verő Györgynek is.

** **Lánczy Ilka távozása.** Lánczy Ilkának, a *Vigaszínház* ismert művésznőjének a szerződése június végével letelik a Lipót-köruti színháznál. Megbízható forrásból értesülünk, hogy a művésznő szerződésének letelével megválnak a színháztól.

** **Landi Camilla második daletstéje.** Landi Camilla, az európai híri dalénekesnő holnap, március kilencedikén rendezi második daletstéjét a *Vigadó* nagytermében. A hangverseny iránt csak úgy, mint mint az első alkalommal, most is nagy az érdeklődés s különösen az arisztokrácia vásárolja tömördek mennyiségben az estélyre szóló jegyeket. A fenomenális dalénekesnő ezuttal is gyönyörű programmal kedveskedik a budapesti közönségnek s kiváló számai lesznek a műsornak a régi klasszikusok dal alkotásai, amelyek Landi Camillánál szebben ma senki sem interpretál. A részletes műsor a következő:

Siciliana: Scarlatti 1649—1728. Donzelle fuggite! Francesco Cavalli 1600—1676. Caro mio ben: Tommaso Giordani 1744. Air opera „Samson et Delila” (Samson reher chant ma présence): Saint-Saëns. Traum in Dämmerung: Richard Strauss. An die Musik, Gruppe aus dem Tartarus: Schubert. Reste: Chaminade. La Lettre de l'opera Comique „La Vivandière”: Godard. Garde l'ami: Grieg.

** **Feld Irén a Nemzeti Színházban.** Már megírtuk, hogy Feld Irén, a *Városligeti Színház* derék igazgatójának művészlánya, vendégszerepleni fog a *Nemzeti Színházban*. Ez a vendégszereplés, mint értesülünk, április második felében fog megtörténni s Feld kisasszony három estén át lesz vendége a *Nemzeti Színházban*.

** **Elmaradt hangverseny.** A *Liszt Ferenc Zeneművészeti Társaság* március tizenegyedikére, hirdetett hangversenye elmarad, mert Auer Lipót közbejött akadályok miatt nem működhetik köze. A már megváltott jegyek árát *Rózsavölgyi* és Társa zeneműkereskedése téríti vissza.

** **Pálmay Ilka és Miss Halton — szingagatók.** A bécsi *Fremdenblatt* azt a nem érdektelen hírt közli, hogy az elárult *Carl-Theatert* Pálmay Ilka és Miss Halton akarják kibérelni. A két híres szubrett közősen igazgatná a színházat, amíg egymással — hajba nem kapnának.

** **Jótekonycélu előadás.** A fátra-lomnici protestáns templom építési alapja javára *Fejacesvich* Katinika grófnő emlékelete alatt működő bizottság előadást rendez az *Urania* színházban. Az előadás előkészítésében tevékeny részt vesz *Hegedüs* Sándorné s még számosan a protestáns előkelőségek köréből. A jótekonycélu való tekintettel az előadás tartására dr. *Konkoly* Thege Miklós miniszteri tanácsost nyerték meg, aki *Összajáratási megfgyelések hajdan és most* címen érdekes alakban száznál több vetített képen mutatja be mind azt, amiben a csillagászat századokon át haladást mutat. Az előadás 9-ikén, pénteken délután három órakor lesz. Jegyek előre válthatók a Harmóniában, (Váci-utca 20.) az előadás napján pedig az *Urania*-színház pénztáránál.

**** A nyolcadik élfharmóniai hangverseny. A Félharmóniai Társaság** hétfőn, március tizenkettődikén tartja meg nyolcadik hangversenyt a következő műsorral:

1. *Méhu* „La chasse du jeune Henri” nyitány, vezényli Erkel Sándor. 2. *Schmitt G.* „A szabadság” szuite (ujdonság), vezényli Erkel Sándor. 3. *Goldmark:* „Hegedűverseny”, játssza Auer Lipót tanár, vezényli Erkel Sándor. 4. *Tschajkowsky* IV. szimfónia, F-moll (elsőszőr), vezényli Auer Lipót.

**** A medvebőrös Berlinben.** Wagner Siegfried operája *A medvebőrös* csak most kerül bemutatásra a berlini udvari operában. A dalmű bemutatója e hónap tizenhatodikára van kitűzve s a szerző maga vezeti a próbákat. A bemutató után az ifjú Wagner Párisba megy, ahol több hangversenyt dirigál.

**** Megcáfolt német előadások.** Egyik budapesti német újság újságot, hogy huszvetkör egy müncheni német társulat készül vendégszerepelni a Somossy-Mulatóban. Ennek az intézetnek az igazgató-sága kijelenti, hogy ez a hír nem igaz.

**** A Telefon Hírmondó gyermekhangversenye.** A Telefon Hírmondó *Zenítő Gyermekek Újsága*, mely minden héten csütörtökön pontban 5 órákor jelenik meg, ha nem is nyomtatásban, de mindenesetre a füle kellemes zene alakjában, immár oly nélkülözhetlenné tette magát abban a szűkebb exkluzív társaságban, amely a Telefon Hírmondó intencióit s annak feltétlen szükségességét megértően s megbecsülően tudja, hogy a hangversenyigazgatóságok érkezett számos levél tanbizonyosága szerint a gyermekvilág egyik eléggé meg nem becsült szórakoztatója lett. Irónk és művészeink, akik a gyermek iránt kiváló szeretettel viseltettek, a Telefon Hírmondó utján röjjék le s így fejezik ki azt az érzelmet, amely őket a gyermekvilághoz fűzi. Szívből jövő, mesterködő hangok ezek, melyek mint megannyi mag bintódnak el a későbbi időkre. A mai hangversenyre szives közreműködésüket megígérték: *Nikó Lina* uró, a Vigszínház tagja, *Rambosky* Mariska, *Szemerey* Matild és *Vidor* Laura urók, *Latabár* Kálmán, a Nemzeti Színház, *Rónaszéki* Gusztáv, a Vigszínház, *Iedny* Dezso, a Magyar Színház tagjai, *Oláh* Lajos tőragót művész és *Méro* Géza. A hangversenyt *Zörgő* bácsi rendezi. Este a *Telefon Hírmondó* a magyar királyi Operaház előadását közvetíti, ez alkalommal *A hugonottokat*, Meyerbeer nagy operáját. Ez előadásnak kiváló érdekességét fogja képezni *Strassern* Eugenia kisasszony vendégfellépte. Az opera előadását a szerkesztőség érdekes hírek olvasat fel, majd 11 óráig *katona és cigányzene* átvitel lesz hallható a kagylókön keresztül.

A drámairodalom és a lex Heintze.

Irta: *Sudermann Hermann.*

Minden művészetek művelői felett megforgatták a fenyítő vesszőt; de a tulajdonképpeni kiszemelt áldozat, úgy látszik, mégis a drámairodalom.

Hogy miért kerültünk éppen mi az indexre? Közel egy évszázadon át a drámaírókat tartották a művészet legelsőrangú képviselőinek; és ime, most egyszerre ránk sűtik, hogy az emberiség legjalasabb ösztöneinek köszönhetjük sikereinket. Hatalmas szellemóriásaink Schiller és Goethe óta egy sablon jellemezte a német drámairodalomát. A jambus-drámák taposdalmát elkeresztelték német idealizmusnak. Később lábrakapott egy új irány. Ma már nem keresünk drámathémát Weber világtörténelmében és nem majmoljuk a franciák szinpadai fogásait, drámai hőst faragva egy — *Ibolyafalóból*.

A mai német dráma ideje: a jelen, hősei azok az emberek, akik látszóval a kezükben lent ülnek a földszinten, vagy fent ágaskodnak a kakasulón. És ez bántja éppen a szemérmeskedőket. A vádak, melyeket a német országgház padjáról ellenünk emeltek, régi vádak. Nem az új drámairodalom perhorreskálják, hanem általában mindent, ami új, a kort, a korszellemet.

Sokan vannak, akik gyűlölvé minden önálló törekvést, mely hamar kínó korlátolt gyámokdásuk alól, mert nem semmisíthetik meg a kort, az új felfogásokat, az új áramlatokat, legalább szét kívánják zúzni a tükröt, mely hiven mutatja a jelen állapotokat: és meg akarják rendszabályozni a modern drámát.

Az elégtelenség nemrégiben új fegyvert kaptak a kezükbe, és döngtetik a színházak kapuit, fennen hangoztatva az *erkölcsi érzék pusztulását*. Uglátszik feltámadt az egyszerű rendőrönök, aki a műkereskedők kirakataiból kitiltotta Rubens és Böcklin képeit.

A régi drámában szigorú válaszfalt emeltek a fehér és a fekete juhok között. Koromfekete és hófehér, rossz és jó, gazemberek és földönjáró arkangyalok. Mi, akik belemarkolunk a mindennapi életbe, nem halászunk ki belőle sem telivér gonosztevőket, sem cátoi jellemű hőseket. Már pedig az olyan bárány, amelyiknek itt-ott egy foltoska tarkítja már a bundáját, szemérmesértő látvány azok szemében, akik moralizálni szeretnének életet és művészetet. Jaj nekünk, ha az elbukott asszonyt nem tapossuk el a darab végén, vagy ha egy ünnepléses eljegyzéssel nem tesszünk eleget az erkölcsi sék kivánságainak. Az illendőség fogalma változó, az idő áramlata magával ragadja. Az irodalomnak éber a megfigyelő képessége, látja megszületni, elcsúszni és újra feltámadni az új fogalmakat. Az irodalom halad.

De azok az urak megálltak: megálltak a bibliá-

nál és a katekizmusnál és hirdetik, hogy az erkölcs változatlan. Egy lépés jobbra vagy balra nekik már züllést jelent. És a dráma, mely egy ilyen ballépéssel foglalkozik, a nélkül, hogy az erkölcsi felháborodás összes haragos jelzőit odacsapná az áldozat fejéhez, már büntetés a bűnösnek, már cifra mezbe öltözteti a vétket és durván vét a szemérem és az erkölcsi érzék ellen.

Az utolsó évtized sikert aratott drámái közül egyetlenegy sem állhatná ki az erkölcsbírák tűzpróbáját. A magam drámáiról nem szólok, engem kelőlen megbélyegeztek az országgházban. Nem szólok sem azokról az előadásokról, melyek szellemesen egyesítik a hazafias lendületet a trikó-szerepekkel, sem azokról, melyek francia hulladékokból táplálkoznak. De szólok a komoly modern drámáiról.

A *takácsok*, a *Bubos pacírta*, az *Ijjság*, a *Taliaman*, mind lekerülének a szinpadról. Egy király alsónadrágban! micsoda hallatlan arculcsapása a közszeméremnek!

Ha majd papok és államügyészek bírálják felül a drámáiról munkáját, sok épületes meglepetésre számíthatunk. A klasszikusokat remélhetőleg csak respektálják majd, már csak azért is, hogy ki ne nevetessenek világszerte. Különböben talán betiltanak egy szép napon még Goethét és Shakespeart is. Elég, hogy valamelyik erényesösöz feljelentést tegyen egy darab ellen, az előadást betiltják és az ügy a törvényszék elé kerül. Már pedig bármilyen derék emberek legyenek is bíráink különben, legjobb barátjuk sem állíthatja, hogy hivatalon hivatottak volnának egy dráma megbírálására.

Es hova jutnánk, ha minden úgy történnék, mint a parlamenti szenteskedők akarják?

Valószínűleg valahány író csak van Berlinben, Münchenben, Drezdában, Stuttgartban stb. mind kénytelen volna témáit az uralkodó családok történetéből meríteni.

Hányszor tértené meg akkor — a szinpadon természetesen — a szelíd, barátságos falusi lelkész néhány keneteljes szóval a sztrájkoló munkásokat? Hányszor borul majd Minka, a szemérmes szőke Minka boldogan a tisztességtudó aljegyző keblére, megsejtve, hogy a szorgalmas ifjúból még szolgabíró is lehet. És ezt csufolják aztán idealizmusnak.

Miért? Talán az az első jele az idealizmusnak, hogy a lex Heintze egy kalap alatt a proskripcióval megrendszabályozza az irodalmat is? Mi is azt akarjuk, azon fáradoink, hogy legyen egy valódi, tisztességes német művészetünk. De ha államügyészek és bírák akarnak a mesterségünkbe kontárkodni, akkor nem hallgathatunk.

És nem is fogunk hallgatni, igérem önöknek!

MŰVÉSZET.

□ **Az új bürzepalota.** Az új bürzepalota *Alpár* Ignác tervei szerint fog épülni. Ismeretes, hogy annak idején pályázatot hirdettek a bürzepalota tervére, amelyen *Alpár* nyerte az első díjat s ismeretes az is, hogy a sajtó majdnem egyhangúan egy más, díjazásra sem méltóat terv mellett foglalt nagy nével állást. A közvélemény azonban kevéssé bantotta a bürzetanácsot s most némi javítások kikötésével *Alpár* tervei szerint fog a magyar bürze palotaja fölépülni.

□ **A lipótvárosi templom domborművel.** A fővárosi közgyűlés legközelebb a lipótvárosi templom domborműveinek furcsa történelmével fog foglalkozni. Az építő-bizottság annak idején pályázatot irt ki művészi domborművekre és zsűri nevezett ki azokat megbírálására. A zsűri az összes pályamunkákat kifogásolta, de javasolta, hogy három pályázó közt szűkebb pályázatot nyissanak. Ez meg is történt. Amidőn az új pályázat sorsa fölött dönteni kellett volna, *Ráth* György azt indítványozta, hogy ez a szűkebb pályázat is a zsűri fóruma elé kerüljön, mert ez logikus követelménye a korábban hozott határozatnak. *Ráth* György egyuttal bejelentette, hogy előre lemond így a zsűri elnökségről, de meg a tagságról is, hogy a zsűri az ő részvétele nélkül dönthessen, a döntést pedig semmitképp sem akarja befolyásolni. Ehhez az indítványhoz csatlakozott *Pártos* zsűri-tag is s ebből kifolyólag került a lapokba az a téves hír, hogy *Ráth* György lemondott az építőbizottság elnökségéről. A bizottság nem vitte szakzsűri elé az új munkákat, hanem maga döntött felettük s ezt a tanács is megerősítette. Most az omiönös ügy, amely a magyar művészek és a művészet ügyének flagrans megsértését jelenti, a városi közgyűlés elé kerül. Ott valószínűleg nem hagyják jóvá ezt a suba alatt való gazdálkodást, hanem ezt a tisztán művészi jellegű ügyet bizonyára művészeti szakzsűri elé fogják utasítani.

□ **A párisi szalón.** Egy ideig híre járt, hogy Párisban nem lesz ezidén szalón, mert a két intéző művész egyesület nagyon hajbakapott. Végre mégis meglett a béke e vele a Szalón. A képzőművészeti kiállításnak vernissagea ápril 6-án lesz, másnap megnyílik a kiállítás a nagyközönség számára is.

TUDOMÁNY. IRODALOM.

□ **A Földtani Társulat** ma délután 5 órákor *Böckh* János elnökle alatt ülést tartott, melyen először *Schaffner* Ferenc: A budapesti harmadik földgyűjtő csatorna Teley-utcai és Ludovicum előtti geológiai profiljáról értekezett. Utána dr. *Páffy* Mór: *Adatok a Cserhát geológiájához* című előadásában ismertette a Cserhát hegység észak-nyugati lejtőjén Patvaroz, Marczal, Gárdonyi pusztja, Hing és Csitár községek között fellelő és kövületek alapján meghatározott felső oligocén-korú rétegeket.

EGYESÜLETEK.

(A VII. ker. gimnáziumi önképző kör) e hó 15-ikén 7 $\frac{1}{2}$ órákor a Royal-szálló nagytermében hangversenyt rendez szegény iskolatársai felruházása javára. Az ifjúsági zenekar ifj. *Kelemen* Lajos karmester vezénylete alatt fog közreműködni.

(A szabad úceumban) a Magyar Tanítók Kaszinójában (József-kört 8. sz.) március 8-ikán este 7 órákor *Béla* Henrik tart előleasát *Hamlet*ről.

(A kereskedelmi szakmiveltetést terjesztő egyesület) felolvasásainak keretében e hó 9-én este fél 9 órákor dr. *Gonda* Dezso folytatja előadását az új *bűnüldözési eljárásról* az Országos Ipar- és Kereskedelmi Csarnok helyiségében (V. Arany János-utca 29.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A Splényi-Engel ügy.** A pécsi Engel cég ellen a rendőrség előtt folyó vizsgálat vezetője báró *Splényi* Ödön negyedik kerületi rendőrkapitány volt. A parlamentbe interpelláció alakjában vonult be ez a vizsgálat, melyben azt a vádat hozták fel *Splényi* ellen, hogy illetéktelenül avatkozott bele a dolcoba s megsértette a törvényt, mikor a lefoglalt bormintákat visszazadta a cégnek. A királyi ügyészség *Splényi* ellen hivatalos hatalommal való visszaélést büntető címén kérte a törvényszéktől az előnyomozat megindítását, melyet *Oláh* András vizsgálóbíró több tanu kihallgatása után el is rendelt. A törvényszék azonban nem járult hozzá a vizsgálóbíró végzéséhez, hanem a vizsgálat pótlását rendelte el. E határozat ellen az ügyészség felebbezett, a tábla pedig utasította a törvényszéket, hogy hozzon érdemleges határozatot. A törvényszék az előnyomozati iratokból arról győződött meg, hogy a rendes vizsgálat szükségtelen s *további eljárást megszüntette*. A királyi tábla, az ügyészség felebbezésére helybenhagyta ugyan a törvényszék határozatát, de úgy rendelték, hogy a törvényszék tegye át az összes iratokat az ügyészséghez, vajjon az ügyészség nem tartja-e szükségesnek bizonyos körülményekre vonatkozólag a pótelőnyomozatot. Dr. *Geguss* Gusztáv főügyész helyettes talált is oly felderítetlen körülmény, amely miatt báró *Splényi* büntüge újból visszakérült *Oláh* András vizsgálóbíró kezébe. A befejezett pótelőnyomozat után a törvényszékhez s innen az ügyészséghez kerültek az akták érdemleges indítványtétel végett. Az ügyészség érdemleges vádiratát elkészítve, azt benyújtotta a vádtanács elnökénél.

Ma délelőtti kezdte tárgyalni a vádtanács *Zsitvay* Leo elnökle, *Langer* Jenő bíró előadása alapján az ügyészség vádiratát, amely hivatalos hatalommal való visszaélés büntette miatt kéri *Splényi* bárót vád alá helyezni.

A báró nem jelent meg, helyette *Eldtős* Károly vett részt a tárgyaláson. Az ügyészséget dr. *Geguss* Gusztáv főügyész helyettes képviselte. A vádtanács szavazó bírāja dr. *Nedeczky* Jenő albiró volt.

A tárgyalás után *Zsitvay* elnök a következőkben hirdette ki a vádtanács ítéletét:

A törvényszék az ügyészség vádiratát elutasítja s a további eljárást báró *Splényi* Ödön ellen megszünteti.

A vádtanács határozata ellen dr. *Geguss* Gusztáv főügyész helyettes felfolyamodást jelentett be.

§§ **A Népvézer áldozatal.** *Tóth* Pál, a *Népvézer* című lap tulajdonosa, a kaució-rendszer alapján szerkesztette az újságját. A kiadóhivatalt csupa kaució ember vezette, maga a szerkesztő pedig a kauciókat sikkasztotta. Az első áldozat *Szirtay* Jakab volt, aki négyezer forint készpénzt s egy hatszáz forintos takaréki-könyvet adott át, hogy heiven forintra dotált pénztárosi állását betölthesse. A hivatal elég kényelmes volt, az első hónapban ugyanis semmi dolga se akadt a pénztárosnak. Pénzt nem hoztak a *Népvézer*nek s így a pénztáros avval szórakozott, hogy egy hónap alatt 30 cimszalagot irt meg. A hónap vége felé egyszerre nagy zsvajt hallott a *Tóth* Pál szóhatárból, Berger, az ügynök követelte nagy haraggal a részét a *Szirtay* kauciójából. A pénztár nélküli pénztáros előt egyszerre világos lett minden. Táviratozott a szolnoki takarékpénztárnak s letiltotta a hatszáz forintját, azután nyomban följelentést tett a budapesti törvényszéknek *Tóth* és Berger ellen. Egészén ilyen volt a sorsa *Butyka* Lászlónak, akit hatszáz forint kaucióval szolgának fogadtak meg.

mig *Szernednyy* Andrásról kétség, Nagy Józsefől hetven forintot, *Székpi* Mihálytól pedig két részvételt csaltak ki. A budapesti büntető törvényszék a *Népvész* két kalózát, *Tóth Pált* és *Berger Jónást* csalás bűntette miatt helyezte vád alá. Bűnyükben ma volt a végvártörvényszék Gyula táblai bíró elnöklésével. A vádlottak kihallgatása után Szirtayra és a többi panaszosa került a sor.

SS A kutasított férj. *Weingerl* Ferenc budafoki kőműves, korhely, iszákos ember volt. Elhagyta a feleséget s csak olykor-olykor tért vissza a házi tűzhelyhez. Az asszony egy darabig tűrte a dolgot, végre azonban elhagyta a türelme s megmondta a korhely urának:

— Ha még egyszer beteszed a lábad, ki-dobatlak.

Weingerl bosszút akart állni a kutasítottaiáért s a mult év nyarán egy kölcsönkért pisztolyal belőtt a felesége szobájának ablakán. A golyó nem talált. A pestvidéki törvényszék szándékos emberölés kísérletének a bűntettében mondotta ki *Weingerl* büntetésre s ezért egy évi börtönrre ítélte. A királyi tábla ma délelőtti foglalkozott az ügygel és *Dessenyffy* Marcel bíró előadásában helybenhagyta az elsőbíróság ítéletét, azzal a megjegyzéssel, hogy a bűntetésből öt hónapot kitöltöttnek veszi.

TÁVIRATOK.

A szerb királyság jubileuma.

Belgrád, március 7. *Sándor* király Szerbiának királysággá való proklamálásának nemzeti ünnepe és trónralépésének évfordulója alkalmából tegnapi fogadtat a diplomáciai testület szerezéseket. A király ez alkalommal beszédet mondott, amelyben a szerb politikának állandóan békés szándékait hangsúlyozta és megcáfolta a mindenféle formában terjesztett híreket Szerbia állítólagos harcias szándékairól. *Vladan* Gyorgyevics miniszterelnök szerencse-kívánataira válaszul az szívesen köszönte meg a király a jelenlegi kormány által a reformok terén már elért sikereket és a kabinetnek évekre terjedő munkák egész sorát helyezte kiltatásba. Este diszebéd volt, amelyen az egész kabinet, a diplomáciai testület és az állami méltóságok vettek részt. A király tisztelet mondott mindazokra az uralkodókra és államfőkre, akiknek képviselői az ebéden jelen voltak. Báró *Waacker-Gotter* német nagykövet, mint a diplomáciai testület doyenje mondott köszönetet és biztosította arról, hogy az összes uralkodók és államfők, valamint az idegen nemzetek Szerbia belső fejlődését a kormány, az uralkodóház és a szerb nép iránt érzett legélelkebb rokonszenvvel kísérik.

Viktória királynő Irlandban.

London, március 7. Mint a hivatalos lap jelenti, a királynő elhatározta, hogy a jövő hónapban ellátogat Irlandba és ott az alkirály dublini palotájában fog lakni. Egy ma este közzétett hadparancs a királynő parancsára elrendeli, hogy a jövőben Szt.-Patrik napján az összes irlandi csapatok mindenféle rangu katonája sapkáján a *Loherejelvény* viselje, annak emlékére, hogy az írek oly fényesen viselték magukat Dél-Afrikában.

Lengyel vita a porosz képviselőházban.

Berlin, március 7. A képviselőház ma folytatta a kultusbudget tárgyalását, melynek során *Nicserski* (lengyel) a miniszter tegnapi fejtegetésével szemben kimutatta, hogy a lengyelek háttérbe szorítása abban is mutatkozik, hogy eltiltották a gyermekek lengyelnyelvi ingyenes oktatását a hogy lengyel magániskolákat egyszerűen elnyomnak.

Studt kultuszminiszter kiemeli, hogy a lengyel sajtó olyan hangon ír, amelyet nem lehet tűrni. A német nyelv utája lépten-nyomon nehézségeket gördítenek az iskolában. A gyermekek otthon verést kapnak, ha véletlenül egy német szót ejtenek ki. Sajnos, itt felekezeti aggályokat is tekintetbe kell venni. Evangélikus vidékeken a német oktatás eredményes, a katolikusokban ellenben nem. A kormány-nak elutasíthatatlan kötelessége, hogy a német katolikusokat a keleti tartományokban megóvja az ellengyelesítéstől. Nagy a veszély, mert kívülről is izgatás folyik, így a Svájcban levő freiburgi egyetem.

Heidebrandt kiemeli, hogy a lengyeleket sehol sem szorítják háttérbe. Sem vallásukat, sem anyanyelvüket nem vették el tőlük, de az iskola marad-nom. A lengyel nyelv és a vallás szabad gyakorlatának követelése mögött a nemzeti és politikai függetlenség követelése áll. A konzervatívok bizalom-mal nézik a miniszter működését.

Hackenber a lengyel kérdésben nemzeti alapon való rendületlen eljárását követel. A centrum bizalmatlanságának eloszlátása feltétlenül kívánatos. Akkor azonban mindenképp minden ultramontán irányzat-nak el kell tűnie a katolikus egyházból. A katoliku-sok mostanában bűnök veszik gyermekeiktől, ha evangélikus gyermekekkel érintkeznek. Ez ultra-montán feifogás és nem katolikus.

Ditrich szintén nem helyesli, hogy a katolikus tanítóknak eltiltják a protestáns tanítókkal és gyer-mekekkel való érintkezést. A katolikus egyház egye-temes és a nemzetek felett áll. Mindnyájan készek megadni a császárnak, ami a császáré. Az államnak nincs joga a vallást tanítani a népiskolákban, de kö-telessége az egyházat ebben minden tekintetben tá-mogatni.

Hahn kifejti, hogy az állam mindinkább előzé-kenységgel közeledik a katolikus egyházhoz. Bizik a kultuszminiszterben, hogy a megkezdett uton to-vább halad.

Glowocki azt kívánja, hogy legalább a vallás-oktatás lengyel nyelvű legyen.

Munckel: hogy Poroszországban mindenki sza-badon nyilváníthatja véleményét szóban és írásban, ez az egyetemi magántanárokra már nem áll. Az Arons ellen hozott ítélet szerint 6 pusztán azért, mert szociáldemokrata, nem méltó arra, hogy egye-temi tanár legyen. A szociáldemokrata programban oly eszmék is foglaltatnak, melyeket a kormány részben magáévá tett.

Studt kultuszminiszter megjegyzi, hogy fegyelmi eljárásnak egyáltalában semmi összefüggése sincs Arons tanári működésével. Az az állítás, hogy az ítélet veszélyeztet a tudomány szabadságát, teljesen alaptalan. (Helyeslés jobbról. Ellenmondás balról.) Ő különben teljes bizalommal számít mindazoknak a helyeslésre, akik azt az elvet vallják, hogy olyan ember, aki nyilvánosan képvisel szociáldemokrata törekvéseket, mint Arons, nem maradhat tovább tagja egy keresztény főiskola karának. (Tetszés jobbról. Ellenmondás balról.)

Néhány személyes megjegyzés után a tárgyalás folytatása holnapra maradt.

Nők a német egyetemen.

Berlin, március 7. A birodalomgyűlés ma tár-gyalta a nőknek az egyetemen való beiratkozhatá-sa és az államvizsgákhoz való bocsátása tárgyában beadott kérvényeket. *Schrader* és *Rickert* indítványoz-zák, hogy a kérvényeket tegyék át a birodalmi kan-cellárhoz azzal a kérelemmel, hogy azok a nők, akik a megkövetelt képesítést igazolni tudják, a német egyetemek összes előadásaira bocsáthatók legyenek.

Hertling szerint a kérdés szabályozását teljesen át lehet engednie az egyes kormányoknak. Az ügy maga rokonszenves, de borzadni lehet a nőknek minden férfifoglalkozásba való sablonszerű betolakodásától. Ez nem vezethet jóra. Ezáltal nem férfiakat csinálunk a nőkből, hanem nőiségüktől foszjuk meg őket.

Bebel szerint a *Hartling* képviselő által vont határok önkényesek. Miután még néhányan felszóla-ltak, *Schneider* indítványát elvetette a ház, s napi-rendre tért.

Az orosz kéz Ázsiában.

London, március 7. *Lepel-Briffin*, a perzsa császár bank elnöke, aki azelőtt kiváló tagja volt az angol kormány-nak, tegnapi este a Westminster-Tone-Hallban előadást tartott Perzsiáról, amelyben többek között azt mondta, hogy *Perzsiának* új orosz kölcsöne nem fenyegeti *Perzsiá* függetlenségét, hanem csak válasz a bagdadi vasútra adott német koncesszióra. Londoni pénzemberek hasonló kölcsönt ajánlottak föl, de csak úgy akartak belemenni a dologba, ha teljes ellen-örzés nyerne a vámszedés fölött. *Briffin* nagyon barátságos hangon nyilatkozott Oroszországról és dicsérette Oroszország kereskedelmi tevékenységét és az Oroszország részéről Rest és Kaszin között épít-tet utakat. Azután örömmel üdvözölte Németország fellépését Kis-Ázsiában és a Keleten. A német császár felismerte az Angolországgal való együttműkö-dés előnyeit. Végül az előadó annak a szükségességét hangoztatta, hogy Nagy-Britanniának a Perzsa-öbölben való kizárólagos tekintélye fenntartassék és ellenezte azt az eszmét, hogy az indiai vasutakat összekössék orosz vagy német vasutakkal.

Amerika flottája.

London, március 7. A *Standard*nak jelentik Washingtonból: A képviselőháznak a flottaszaporítá-sra vonatkozó tervek tárgyalására kiküldött bizott-sága elvetette az agynaszádok építésére vonatkozó előirányzatot és megszavazta 12 hadihajó, köztük 2 csatahajó és három cirkálóhajó építésének a pro-gramját. Mind a 12 hadihajónak felül kell mulinia az összes eddigi hasonmái hajókat.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 7. A mezőgazdasági társaság mai közgyűlése határozatot fogadott el a *Magyaror-szággal* való szabad állatforgalom ellen. Ebben a hatá-rozatban utalás történik arra, hogy az állategészség-ügynek *Magyarországon* való deszoltál kezelése mellett az ausztriai szarvasmarha- és sertésállomány a ragály-nak és pusztulásnak van kitéve.

Berlin, március 7. (*Gabonapiac*.) Amerika javu-lása kedvezően hatott az irányzatra. Buza és roza 1/2—3/4 márkával javult. Készáru is szilárdabb. Zab változatlan. Az idő szép.

New York, március 7. (*Érték-tőzsde*.) Váltó Londonra 4.82¹/₂ s. Váltó Berlinre 94¹/₂ s. Ezüst 59.60.

New York, március 7. (*Termény-tőzsde*.) (*Zárlat*) *Gyapot*: New Yorkban helyben 9.30¹/₂ (9.10¹/₂). Áprilisra 9.20. (9.49). júniusra 9.19. (9.48). New-Orleansban helyben 9¹/₂ s. (9.7¹/₂). — *Petroleum* Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphianban 9.85. (9.85). Refined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.8. (16.8). — *Zsir*: Western steam 6.15. (6.15). Rohe és Brothers 6.40. (6.40). — *Tengeri* irányzata állandó. Márciusra —. (—). Májusra 40¹/₂ s. (40.1/4). Júliusra 40¹/₂ s. (40¹/₂). — *Buza* irányzata szabálytalan. Piros őszi helyben 77¹/₂ s. (76.1/2). Szeptemberre 72.—. (72.1/4). Márciusra 74¹/₂ s. (74.1/2). Májusra 72¹/₂ s. (72.1/2). Júliusra 72¹/₂ s. (72.1/2). *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 3¹/₄ (3.1/4). — *Káv*: fair Rio 7. sz. 8.6¹/₂ s. (8.1/2). Áprilisra 6.90. (6.85). júniusra 6.90. (6.85). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.70. (2.70). — *Cukor*: 3.18¹/₂ s. (3.18¹/₂). — *Ón*: 34.25. (35.—). — *Réz*: 16.50. (16.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 7. (*Termény-tőzsde*.) (*Zárlat*.) *Buza* irányzata tartott. Márciusra 64¹/₂ s. (64¹/₂). Májusra 65¹/₂ s. (66.—). — *Tengeri* irányzata tartott. Májusra 35.—. (35.—). — *Zsir*: Márciusra 5.77. (5.77). Májusra 5.87 (5.87). — *Szalonna* short clear 5.95. (6.90). — *Sertés*hús: Februárra —.—. (—.—) Májusra 10.50 (10.52). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Nyiltér.

A vér megmérgezése.

Valamely csekély esemény, pl. egy egyszerű szurás még a legszilárdabb egészséget is tönkretelheti. De mi is tartaná fenn az egészséget, ha nem a vér tisztasága, a vér bősége és rendszeres keringése; sokféle ok zavarhatja meg a vér épségét és gyakran csökkenését idézheti elő. Vágás vagy csak karcolás is a vért megmérgezheti, lassan-lassan megrohantja s így utat nyit különféle behatásnak, mely az egészségre káros. Példát nyújt erre *Duracier* kisasza-szony, ki 19 éves; La Va-renében Champ-coaux mel-lett (Maine-et-Loire) lakik.

Leányom — írja *Duracier* Mátyas ur — három évvel ezelőtől üzetlen volt alkalmazva. Lábászart megsebesítette és a sebet elhanyagolta, mert jelenté-tesen tartotta. Azonban lassankint aggodalmat okozó daganat keletkezett, nagy vérhólyagok támadtak s kénytelen volt munkásságát megszakítani. Sebei fölza-kadtak s oly gyenge lett, hogy alig tudott a lábán állni. Nem volt se étvágya, se álma s heves csipőfájdalmat érzett és szurást meg szivdobogást a legesekélyebb mozdulatra is. Vészhelyen lett; állapota rohamosan rosszabbodott és ha egy a *Pink-piluláról* szóló irat nem kerül szemünk elé, tönkmenne szegény leányom. Szerencsére rögtön használni kezdte a pilulát s ereje kezdett visszatérni. Jó kedvével, mely teljesen eltűnt volt, visszatért ereje, étvágya és álma.

Minden bajt a vér tisztaságára idézett elő s a *Pink-pilula* a vért újra helyreállítva, eltüntető az okokat, egy csapásra eltüntette az eredményt is. Minden körülmény kö-zött ilyen a hatása, s mindig jó hatással van az egészségre a *Pink-pilula*, ha a bajt a vér elvengülése idézte elő. A vészhelyeséget, a sárgaságot, a reumát és sok más bajt legbiztosabban a *Pink-pilula* használatával. *Pink-pilulák* kap-hatók Magyarországon a legtöbb gyógyszerárban. Egy do-boz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Központi főraktár *Gablin & Cie*, 3 cité Trévisse, Páris.

Minden bajt a vér tisztaságára idézett elő s a *Pink-pilula* a vért újra helyreállítva, eltüntető az okokat, egy csapásra eltüntette az eredményt is. Minden körülmény kö-zött ilyen a hatása, s mindig jó hatással van az egészségre a *Pink-pilula*, ha a bajt a vér elvengülése idézte elő. A vészhelyeséget, a sárgaságot, a reumát és sok más bajt legbiztosabban a *Pink-pilula* használatával. *Pink-pilulák* kap-hatók Magyarországon a legtöbb gyógyszerárban. Egy do-boz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Központi főraktár *Gablin & Cie*, 3 cité Trévisse, Páris.

Leghatásosabb vasas arzénos víz vérszűrés, női betegségek, ideg- és bőrbetegségek stb. ellen.

Kapható az összes ásványvízes üzemekben, gyógyszer-tárakban és drogeriákban.

MATTONI és WILLE BUDAPEST.

Nyilatkozat.

Egy helybeli lap cégünk fizetési képességéről hamis adatokat közöl ma számában.

Tény az, hogy cégünk felszámolása megát és összes tartozásait leengedések igénye nélkül egészen kifizeti, tekintettel arra, hogy a passzívák levonása után elegendő aktívák fölött rendelkezünk, amiről a felszámolási bizottság — melyben előkelő budapesti pénzintézetek vannak — meggyőződött.

Basel és Kaufmann.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alak-jaért nem felelős a szerkesztőség.)

KÜLÖNFELÉK.

Titokban.

Ne érte más, hogy mit susog a szél
Hús ószai estén, hogyha alkonyúl;
Ne érte más a zöld lomb mit beszél
Sátorként halkan ha fölénk bordúl,
Ne érte más, hogy mit zeng a madár
Benn a csalitban; rózsák rejtekén —
Ne érte más — csak te meg én.

Ne tudja más, hogy mi a szerelem —
Az ésbontó, nagy, édes fájdalom,
Ne tudja más, mint pihegsz keblemen
Reszkette, hogyha átölel karom,
Ne tudja más; mint perzsel, ég a csók
A szenvedélyek lázas éjfelén
Ne tudja más — csak te meg én.

Szlágyi Ferenc.

+ Angol tábornokok odahaza. Odalemn Afrikában hadakoznak az angol tábornokok, s ezalatt a Londonban hagyott fészük felé fordult a figyelem. Baden-Powell tábornoknak a Szent-György-téren van nagy fényűzéssel berendezett otthona, amelynek ablakai a Hyde-parkra néznek. A ház tele van különféle háborúkból való emléktárgyakkal. A folyosón, az ebédlő bejárata előtt egy kitömött oroszán látható. A mafekingi győző anyja egy étebb koru ezüst-haju matrona, aki nagyon kedveli a régi módi szokásokat. Lord Dundonald a Gwyrch-Castleben lakik, amely egy komor külsejű vár északi Walesben. A vár belseje mindenhol barátságos és otthonias. Dundonald szabad grófbán felalál. Itt készitette élelmezési szakértelmét. Dundonaldnak öt gyermeke van, legöregebb fia és örököse, lord Cochrane tizennégy éves. White Györgynek a Couty Antrim-ben van fényes, lakása idillikus magányban, távol a világtól. A generális három testvére valóságos jótékony nemője a környék szegényeinek. Lord Methuen-nek a wiltshire-i Corsbam Court-ban állami othona van. Évi jövedelme tizezer font sterling. A lord szabad idejében szenvedélyesen űzi a gyaloglást és a vívást. Clerly generális városban lakik és kedveli a klubokat. Civilruhái, cilindere mintául szolgálhat, keztyűinek színe híres a párisi divatvilágban. Buller generális egy kiterjedt devonshirei grófi család sarjadéka. Crediton közelében fekvő birtoka remek fekvésű. Sir Henry Colville lullingtoni birtokain tölti szabadságidejének legnagyobb részét, Burtonban, Trient mellett. Legnagyobb büszkeségét a kertjeiben lel, amelyeket maga gondoz. Kínűn kertész. Előkelő francia családból való nőt vett feleségül, aki őt utazásaiban kíséri és fényképezéseiben segít neki. A tábornok épp úgy, mint Camillo Flam-

marion, mézesheteinek egy jó részét léghajóban töltötte. Roberts lord Dublinben csöndes, elvonult család életet él. Neje és két leánya az imádásig szeretik. Kevés szabad idejét a vadászatnak és biciklizésnek szenteli.

+ Otero a törvényszék előtt. A szép Oterót a párisi törvényszéki palotában idestova már épp oly gyakori lesz, mint a Folies Bergère deszkáin. Nemrégiben a szolgálja idézte törvénybe, most legutóbb pedig a szabónője fogta pörbe. Immár a párisi törvényszéki palotára is kiragaszthatják:

!!! Ma és minden nap Otero!!!

Csak hogy Otero a közönség legnagyobb sajnálatára nem jelenik meg személyesen. Legújabb ügye különben a következő: Tavaly februárban azt telegrafálta Nizzából a szabónőjéhez, hogy készítsen neki a virágcsatára egy pompás fehér toalettet és egy más színű dominót, s minden olyan szép és olyan eredeti legyen, amennyire csak lehet, hogy megnyerhesse az első díjat. A szabónő megiette mindazt, amit csak tehetett és a következő számlát küldte be a szép Oteronak:

Egy dominó fehér szaténből himzett tavirózsákkal, ezüstös ujjakkal, teljesen beborítva orchideákkal . . . 1800 frank.

Kalap valódi csipkével és orchideákkal, fátöl valódi csipkéből . . . 150 frank.

Toaletti a virágcsatához rozaszínű crépe de chineből, himzés, alj és derék selyem muszlin díszítéssel . . . 1200 frank.

Alj, finom fehér posztóból . . . 350 frank.

Láda és csomagolás 25 frank.

Javitások 140 frank.

Osszesen: 3665 frank.

Otero kisasszony azonban nagyon borsosnak tartotta ezt a számlát és csak kétezer frankot akart fizetni. A szabónő bepörölte és a törvényszék ötszáz frankot vont le számlából.

+ Gyűrű díszítésgéből. Az Uj Hebridákon a rendkívül alacsony művelődésű fokon lévő bennszülöttek, akik a legbrutálisabb kannibalizmusnak hódolnak, dísznek szemfogának a növést befolyásolják. És pedig úgy, hogy gyűrű formát kapnak és az ilyen szemfogakat tényleg gyűrűnek is használják, nagy előszeretettel. A kis malacokat megveszik, hogy dísznőv hízalják őket, de mielőtt a hízalást megkezdénék, kiszagatták a felső szemfogaikat. Miután az alsó szemfogak nem dörzsölődhetnek a felsőkhöz, agyarakká fejlődnek, de nem egyenesekké, vagy csak kissé hajlottakká, hanem ívalakukká

sőt egy bizonyos idő múlva egész kört alkotnak, mert a csucuk egészen a gyökérig görbül le. Némely különösen „alkalmas” és jól ápolt díszítő szemfoga olyan erősen nő, hogy kétszer csavarodik körbe szorosan egymás mellett. Az ilyen kettős gyűrű aztán annál becsesebb. A díszítőkat addig hízalják, amíg a szemfogak a kívánt fokig ki nem alakulnak,

+ A színes papíros mint játék. A serpentin csaknem egyidős a konfettivel, s igazán a nyolcvanas évek második felében kezdett ez a két mulatság föllendülni. A serpentin keletkezését annak a szalagtekercsnek köszönheti, amely a Morse-távírásnál a jelek fölvételére szolgál. Ezek a szalagok fantasztikus színekben farsangi mulatságok alkalmával díszül szolgálnak. Már 1878-ban egy farsangi mulatság alkalmával a párisi Rue Rivoli egy balkon áról ilyen színes szalagokat dobta a nép közé, amely a mulatságot nagy örömmel fogadta ugyan, de az új ötlet akkor még nem vált divattá. A serpentin készítéséhez egészen külön gépeket használnak már. Ezek százötven darabot állíthatnak elő egy óra alatt. A serpentinezés a nyolcvanas évek második felében kezdett igazán föllendülni. Egy alkalommal a párisi konfettizésnek jelentékeny szerep jutott a közegészségi munkálatoknál. Ugyanis a város sok helyéről az a panasz hangzott, hogy a vízzel való ellátás igen hiányos, a víz sokáig időzik a csövekben, mert sokszor tizenhat—husz óráig is kell egyes helyeken várni, míg a friss víz rendelkezési helyére eljut. Ezt a körülményt igen veszedelmesnek találták a közegészségre, s a helyzeten javítani iparkodtak. Ekkor Launay mérnök arra a gondolatra jutott, hogy miután ugvis farsang van, a konfettit igen szépen lehet felhasználni a párisi csatornázás jó hírének a megmentésére. Csak arra kelte ügyelni, hogy a boulevard lesöprése után mennyi idő kell a konfettinek, hogy a vízvezeték csöveken keresztül az öntözött termőföldre érjen. Az utcák söprése a farsangi nap után reggeli három órakor kezdődött, és az első konfetti áram délelőtt tizenegy órakor jelent meg az acheri termőföldön. Ezzel a kísérlettel fényesen be volt bizonyítva, hogy a panaszokdnak nem volt igazuk, s hogy a víz félnyi ideig sem időzik a csövekben, mint ahogy a panaszosok állítják.

+ A föltételek. A turini Stampá-ban a következő hirdetés olvasható:

Unakozó ifjú legalább szellemileg meg akar ismerkedni egy hölgygyel, aki Griegert, Musset-t és Botticellit szereti és a türkizt legjobban kedveli a drágakövek között.

REGÉNY.

EGYETLEN EGY ASSZONY

Írta: MOLNÁR FERENC

(5)
A szobalány visszament a szobába rendezkedni, az inas pedig leszaladt a konyhába, ételt hordani. Amikor a teát hozta fel a lépcsőn az asszonynak, s a párologó illat megütötte az orrát, elmosolyodott, boldognak látszott, szegénynek talán sohse volt dolga ily finom nőekkel, ilyen jószagu itallal, ily fényes nikkellakkal.

Éva benn a nyakába ugrott a ritternek.
— Oly szép itt, Lipót — mondta neki — s talán e percben sajnálta is, hogy a rittert nem hívják Luciennek vagy legalább Elemérnek. — Gyönyörű szép. . . .

— Együnk, együnk — mondta a ritter — csücsülj le, fiam, már itt is a teád. . . .
Ekkor jött az inas a teával.

Leült, és boldogan babrált a kannákkal, a szűrővel, a hosszunyaku rumos üveggel. Aztán kiszállott az illat, ahogy a eszébebe öntötte a teát. Arcát a párbá tartotta, összehúzta egy kicsit a szemét, s amikor az inas csöndesen kiment és betette maga után az ajtót, megszólalt, nagyon halkan, igen mélyről:

— Lipót, én olyan jól érzem itt magamat. . . .

Lipót, a vad vegyész nem tudott mit mondani neki. Itt élt egymaga két év óta, s most egyszerre azt kívánja magától, hogy művelt szép-tevő legyen, és „szépelgési mondatokat” mondjon, ahogy a tíz krajeáros könyveskekben olvasható. Dicsérte előbb a teát, aztán kijelentette, hogy hideg van. Végül megalálta azt a terepnumot, ahol sokat lehet beszélnie, s a szobáról kérdézköddött:

— Meg vagy elégedve a szobáddal?

— Meg, Pompás kis fészék,

— Ha nem tetszik, van még három. . . .
— Dehogynem tetszik!
— Csak mondom. És ha az irodámat akarod, onnan is kimegyek. . . .
— De kérek!
— Nekem isten bizony mindegy!

Ezen vitáztak még egy ideig, és a fehérarcú asszonynak nagyon jól esett, hogy ez a szélesvállú germán oly találékony gyöngédséggel gondoskodik róla.

Ebéd után cigarettára gyujtottak mind a ketten. A germán csak most kezdte nézni Evát. Nem volt magas teremtés, inkább csak nyúlak, nagyon arányos. A haja sötétbarna volt, s az inas tévedett, mert a szeme nem kék, hanem fekete. Az ajka finom, de azért nem keskeny, most egy kicsit halvány, mint a nagyon régi korall. Finom, tőrekeny jószág volt, nagyon is rá volt írva, hogy asszony. Ebben semmi se volt a férfiból vagy a gyerekből, ez asszony volt.

Leült az ablak mellé és egy kicsit elkomolyodott.

— Lipót — mondta — ülj ide, szembe. Neked még kell valamit mondanom, mielőtt teljesen megbarátkozunk.

A ritter nagyon jól tudta, hogy most mi következik. Az asszony azt hiszi, hogy ő még nem tudja a válás történetét, hitelesen, ahogy csak a rkonoknak — a közelieknek — szabad tudni. Ő ezt kitalálta a maga becsületes eszével. És igazán, a lelke legtitkosabb rejtekén se fedezett föl semmi haragot, vagy pláne megvetést Éva iránt.

— Ülj ide — ismételte Éva — én nagyon röviden fogok elmondani mindent.

A ritter leült, de nagyon kényelmetlenül érezte magát. Azt is érezte, hogy az asszonynak igen nehezeze esik a vallomás. Hát kibökte, úgy a maga medvemódja szerint:

— Nem muszáj!

Az ideges asszony hirtelen előrehajolt:

— Talán tudod már?

Lipót malmot csinált a kezéből, s miközben

az uja forgását borzasztó nagy figyelemmel nézte, halkan, majdnem szegénylősen felelt:

— Nem tudom, de kitaláltam.

— Kitaláltad? Hogyan?

— Csak úgy. En tudom, hogy nemcsak ő a hibás. De becsületszavamra mondom, hogy senki se mondta, senki se írta ezt nekem. Valahogy azt ne hidd, hogy hire járt a dolognak. En csak kitaláltam. . . .

Éva hallgatott. Aztán igen csöndesen szólt:

— Én is hibás voltam. És most már hiába titkoljuk, hiába hazudunk, lassanként megtudja az egész világ. Már kezdtek bojkottálni. Egy asszony már le is tagadtatta magát.

A ritternek tetszett, hogy Éva hozzá menekült. Nem sajnálta a férjét, akinek a megcsalásához száz mentésget is talált. Először is részeges volt és elhanyagolta a gazdaságát. Éva szegény lány volt, s most ő is megcsinálta az ura bűneit. Nem haragudott az asszonynra, igazán nem, hiába kereste magában azt a kis lázadást, amely minden vétekek szemben felfor a mi szívünkben.

Nem beszéltek többet, mert már értették egymást. De sokáig ültek még ott és Lipót egyre malmozott. Az asszony kinézett az ablakon, el, a fenyevesek felé. Aztán megszólalt:

— Lipót, nekem kell egy kis friss levegő. Ha most felöltözöm, elkísérsz egy kis sétára?

Lipót föllált, félrehajította a fejét és mosolygott. A két kezét eltartotta a testétől, kissé meg is hajolt, mintha mondta volna:

— Micsoda kérdés, kedves királykisasszony?

IV.

Lassan mentek le, a falu alsó vége felé. Az asszonynak új volt minden. Az apró házakon szinte nevetett, a nagyon csöpp falusi ablakokat pedig egyszerűen nem értette. A fenéky imponáltak neki a hegyoldalban, amint zöldesfekete koronájukon megadással viselték a havat

(Folytatása következik.)

Napirend.

Napirend. Esztörték, március 8. — Rómái katolikus: Ist. János. — Protestáns: Ist. János. — Görög-orosz: Ist. János. — Zsidó: Veadar 7. — A nap kél 6 óra 12 percek. — Nyugszik 5 óra 39 percek. — A hold kél délfelett 10 óra 13 percek. — Nyugszik éjjel 1 óra 17 percek.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor. A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor. Az igazságügyi miniszter fogad délután 4 órakor. A közoktatási miniszter fogad d. u. 4 órakor. A köznevelési elnöke fogad délután 2 órakor. A Nemzeti Kaszinó választmányi ülése. A Magyar földrajzi társaság ülése d. u. 5 órakor az Akadémia üléstermében.

Nemzeti múzeum: Természettörténeti, nyitva délelőtt 9 óráig d. u. 1-ig. — Többi társai 1 korona belépődíj mellett meglátogathatók. Nemzet-történelmi és városi Múzeumok. Nyitva délelőtt 9 óráig d. u. 5 óráig. Belépődíj 2 korona. Országos képtár zárva. Közeledési múzeum zárva. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerespesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óráig délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi Szakkönyvtár: VII. kerület, Kerespesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 3 óráig 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelem-történelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés és árusítások is eszközöl) a városi iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 2 óráig 4 óráig. A külügyi kirendeltségek központi fizetvétségére (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somosy Múlató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációk műsor. Folles Caprice. VI. Kővay-utca 18. Naponta fényes műsor. Budapest kávéház. Andrásy-ut 65. Budapest Banda Marci és fia hangversenye. Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest leg-olcsóbb szállodája. Farris szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince. Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitások konyhájában. Petanovits Metropoli szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Újonnan berendezett fényes éttermek. Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene. Putzer-pince Deak-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza I-es rangú zenekarának hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Angol-Osztrák Pank. Az igazgatósának mai ülésén megállapították a mérleget, amely szerint az 1899-iki üzleti év bruttó eredménye 2960792 35/4 fo-

rint és a költségek és kiadások, valamint a nyugdíj-alap javára történő levonások után a tiszta nyereség 1965996-91/4 forint. Az április 2-ikán tartandó közgyűlésnek az igazgatóság azt javasolja, hogy az igazgatósának szabályszerű járuléknak levonása után fennmaradó összegből 1908751-31/4 forintból részvényenkint 16 korona osztalékot fizessenek, ami 1,600,000 forint, a tartalékalapokba 100,000 forintot oszszának szét és a fennmaradó 417502-69 koronát új számlára vigyék át. A mérleg főbb adatai a következők:

Mérleg-számla: Aktiva: Pénztárállomány 1,028,868-32 forint (— 686,824-41), váltótára 13,073,074-06/4 forint (— 266,972-70/4), értékpapírok 4,105,073-18 forint (+ 1,051,455-61), előlegek értékpapírokra és árukra 5,486,846-22 forint (— 900,645-77), bwnképpulat Bécsben 1,000,000 forint, leltár 73,798-92 ft (+ 2,992-47), jelzálogkölcsönök 499,733-46 forint (— 201,949-93), adósk 70,719,654-51 forint (+ 5,535,738-26), összesen 95,97,038-67/4 forint (+ 4,533,793-52/4).

Passziva: Részvénytőke 24,000,000 forint, tartaléktőke 4,201,876-20 forint (+ 100,000), pénztárjegyek és betétek 1,875,296-64 forint (+ 522,009-45), elógadványok és utalványok Bécsben 16,643,999-97 forint (+ 2,356,159-76), Londonban 13,359,968-23 forint (— 2,584,083-44), 4 1/2%-os záloglevelek 442,400 forint (— 100,000), kisorsolt, de fizetésre be nem mutatott záloglevelek 4,300 forint (— 7,700), fel nem vett osztalékok 4,900 forint (+ 108), fel nem vett záloglevél-szelvények 332-50 (— 60,75), hitelvek 33,488,518-22 ft (+ 4,259,049-36), nyereség-egyenlev. 1,965,596-91/4 forint (— 11,688,85/4), összeg 95,97,038-67/4 forint (+ 4,533,793-52/4).

Veszteség és nyereség számla. Vagyon. Nyereség elővitel 197,141-24 forint (— 78,699-23), kamatok 1,573,191-53/4 forint (+ 202,900-80/4), jutalékok, nyereség értékpapíron és valután, a főkök tiszta jövedelme és különböző nyereségek 1,190,067-58 forint (— 150,328-98), leirt követelésekből befolyt (— 164-15 forint) fel nem vett osztalék 392- forint (— 40-), Összesen 2,960,792-35/4 forint (— 26,331-55/4 forint).

Teljes. Fizetések Bécsben 370,675-79 forint (+ 4921 70), fizetések Londonban 85,811-65 (— 420 83), költségek Bécsben 121,640-91 forint (— 2283-32), költségek Londonban 48,055-46 forint (+ 1848-40) adók és illetek 336,945-22 forint (— 22,863-75), nyugdíj-alap javadalmazása 26,538-04 forint (+ 2534-86), veszteségek követeléseken: Londonban 1757-55 forint, levonva a Bécsben befolyt összeget 149-66 forintot = 1607-89 forint (+ 1607-89), leírás a leltárból 3920-49 forint (+ 12-35), a terhek összege 995,195-44 forint (— 14,642-70), tiszta nyereség 1,965,596-91/4 forint (— 11,688-85/4), összesen 2,960,792-35/4 forint (— 26,331-55/4 forint).

A részvénytársulatok reformja. A Közgazdasági társaság ma este Láng Laos elnöke alatt ülést tartott, amelyen dr. Kőrösi József, a fővárosi statisztikai hivatal tudós igazgatója, értekezett azokról a módszerekről, amelyeket a részvénytársulatok pénzügyi eredményeinek megítélésére a különböző országokban alkalmaznak. Felolvasásának kritikai része sok kifogásolni valót és sok hézagot talált azokban a módszerekben, melyeket a különböző országokban alkalmaztak, egyrészt a részvénytársulatok tiszta nyereségének mérését a részvénytulajdonos tiszta jövedelmének megállapítása végett. Az előadó

léteiről tételre kimutatja, miképpen kellene egyrészt a társulatok, másrészt a részvényesek jövedelmét (a részvényhozadékok) helyesen megállapítani. Összes javasait 10 tételben foglalja össze. A fővárosi részvénytársulatoknak sajtó alatt levő negyedszázados statisztikája új ni módszer alapján készül.

Fizetésekről. Lány István fakereskedő és téglagyáros Újpesten hitellezőltől moratóriumot kért. A passzívai 340,000 forintra rugnak, az aktívák állítólag 460,000 forintot tesznek ki. A státus megállapítására a hitellezők bizottságot küldtek ki. — Basel és Kaufmann likőr- és ecetgyárosok fizetésekről lettek. Az árutartások 80,000 forintot, a pénztartások 340,000 forintot tesznek ki. Hír szerint a cég ügyeit rendezik.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 36,50 korona pénzben, 37.— korona áruban. Bécsben a nyersszesz ára 39,00 korona pénzben, 40.— korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár április 1900. évi márc. 8-án. Készlet: 417 darab. Értéke: 483 darab. Összesen: 535 darab. — Eladatok: 592 darab. Maradt: 253 darab. — Nap árak: 120—120 kgr. sulyban 98—100 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 98—101 koronáig. 320—380 kgr. sulyban 96—100 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 80—88 koronáig. Malacok 70—74 korona 100 kilónkint. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonaüzde.

Budapest, március 7.

A vételkedv ma élénkebb volt és az eladók is engedékenyebbek voltak. Forgalmába került 27,000 métermáza buza változatlan áron. Az irányzat nyugodt maradt. Más gabonaművekben a forgalom csekély volt.

Eladatok:

Buza. Tiszta vidéki: 150 mm. 81 k. 8 K. 10 f., 1500 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 1500 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 1000 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 1000 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 1200 mm. 78-5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f. sárga, 700 mm. 78 k. 7 K. 60 f. felső üszkök, 150 mm. 76 k. 7 K. 65 f.

Pest megyei: 200 mm. 80 k. 7 K. 87 1/2 f., 400 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 300 mm. 76 k. 7 K. 67 1/2 f.

Hódmezővásárhelyi: 1510 mm. 77 k. 7 K. 85 f.

Fehérmegyei: 1000 mm. 72-5 k. 7 K. 15 f. Szarvasi: 2000 mm. 77-8 k. 7 K. 77 1/2 f. Zentai: 2150 mm. 73 k. 7 K. 30 f. Makói: 255 mm. 77-3 k. 8 k. — f., 1480 mm. 77 k. 7 K. 77 1/2 f.

Erdélyi: 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f.

Raktár ár: 2000 mm. 76-3 k. 7 K. 47 1/2 f., 2100 mm. 74 k. 7 K. 42 1/2 f., 2400 mm. 72-5 k. 7 K. 15 f.

Garádi állomásra: 400 mm. 78 k. 7 K. 70 f.

Mind 3 hónapra. Rozs: 200 mm. 6 K. 10 f., 100 mm. 5 K. 65 f. Egerből, 100 mm. 5 K. 65 f. Balláról, 100 mm. 5 K. 10 f. Ágostonfalváról. Árpa: 150 mm. 6 K. 15 f.

— Nem, még nem.

Nos, hogy nem valami kedélyes hely, csupa ingatagság és árulás az egész ház. Hatalmas emberek járnak-kelnek odafent, főfőkelnek egész nap s meghíznak. Nagyszájú emberek, akik ökölbe szorított kézzel provokálják Svédországot, de mikor a tettekre kerül a sor, akkor! Oh nem is képzelheti, hogy ő mennyire megveti, mennyire utálja ezt a gyávaságot. Es micsoda legió az, amely fenyegeti az országot! Svédország! A nagy Svédország, ez a legyőzhetetlen világország, amely tele van totyokos vénekkel! Hogy olyan közel fekszik a hasonlat s azért mondja: Svédország olyan, mint egy nyolevan éves aggyastrán, aki részegen, szédülten veri a mellét s hőködik és kiabál: Nem adom meg magamat! Nem adom!

Mikor aztán a storbhing meghallja ezt a kiáltozást, menten inába száll a bátorsága. No, ha ő — Irgens — ülné a thingben, majd megmutatná.

Milyen büszkén, milyen férfisan mondta ezt. Agota felneztet reá s így szól:

— Hogy tud ön lekésedni!

— Igen, bocsánatot kérek, mindig lekésedem, ha a függetlenségünkről beszéllek — felelt Irgens. Remélem azonban, hogy az ön egyéni meggyőződését nem sértettem. Nem volt szándékom és... Nem, bocsánat.

Most a várhoz értek, bekerültek és a parkba értek; elfeledték az időt, az idő mult, gyorsan. Irgens egy törvényszéki tárgyalásról kezdett beszélni. Az újságokban olvasta. Valakit gyilkossággal vádolnak, a vádlott beismeri a bűnét. Keresik az enyhítő körülményeket s arra az eredményre jutnak, hogy igenis vannak enyhítő körülmények. Jó. Életfogytiglan tartó fegyház. Ebben a pereben a hallgatóság sorából valaki kiabálni kezd, az elítélt szeretője: Igen, beismeri a bűnét, de önmaga ellen vallott, ő nem gyilkos.

(Folytatása következik.)

ÚJ FÖLD

Irtá: KNUT HAMSUN

— Amikor akarod. Felkelt, a válla köré kulcsolta a kezét s ismételte.
— Amikor te akarod —
— Határozd meg te —
— En? Hát csakugyan én határozom meg?
Nem Ole, csak határozd meg te.
— Nos jó, majd meglátjuk — mondta. — Most nem kell félned.
Agota kacagott. Félni? Micsoda gondolat? Hozzásimult s sutogott. — Amikor te akarod, hallod?
Nagyon gyengéd volt ez a leány.
Most az ajtón kopogtattak s Irgens lépett az irodába. Azért jött, hogy Agotát az iparkiallításba kísérje.
— Hallod-e, te éppen azt az órá választottad ki, amelyben tudod, hogy én nem mehetek veletek — mondta Ole.
— Édes Istenem, csak nem mehetünk olyankor, amikor be van zárva a múzeum — felelt Irgens.
Ole kacagott.
— Nini milyen dühös lett — He-he. Milyen dühös. Jól odautótem, mi?
Agota felhőszótt s elment. Az ajtóban Ole utánuk kiáltott:
— Visszajössz nem sokára, ugy-e? Tudod, Tüdemandékkal Tivoliba megyünk
Odalent az utcán Irgens az óráját nézte s így szól:
— Még ráérünk. Ha nincs kifogása ellene, addig felmehetünk a vár felé.
És felmentek a vár felé vezető uton. A zene szólt s az emberek nagy csoportban hullámzottak a ligetben. Irgens megint érdekesen és mulatsá-

gosan beszélt némely dologról, Agota felelt, nevetett, kíváncsian figyelt minden szavára, olykor a csodálkozás kiáltása röppent el ajkáról, mikor Irgens valami találó szóval jellemezte a dolgokat. Nem tudta megállni, hogy az arcába ne nézzen s ne csodálja meg ezt a csinos arcot, a vastag, göndör hajuszt, a széles, telt száját. Irgensen ma egészen új ruha volt, egy kissé kékes s Agota észrevette, hogy hasonlít az ő ruhájához, selyem-ing volt rajta és szürke keztyű. Selyem ing...

Mikor a templom előtt haladtak el, Irgens azt kérdezte Agotától, hogy szokott-e templomba járni, mire a leány igennel felelt.

— Hát maga szokott? — kérdezte.
— Nem. Nem igen. Néha.

Hogy ez igazán nem szép tőle. Irgens mosolyogva hajolt meg. Ha maga mondja! Különböző egyszer nagyon durván megsértette valami furesdn, szinte hihetetlenül hangzik, különben pedig csak csekélység az egész! Eppen nagy népe volt akkor, a pap igazán jó szónok volt s éyan ügyesen végezte a dolgot, hogy ügyesebben már egyáltalában nem is lehet. Kitűnően végezte a dolgot. Jó szónok volt, átértette, amit beszélt, pathosszal mondta. De éppen a leghatásosabb tirada közepén, ahol csakugy duzzadt a beszéde az erőtlő és a szellemtlő, valami rettenetes módon kiesavart egy szót! Hangos, csengő hangon mondta ezt is: „Es most ott állott a pasztor, körülvéve a nap fényétől s még csak el sem bujhatott!” Biztosítom kisaszszony, hogy valósággal ágaskodott bennem a harag.

Amit mondott, a valószínűség, sőt az igazság látszatával bírt, nem úgy hatott, mint amit úgy talál ki az ember. Hogy igazán szörnyűség, mikor egy finom lelkét ilyen otromba, komikus szerencsétlenség ilyen módon zavar meg. Agota megtudta ezt érteni, fel tudta fogni.

Mikor a storbhing elé értek, Irgens egy fejmozdulattal arra a megszurkült kőóriásra figyelmeztette a lányt s így szól:

— Itt van a thing; volt már ott?

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1900. március hó 8-án.

Strassern Eugénia kisasszony vendégfelléptével.

A hugonották.

Nagy opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzte Meyerbeer. Szövegét írta Scribe. Fordította Nádaskay L. Személyek:

Valois Margit	Strassern Saint Bris	Várady
Valentine	Vasquez De Nevers	Beck
Urban	Payer	Tavannas Dálnoki
Marcell	Szendrői Udvarhölgy	Kolozsvári

Kedzete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. március hó 8-án.

A menyem.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták: Fabrice Carré és Paul Bilhaud. Fordította: Adorján Sándor. Személyek:

Leverdier	Ujházi	Malescot	Hetényi
Leverdierné	Rákosi Sz.	Lodoiszka	Paulayné
Paul	Dezss	Honoré	Zilahy
Mária	Csillag	Ferdinand	Latabár

Kedzete 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. március hó 8-án.

Stuart Mária.

Szomorjáték 5 felvonásban. Írta Schiller. Fordította E. Kovács Gyula és Sulkovszky József. Személyek:

Erzsébet	Helvi	Davison	Horváth
Stuart Mária	Jászai	Paulet	Egressy
Dudley	Somló	Mortimer	Mihályfi
Talbot	Szacsavay	Aubespine	Ivánfi
Cecil Vilmos	Gyenes	Bellievre	Abonyi
Kent gróf	Körösmezei	Druegon	Narcisz

Kedzete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. március hó 8-án.

A férj vadászni jár.

Bohózat 3 felvonásban. Írta: Georges Feydeau. Fordította: Mihály József. Személyek:

Justinian	Hegedűs	Babette	Munkácsi
Léontine	Lánczy I.	Gustave	Góth
Latour	Nikó L.	Bridois	Gyöngyi

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. március hó 8-án.

Szép Helena.

Operette 3 felvonásban. Írták Meilhac és Halévy. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzte Offenbach. Személyek:

Páris	Bárdy G.	Achilles	Kiss M.
Menelaus	Kovács	I. Ajax	Ujvári
Helena	Küry	2. Ajax	Szerdahelyi
Agamemnon	Tollagi	Orestes	Kápolnai
Calchas	Németh	Leona	Radványi

A 3-ik felvon. Páris almája. Táncoz némajáték. Kedzete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. március hó 8-án.

Ábrányiné Wein Margit assz. vendégfelléptével. Harmadszor:

A Kleopátra.

Operette 3 felvonásban. Írta és zenéjét szerzte Verő György. Személyek:

Cassia grófné	Ábrányiné Elias	Giréth
Niotta	Rózsa	Jim
Cassia Valér	Ráthonyi	George apó
Reguard	Boross	Milleleur
	Margó Z.	

Kedzete 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Csütörtök, 1900. március hó 8-án.

Spanyolország.

Írta Pekár Gyula. 206 vetített képpel, 4 spanyol táncos és 11 bika-viadait ábrázoló mozgó fényképpel. Kedzete 7 1/2 óraker.

FOLIES CAPRICE

Eredeti!! Ma Ujdonság!! 10 óraker!! Szencziacs ujdonság!

Sámson és Delila.

Paradisztikus bibliai daljáték. Szövegét írta: egy filiszteus. Zenéjét összeállította és részben szerzte: Kmoch Adolf. Rendező: Rett Sándor. Végül:

„Blonde Bestien.”

Bohózat Leitner H.-től. Zeneje Kmoch A.-től. Erköly incognitó páholyok. Kitanú konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Péntek, március hó 9-én:

Schönberg R. A. jutalomjátéka.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma Ifj. Oláh Józsi kedvelt zenekora játszik. Színház után teljesen friss vacsora. A gyönyörű téri kertben kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes fohéjterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

A nő szépség

előlértésre, tökéletesítésre és fenntartására legkifejezettebb a

MARGIT-CRÉME,

mely vegytiszta, zsírmaltes és teljesen ártalmatlan. Ezen világghrú arckenőcs pár nap alatt eltávolít szepiét, májfoltot, pattanást, bőrhátt (mitesszer), ráncokat és minden hibáját.

Nagy tégely 1 frt, kicsi 50 kr., Margit-Hűgyörp 60 kr., Margit-szappan 35 kr., Margit-fogpog 60 kr., Margit-szavazól 50 kr. Készít és postán utánvéttel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi: FÖLDES KELEMÉN gyógyszerész Áradon.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-ker. Kedzete 8-ker.

A bibliai operett-társulat vendégjátéka Wolfsthal és Weinberg Jurak igazgatása alatt. Pontban 9 óraker.

Sándor, a jeruzsálemi trónörökös. Bibliái operette Minkovszkytól.

Rendező: Weinstock J. Karmester: Wolfsthal Ch. igazgató.

Ugymint hatásos sikere az unjonnan szerződött műérőknek

Minden ünnepe és vasárnap délutáni előadás, félhétlyekkel, kezdete fél 4 óraker.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. nagytözsde Károly-körút 26. és a nappali pénztárhoz.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárok által készítették.

FIUME

Mégis csak legjobb a

KÁVÉ

FRATELLI DEISINGER-től

Fiuméből vagy Triesztből

közvetlen a tengeri hajóról.

5 kg. Mysore ———— 9.56 frt

5 „ Ceylon ———— 8.33 „

5 „ Neizberry, erős — 7.84 „

5 „ Portorico gyöngy — 7.50 „

TEA

1/4 kg. tea kínai dobozban a kávéhoz esomagolható.

Az összes árak származásának valódiságát kesességét vállalunk. Egy postaszakl összeállítható 3 fajta kávéból is.

Az árak elvámlva, bérmentve minden más költésnél küll értendők.

ARLAP INGYEN.

TRIEST

Hallatlan

árleszállítás.

Betyárok.

Történetek az alföldi rablólíglógr. Ráday korában. Előbb 2 K. most 80 fillér.

Bródy K.

Fehér könyv. Uj regény és egyéb dolgozatok. Előbb 2 K. most 1 K.

Darwin:

Az ember származása és az ivari kiválás. Előbb 3 K. most 1 K.

A szabadság vértanúi.

Regényes korrajz. Előbb 2 K. most 1 K.

Egy szegény ifju története.

Füületl Octave-től. Regény. Előbb 2 K. most 60 fill.

A világ vége.

Flanmarjon Camill-tól 43 képpel. Előbb 2 K. most K. 1.10

Jó madarak.

(Ujdonság!) (Gautius) Ujjab 13-nyveszéki karcolatok. Előbb 2 K. most 60 fill.

A háromszoknyás leány.

(Kock Pál). Előbb 2 K. most 50 fill. Mámoritó történetek. (Maupassant.) Előbb 1.60 most 60 fill.

A banya.

(Ohnet). Előbb 3 K. most 1 kor. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, utánvéttel vagy a pénz beküldése ellenében.

Költők Albuma

Jelenkori magyar költők verseiből. Harmincöt magyar festőművész képeivel. 28 forint helyett 18 forint.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körút 18.

Közszónokbánya 's téglagyár társulat Pesten.

A t. c. részvényesek ezennel az 1900. március hó 19-én délelőtt 10 óraker a társulat központi irodájában (Budapest, Nádor-utca 16. sz. alatt, II. emelet) tartandó

ez évi XXXII. rendes közgyűlésére

tisztelettel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság által előterjesztett 1899. évi üzleti jelentés fölött való határozathozatal.
 2. Határozat a felügyelő-bizottság jelentése fölött.
 3. Határozat a nyeresemény hováfordítása iránt.
 4. Felügyelő-bizottság választása.
- Az alapszabályok 13. §-a szerint a szavazatjog gyakorolhatásához szükséges részvényeket legkésőbb három nappal a közgyűlés előtt kell letéteményezni. Az ez évi közgyűlésre nézve az igazgatóság letéteményezési helyül a társulat pénztárát (Budapest, Nádor-utca 16. szám II. emelet) és a Wiener Bank Vereint Bécsben jelölte ki.

A letett részvényekről egy nyugtatvány adatik, melynek visszaadása után a közgyűlés bevezetése a letett részvények visszaszolgáltatásnak és egy különös igazolási jegy állíttatik ki, melyre a szavazatok száma följegyezttetik s mely igazolásul szolgál a közgyűlésbe való belépésre. Ot részvény birtoklása egy szavazatra jogosít, és a kereskedelmi törvény 198. §-a értelmében a mérleg és a jelentés a közgyűlés előtt 8 nappal a társulat központi irodájában (Budapest, Nádor-utca 16. sz. II. em.) a részvényesek rendelkezésére áll.

Budapest, 1900. február 19-én.

Az igazgatóság.

Utánnyomat nem díjazttatik.

ÉRTESÍTÉS.

Használt téli kabát helyett új felöltő csekély ráfizetéssel kapható ROTHBERGER JAKABNÁL Budapest, Kristóf-tér. A becserélt ruhák egy elkülönített osztályban mérsékelt áron adatnak el.

GOLIÁT MALÁTA SÖR

Kiváló tisztító ital és gyógycélokra szolgál.

Ajánlják: Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak.

Ideggyengeségnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kitűnő sikerrel használtatik. Árak vidékre kőbányai vasut állomásra szállítva 1 láda 30 nagy palack ———— 17 K. 50 f. 1 „ 30 kis palack ———— 13 K.

A fogyasztási adót is beleértve.

A láda és üres palackok 4 hónapban belüli bérmentes visszaadásra 5 korona visszaszolgáltattik.

Budapesten kapható minden fűszer- és csemegekereskedésben és poharanként a „Quisiana Automata Buffet”-ben is.

Dupla maláta sör és világos márciusi sör ládánként 1 koronával olcsóbb.

Ezen sörök eredeti minőségben hónapokig elállanak MEGRENDELÉSI HELY:

Királysórfőző Budapest-Kőbánya.

Nagyon praktikus utközben.

Rövid használat után nélkülözhetetlen. Egészs. hatás. megvizsgálva. (Bizonylat Bécs 1887. július 3.)

Kalodont fogtisztítószert.

A szájjá kiöblítése csak fog- vagy szájjal nem elegendő a fogak tökéletes megtisztítására és épségben tartására. Ehhez okvetlenül úgy oly folyton friss fogkrém használata szükséges, mint a Sarg-féle Kalodont, amely hüvelyekben stb. való gyakorlati csomagolása folytán ennek a követelménynek teljesen megfelel.

VÉR-PIROS fajnaranacs

eredeti ládákban vasuton szállítva 1 láda 150-180 drb legfinomabb muscat piros narancs 4 1/2 frt., 1 láda 100 drb válogott nagy muscat piros 4 frt 25 kr., ugyanilyen láda édes sárga fajnaranacs 2 forint 75 kr.

Kereskedőknek, gyógyszerészeknek árujegyzémy.

Vépiros fajnaranacs	1.70	Imperialkelt legfin. 6 drb	1.20
Vépiros muscatnaranacs	2.00	Cognac, valódi, kőbánya	1.50
Muscat fajnaranacs	1.40	Champagnakelt valódi, 1 drb	1.50
Láda, óriás narancs	1.40	Csapatka szőlő kőbánya	1.50
Muscatnaranacs 50 drb	2.00	Lélejt turó I. bősön 50 drb	1.50
Citrus szép citarós	1.20	Citrus bajor, hialist száza,	1.50
Muscat görzi	1.50		
Citrus olasz 5-6 róva	1.20		
Prunál, 1 horzó 60 drb	1.40		
Alma erdélyi faj	1.50		
Jamaika-rum 5 lit. üveg	5.00		
Idő burgonya máltai	1.10		
1 k. datolya kőbánya	0.90		
1 k. muskátli datolya francia	1.80		
1 k. cukros gyümölcs	1.50		
1 k. Malaga-szőlő legfinom	1.40		
1 k. Salm-hobben 1.20 és 1.50			
1 k. Csokoládé-bonbon creme	1.50		
1 k. Francia mandala	1.50		
Füge igen finom	0.40		
Stardóntó finom vegyes déli-			
gyümölcs kőbánya doboz	1.40		
Csokoládé fin. vasúli. félhétly	0.70		
Galac-bebec, kőbánya 1.20 és 1.50			
Brunla-keverő darabja	0.25		
Bardilla, 16. 35. 65 és 80	1.50		
Tejkrém (100 és 150)	1.20		
1 doboz 65 kr., nagy doboz 1.20			
100 darab bajor sziga	0.10		
Citrus új üveg doboz	1.50		
Tej, kőbánya, valódi kőbánya	1.20		
Bécsi virslit, val. párja 8 és 12			

Tea

Óriás csaldit tea ———— 1.50
Kőbánya keverék tea ———— 3.00
Személt tea igen fin. ———— 1.00
Tejkrém 1 doboz ———— 1.00

Rum

Rum, finom esaldit 1 üveg 1.00
Jamaika-rum 3 csillagos ———— 1.50
Ananas-rum legfin. angol ———— 2.00
Fajdelim rum, angol ———— 2.40
Cognac, magyar finom ———— 1.50
Cognac, Martell Medialna ———— 4.00

Kávé

Jamaika, legfinom., kőbánya 1.25
Cuba-portorico ———— 1.40
Cuba igru fino m ———— 1.80
Cuba-Potosi legfinomabb 2.19
Az árak vegyesen is rendelkezhető. Válassz mindent figyelmesen ingyen esomagolási költségek utánavétel.

PINTÉR GYULA
cs. és kir. udvari fűszerkereskedés
Budapest, IV. ker., Koszméti-utca 15. sz.

A magy. kir. osztályosorsjáték főhúzója kezdődik március 14-én és tart április 11-ig.

1 Millió	1 Millió	1 Millió	1 Millió
Korona nyerhető 1/8-ad sorsjeggyel, ára	Korona nyerhető 1/4-ed sorsjeggyel, ára	Korona nyerhető 1/2 sorsjeggyel, ára	Korona nyerhető egy egész sorsjeggyel, ára.
20 korona.	40 korona.	80 korona.	160 korona.

Ezen húzásban 30.000 nyereségy sorsolatlak ki. 9 millió 550.000 korona összegben.

FLEISSIG SÁNDOR
főelárúító, bank- és váltó-üzlet
Budapest, VII., Erzsébet-körút 2.

Még a következő számokból van raktáron:
1/8 sorsjegy: 5101-161 5125-ig, 6251-161 6275-ig, 35576-161 35600-ig, 36601-25-ig, 36776-800-ig, 66851-75-ig, 66801-25-ig, 94101-25-ig, 1/4 sorsjegy: 12101-25-ig, 24176-200-ig, 70826-50-ig, 1/2 sorsjegy: 77426-50-ig, 1/1 sorsjegy: 47909, 16, 20, 21, 24.

MEGHÍVÓ

a „Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaság“ részvényeseinek 1900. március hó 21-én délelőtt 11 órakor Budapesten, az intézet saját helyiségében (V., Nádor-utca 4. sz. a.) tartandó

IX. rendes közgyűlésére.

- Napirend:**
1. Az 1899. évi mérleg és igazgatósági jelentés előterjesztése.
 2. A felügyelő-bizottság jelentése.
 3. A tiszta nyereségy mikénti felosztása iránti határozat.
 4. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény iránti határozat.
 5. Az igazgató-tanács és az igazgatóság tagjai számának meghatározása és a tagok megválasztása.
 6. A felügyelő-bizottság tagjai számának meghatározása és a tagok megválasztása.
 7. Az igazgató-tanács tagjai részére járó jelenléti jegyek értékének és a felügyelő-bizottság tiszteletdíjának meghatározása.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazott által résztvenni kívánnak, felkértemek, hogy részvényeiket, a le nem járt szelvényekkel együtt: BUDAPESTEN a társaság pénztáránál, vagy BECSBEN a Wiener Bank Verein-nél, ugyanott díjmentesen rendelkezésükre bocsátott consignatók kíséretében legkésőbb 8 nappal a közgyűlés megtartására fent kitűzött határidő előtt, tehát bezárólag 1900. március 16-ig letenni sziveskedjenek. A letett részvényekről elismervény és a közgyűlésen való részvételre szóló igazolási-jegy állítatik ki. Minden 25 darab letett részvény egy-egy szavazatra jogosít. Ha valamely részvényes más szavazatok részvényes által kívánja magát képviseltetni, úgy az erre vonatkozó meghatalmazást az igazolási-jegy hátsó lapján kitölteni és aláírni tartozik. Senki sem bírhat 100 szavazattal többet sem saját nevében, sem meghatalmazás útján. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg, a közgyűlés előterjesztendő jelentésével együtt, a közgyűlést nyolc nappal megelőzőleg a társaság irodájában közzététetik.

Az igazgatóság.

Posztómaradékok.

Rendkívül posztószétküldési világáruházamban elkerülhetetlen, hogy minden idény után bátra ne maradjanak oly árúk, melyek többé már nem mindezt lehet. Hogy ezen árúkat ne legyen kénytelen házalni, kik magas árakkal nemcsak megkárosítják magánvevőiket, hanem a szabópart is hátrányosan befolyásolják — eladni, alkalmat nyujtok a venni szándékozóknak, hogy jó, finom árú halatlan olcsón direkt vásárolhassanak.

Készletben vannak maradékok öltönyök, felöltők, havelock, kabátok, nadrágok stb.-hez minden mértékben. Minták ezekből nem küldhetők. Vidéki megrendeléseknél elegendő a mérték, szín és ár megadása.

Nem nem felelő árú becserelek vagy a pénz visszaidom. Tisztelettel

Stikarovszky János

Budapest, V. Erzsébet-ter 16.

Kwizda Ferenc János

cs. és kir. oszt.-magy., román kir. és bolgár fejed. udv. szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg Bécs mellett.
8 arany-, 19 ezüst-érem,
30 dísz- és címszerű-oklevél.

Általános díjtételben csak bank, marhák- és juhoknak. Készletben van a legjobb itáliai borsószalonna óvatosan anyagi, rozsa emésztendő, valamint tehénoknál a te javításra a te feloldóeszközök feloldása céljából. Egy doboz 1 kor. 40 fill. fél doboz 20 fill. Valódi csak a fenti védjegyvel és kapható minden gyógyszerárúban és drogárúveszközlőben. Főraktár: Török József gyógyszerárú Budapest, VI. Király-u. 12.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonai (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőször ajánlható

DR. KAJDACS, v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A legelhanyagoltabb húgyvesztéseket, bujaktos sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyanvíra felkarolt és hatásában páratlan sikerrel

Electro-Massage vagy Psychrophor

Által, magómléseket, nőknél fehérhályást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményekké létrejött hátréncbajokat gyógyít a legújabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek úgy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön váróteremek. Levelekre díjtalanul azonnal választoktat; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Eredeti párisi különlegességek

UJ! (óvszerek) UJ!
GLORIA finomsága a hálhályagot feloldulja, tucats 7 kor. 20 fill. és 9 kor. 60 fill. — Legjobb minőségű óvszerek, eredeti francia, tucats 2, 3, 5, 6 és 7 kor. 20 fill.
HALLÓGYÁG legfinomabb tucats 10 korona. Minden szakmába vágó cikkek legdrágább és legpontosabb beszerzési forrása.
Gondviselés gyógytár szétküldési osztálya Miskolc.

Gracza György: Magyar Szabadságharc története.

5 kötet díszes bekötésben 35 forint helyett 25 ftt. Kapható a „BUDAPESTI NAPLO“ kiadóhivatalában, József-körút 18. sz.

Magyar kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar vasuti kötelek. Sajtóbíbia helyesítés. Az 1900. évi január 1-től érvényes II. rész 1. díjszabási füzet 43. oldalán az I. csoportú díjszabásban Nestomitz (Zuckerfabrik) állomásnál f. évi március 20-tól való érvényességgel az A) osztály díjtétele 205 fillérről 305 fillérré helyesbitendő. Továbbá az ugyanezen díjszabáshoz tartozó, 1900. január 1-től érvényes füzetek 12. oldalán a 26. tétele a Mähr. Trübau-budapesti (és viszont) viszonylatban 1900. február 20-tól való érvényességgel a különösen mérsékelt gyorsára díjtétele 576 fillérről 568 fillérré, az I. osztály díjtétele 587 fillérről 548 fillérré, a II. díjtétele 467 fillérről 439 fillérré,

a kocsiakományi A. osztály díjtétele 321 fillérről 301 fillérré, a kocsiakományi B. osztály díjtétele 243 fillérről 243 fillérré, a kocsiakományi C. osztály 189 fillérről 182 fillérré, a 3. külön díjszabás díjtétele 159 fillérről 150 fillérré.

a terjedelmes árú díjtétele 830 fillérről 827 fillérré helyesbitendő. Budapest, 1900. febr. 13. A m. kir. államvasutak igazgatósága, a részvasutak nevében is. (Utánnomás nem díjazt.)

Zongora-terem és kőleszűző-intézet
A. Thierfelder, Wien, 7/3. Burggasse 71/c.
Legnagyobb zongora, piano- és harmonium-faktár. Készpénz és részlettelés mellett való eladás.
Olcsó kőleszűzői díjak. Éljós árjegyzék ingyen.

GUMMI
A legfinomabb francia és angol gummi-különlegességek, valódi jótállás mellett. Roulé szőnyegdobozban, tucats 3, 4, 6 és 8 ftt. Roulé egyenként csomagolva, tucats 3, 4, 6 és 8 ftt. Capote americ. (rövid) fehér színű, tucats 6 és 4 ftt. narancsszínű 6 és 6 ftt. Viktoria, tucats 4, 6 és 8 ftt. Hálhályag (hosszú) tucats 3, 4, 6 és 8 ftt. Hálhályag (rövid) tucats 3, 4, 6 és 8 ftt. Poly Porus Haase, drbja 2 ftt. Poly Porus Mensinger, drbja 2.50 ftt. Párslóv spongya, tucats 4, 6 és 6 ftt. Nőknek legújabb Diana-ov, Teufel-féle, 3-8 ftt. Csakis Pollitzer Mór és Fiánál, Bpest, Deák Ferenc-ter 10. kaphatók.

„Reuma-szesz“

orvosi tekinélyek által kit. ell. külszer. Bámulatos gyors á bízoz hatású, a test bármilyen fájdalma, u. m. reuma, szub. ischia, köcsvény, szaggatás, szúrás, nyílaltat, sub. ellen. Fog-és fejtájást 5 perc alatt megszüntet. 1 üveg ár: 1 korona, erősebb üveg ára 2 korona 40 fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszerárúban, ugyanígy a kőszitő

Widder Gyula gyógyszerész

S.-A.-Ujhely. Főraktár: Török József gyógyszer. urál Budapest, Király-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógyszerárú a „Nádor“-hoz.

Durbints sógor

Mert mondom, ha mán irtak könyvet a lóru is, gyesznóru is, miért ne lehetne könyv a sógorral is? Vagy más szóval az a könyv főképpen a Durbints sógorral foglalkoztat, benne van a sógor tethalálisa is meg más efféle keserűs történetek.
Egy könyv 1 forint.
Megrendelhető a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában, József-körút 18.

Sneidig egyenruhákat
készít
BLUM SÁNDOR
Budapest,
Váci-utca 17. szám.

Angol-Osztrák Bank.

Az Angol-Osztrák Bank részvényeseinek harminchatodik rendes közgyűlése
1900. április 2-án esti 6 órakor tartatik az osztrák mérnök-és építész-egylet (I., Eschenbachgasse 9.) helyiségeiben.

- Tárgysorozat:**
1. Az igazgató-tanács évi jelentése.
 2. A felügyelők jelentése az 1899. évi számadásról és a felett való határozathozatal.
 3. Határozathozatal az 1899. évi tiszta nyereség hovaforrásáról.
 4. Az igazgató-tanács 3 tagjának választása működési idejük lejártá következtében.

Az alapszabályok 30. §-a szerint 25 részvény egy szavazatra jogosít. A szavazóképes részvényes urak felkértemek részvényeiket, a nem esedékes szelvényekkel együtt bezárólag márc. 26-ig Bécsben az Angol-Osztrák Bank pénztáránál, Londonban az Anglo-Austrian Banknál, Budapesten, Brünnbén, Prágában és Triestben az Angol-Osztrák Bank fiókjainál letenni. Az alapszabályok 27. §-a szerint meghatalmazások csak szavazóképes részvényeseknek adhatók. Bécs, 1900. március 7.

Az igazgató-tanács.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Nagy butor-eladás.

2 szekrény, 2 ájtós, diófa fényezett	34 ftt	1 ebédlőszék, 6-német stíl	4 ftt
2 ágy, diófa, fényezett	22	1 íróasztal, 3 főkos	16
1 éjjeli szekrény, diófa, fényezett	8	1 hálósoba, matt diófa	125
1 mosdó, 2 ájtós, diófa, fényezett	14	1 hálósoba, faragott	170
2 szekrény, 2 ájtós, diófa, matt	38	1 garnitúra crópe- vagy bourette-behuzat	60
2 ágy, magas, diófa, matt	38	1 garnitúra selyem-behuzat	80
2 éjjeli szekrény, diófa, márványtal	22	1 garnitúra plüss-behuzat	95
1 kredenzó, 4 ájt. fülkés, faragott, feh. márv.	46	1 szalonzsztal	10
1 tván, magas támla szőnyeggel	40	1 consol márványtal és tükör	26
1 ebédlő-asztal, diófa, matt	14		

Nagy vázarték egyszerű, valamint a legdrágább kivitelű butorokban.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitolepe Budapest, Erzsébet-ter 18 Sas-utca sarok, I. emelet. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Hottor diätetikus állatgyógyászati praeparatumai, az ujkor legkiválóbbjai.

Hottor sertéspara I. és II. szám.

Legjobb diätetikus szer az étkezd, tehát a sertések hizásának előmozdításához, orbácnál különösen bevált. A II. szám hasmenésnél használandó.

Agril-táppor lovaknak és szarvasmarhákknak. I csomag 80 kr.

Kitűnő pótlék az arakhoz, hogy az állat egészséges és erős maradjon, vese-, máj-, hólyag- és idegbajoknál használandó.

Hottor-tréninglúdiája, mosóvíz lovaknak és szarvasmarhákknak I üveg 1 frt 20 kr. Az inakat a legújabbkorig is friss erőben tartja, a legrosszabb munkát és tréninget bírja. Megelőzőtől származó bajoknál mint bőségnél, rheumánál és merevségnél is megelőző eredményt hozhat.

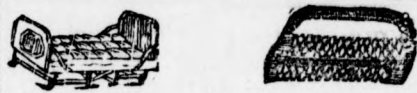
Hottor absorbinolja, kozm. mosóvíz lovaknak 1/3 üveg 6 frt., 1/2 üveg 3 frt 50 kr.

Elővált mindenféle kórokozót és zsiros lerakódást, anélkül, hogy a szőrt elpusztítaná. Erősít megáztatott és gyenge inakat, eltávolít és elpusztít az izmoktól minden butykot és megátallít minden gyuladást; különösen bevált epánál, csülökdegnél, gumónál, vastag térdknél, eltávolít butykokat az inakról, vastag bokát, dagasztat, a hol azok fellépnek. Elővált a mind a föld rombolása, és győzti mindenféle zsirosodást.

Főraktár: Apotheke „zum heil. Josef“, Bees, XII/2, Schönbrunnerstrasse 182/P. Főraktár Magyarország részére: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. sz.

Raktár a legújabb gyógyszerháza és drogeriában — Tessék a védjegyre vigyázni.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP IAN PAP IAN PAP IAN

- List of furniture items and prices: 1 örszenalható vaságy 8 matracal 10.-, 1 drb rouge paplan 1.70, 1 csachmir paplan 2.50, 1 szin csachmir paplan 2.50, 1 szilaz csachmir paplan 4.30, 1 szilaz selyem paplan 7.50, 1 fodros atl. sely. paplan 12.-, 1 szilaz szőnyeg 200/300 2.50, 1 szilaz tunis függöny 1.50, 1 bouret ággyeterő 2.30, 1 acél sodrony ágybetét 5.-, 1 lengerű fejráncok 1.-, 1 levarrot szalmassák 2.30, 1 marác 3.90, 1 Crande Afrique matrac 4.50, 1 löször 12.-, 1 párnásott ruganyos matrac 16.-, 1 nagy szoba szőnyeg 200/300 2.50, 1 ablak tunis függöny 1.50, 1 bouret ággyeterő 2.30, 1 szilaz szőnyeg méterenként 25 krtól 4 frtig.

GICHNER JANOS és TÁRSA

paplan, matrac és kárpitosaru gyárosok, szőnyeg, függöny, ággyeterő és asztalterítő stb. nagy válnak készítenek. Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám. A tárgyakat kívánatra ingyen és természetesen küldünk. Nem törvő árakat kiscsökkentünk, vagy a pénzt visszaadjuk

Ingaórák zenével

a legjobb dívek az órágyárban. Ezen francia miniat. ingaórák 69 mm. hosszúak, a szokásnál a rajznak teljesen megfelelően természetes díszítésű, román, énekes, gazdag aranyozású fantázia-lécekkel, művészi faragású felsőrészzel, és minden órában a legszebb indulókat és tánczenei játékokat. Ar. csomagoló-ládaival és bérmentes küldéssel csak 9 frt. Ugyanaz az óra zenemű nélkül, de díszesekkel, minden fél és egész óráig üveg, csomagoló-ládaival és bérmentes küldéssel csak 6.50 frt. Ezen ingaórákra nemcsak jót illás vállalatok a pontos járásért, hanem valóban nagy értékű kiállításánál fogva egy valóban szép és elegáns bútor egy valóban újabb is.

Szállítási díj csak utánvét. Nemteljes visszatérítik, a pénz visszadadják, tehát semmi kockázat. Minden megrendeléshez nagy képen árjegyzék küldünk, melyről ingyen mellékeljük.

Josef Spiering Wien, I. Bez., Postgasse Nr. 2/r.

MENTŐ... szilaz szőnyeg... miniat. ingaóra... Főraktár: Lax Utca Körút 7. sz.

Purgloetter J. gyógyszerháza a „Szarvasosh“, Gróc.

Engelhoffler ideg- és izomerősítő esszenciája. Mafos alpesti növényekből. Ar., fél-, teljes- és keresztcsontfájdalmak, továbbá a vérgyógy, az egész test és az idegek gyengéje ellen. Egy üveg ára 80 kr.

Stiriai növénynedv (Stierische Kräuteressenz) mell- és tüdőbetegek részére.

Ezen szörp mell- és torokbajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut és számarköhögés, nehé lélegzés, tüdővész, továbbá a légzőszervek összes bajai ellen legjobb sikerrel használtatik. Egy üveg ára, Budapesten átveve, 88 kr.

Dr. Wuchta növénykenőcs

fájdalomcsillapítólag és gyógyítólag hat kőszvény, osz, szaggatás, izmok és idegek merevsége, zúzások, helyi gőresék és hasonló bántalmaknál. Nagyobb üveg ára 1 frt, kisebb üveg ára 60 kr.

Főraktár Magyarország részére: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-u. 12. Raktár azonnali az ország csaknem összes gyógyszerházaiban.

Olaszország Remekai.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye. Remek diszalbum negyedrét formában. A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 K. 20 fil.

Megjelenik havonként kétszer. Igazgató: LAURENCIC GYULA. A magyar kiadás szerkesztője: Boross Vilmos.

A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében zárólag a legkiválóbb intézetekben készül, művészi elrendezése és fényes kiállítása, valamint nagy, pompás és tiszta fényképfelvételei által elsőrangú alkotásként hódít majd az egész művelt világon. A műbe felolelt képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag műkincseinek, az olasz vidék beható ismerete s az ottani építészeti, festészeti és szobrászati páratlan műveinek alapos tanulmányozása alapján választattak össze és rendeztettek el. A füzetek két hosszukás nyolcadrét oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népei és műkincseinek, lebilincselő szöveg szolgál szeretetreméltó cicerone gyanánt. E mű össze nem hasonlítható az eddig Olaszországról megjelent selejtes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátlanul nyomott clichével; e diszalbummal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású művet, melynek értéke minden időben maradandó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szerető és ismerők legszelebb köreiben éppen úgy, mint a művészetkedvelők, művészek és tudósok között a legmelegebben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmű egyttal nélkülözhetetlen forrásmunka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál. A füzetek 1 korona 20 fillérenyi ára e terjedelmes és nagybécsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó. Előfizetések elfogadtnak a

„Budapesti Napló“ kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)

Table with subscription rates: Előfizetési ár: 6 füzetre 12, 7 korona 14, 20 fillér 40, 18 füzetre 30, 21 korona 36, 60 fillér.

A kiadóhivatal, Budapest, V., Méréleg-utca 11. szám. A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után kéthetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

Minden szó egyezri beiktatása post...
betűkből 3 kr. Címmel ellátott hírdetéseket külön 30 kr. kintetári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasra szükség bélyeg kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRO HIRDETÉSEK

ELOFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO

részére a kiadóhivatalban József-körút 18. számán a következők...

Breuer névrek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkok.

Nemesek-féle tőzsdé Pe-165-tér.

Benda Józsefné, Andrásy-ut 58.

Schwartz hirdetési iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., donány-nagy-tőzsdé, Kerepesi-ut 1.

Deutseh Mikszáth, Andrásy-ut 38.

Szántó Mór tőzsdéjében Kecskeméti-utca 14.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Csornyánák. Egyedül volt, segíthetett volna árvaságon valakivel. Ne haragudjon, hogy eszembe jutott, legalább rám is gondolt. Küldjön néhány szílat. 5849

Malvin. Levele van a Budapesti Napló kiadóhivatalában ismert jelleg alatt. 5847

Ismeretség. Levele van a kiadóhivatalban. 5851

Levélsekre. Ime itt vagyok! Itt leszek holnap csakugy, mint helynapotán is. Azt szeretném, ha kedves értesítésed mihamarabb megkaphatnám. Addig is üdvözli E. 2814

Ki volna. hajlandó egy feltűnő csinos és szellemes leányt nyil képes lapot váltani? Cím a kiadóhivatalban. 5844

Parisien. diplomae ensigne le français a tres-haut prix. Adresse a l'expedition. 5846

Kereskedelmi iskolát végzett könyvelő, ki jelenleg is nyil minőségben van alkalmazva, állását változtatni óhajtja. Címe a kiadóhivatalban. 2804

Raktárnoki. pénzbeszedési, üzletvezetői vagy más efféle állást keres intelligens jó megjelenésű kereskedő, esetleg biztosítékai is rendelkezik. Címe a kiadóhivatalban. 2758

Kereskedő urak ügyelmébe. Kereskedelmi iskolát végzett könyvelő, ki a könyvelést egy elsőrendű nagyobb üzletben önállóan végzte, kitűnő kirott irással bír és szíves megjelenése van, egyelőre szerényebb igények mellett állást keres. Szíves megkereséseket „Szerény” cím alatt kér a kiadóhivatalban. 2789

Házmesternek. ajánlkozik egy jelenleg is nyil minőségben lévő tisztességes egyén. Címeg tudható a kiadóhivatalban. 2712

Magyar gyorsíró. ki a Remington és Yost-gépet kitűnően kezel, hosszabb idő óta irásban működik, állását változtatni óhajtja. Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jelleg alatt a kiadóhivatalban. 2800

50 év óta fennálló nagyforgalmu ural dívat-és moriberg-üzlet

és 40.000 lakossal bíró városban (megyei székhely) családi okok miatt kedvező feltételek mellett eladó. 5-6000 frt szükségesség a vételhez. Venni szándékozik 50 évveljelig alatt e lapoz forduljanak 2792

Óvadékképes 29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnok. mint pénztáros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérék 2000-3000 koronára. 2723

Egy nagyobb lap expeditora keres havi, heti lap vagy folyóiratnál beosztani valót. Címe a kiadóhivatalban. 2737

Kossuth Lajos életnagyságu kítűnő melléke (kézfestés) díszes aranyozott keretben 30 frttól eladó. Megtekinthető e lap kiadóhivatalában. 2685

Az angyalföldi rendező-pályaudvar mellett egy saroktelek 376 m² olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2744

Egy jókarban levő keveset használt 36 collos kövekkel ellátott kétjárta malom, valamint egy 17 soros Nicholson-féle teljesen kijavított vetőgép jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Teljes ellátást keres egy ügyvideli iródban alkalmazott tisztviselőny oly intelligens családnál, vagy idősebb özvegnőnél, ahol kellemes, családias otthon található. Ajánlatot „Arva” címen a kiadóhivatalba kérék. 2816

Szegedtől 10 percnyire az országot és vasutaloms közvetlen közelében 300 hold kítűnő termőföld gazdasági épületekkel, esedeg instrukcióval, kedvező feltételek mellett beáradó. Cím a kiadóhivatalban. Közevitők díjaztatnak. 2734

Olcsó telek eladó. Pest közelében 1500 m²-ig telek azonnal eladó, esetleg négy részbe is osztható. Cím a kiadóhivatalban. 2537

Irodai vagy pénztárnoki alkalmazást keres egy szépírású hölgy. Cím a kiadóhivatalban. 2796

Jó forgalmu kőeser fűstűthos árúda italmérsi engedéllyel, hol intelligens urak érkeznek, elutazás végett azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2805

Fűszerüzlet. 14 év óta fennálló kítűnő fűszerüzlet azonnal átvehető, az átvételhez 1500-2000 forint szükséges. Az üzlet menetérsi személyesen meggyőződhetni. Cím a kiadóhivatalban. 2762

Frakk és szalon-öltöny egyenkint 15 forintért eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2787

Gáz-csillár gázlámpák és butorok eladók. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5813

Bokorrózsák

kaphatók Fegyvernek (Jász-N.-K.-Szolnok m.) Hornyák Jánosnál 448 fajtában, drbja 40-56 fillér 100 darab csomagolással együtt 40 korona, több száz vételénél nagyobb engedmény. Árjegyzék kívánatra ingyen. 5848

Lakás és ellátást keres intelligens családnál egy fővárosi tanítónál, lehetőleg a Dohány-utca közelében. Ajánlatokat „Tanítónő” jelleggel a kiadóhivatalba kérék. 2815

Bolthelyiséget keresek az Erzsébet-köruton a Király-utca és Kerepesi-ut között, egy nagyobb kiskattal, esetleg egy kisebb hátsó üzlettel vagy udvari raktárral. Ajánlatokat „H. J.” jelleggel e lapoz küldendők. 2713

A legjobb szivarka hüvelyke árusítja az Uránia szivarkahüvely bizományi raktár Budapestben, Kertész-utca 35. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ujdonság! MAKAI EMIL: Tudós professzor Hatvani.

Verses vigjáték 3 felvonásban, előjátékkal. Ára 1 korona. Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18. 5850

Antiphon elektro-magnetikus zsolatinfüllesnek alkalmasnak és idegeseknek, valamint mindazoknak, a kik nyugodtan és egészségesen akarnak aludni. Számos elismerés! Direkté széküldi Pointner János Schárding Felső-Ausztria. 2 doboz, próbakéremény borsárval 1 kor. 80 fillérrelváltóhelyzetben vagy utalványon való beküldés után bérmentve. 4 doboz 4 korona utalvattal.

Közokirat-beszerezési iroda (Esketés ügyvivőség.) Váci-körút 58. Tulajdonos: Herczeg Soma. Beszerzi az esketéshez szükséges okmányokat, születési, erkölcsi, illetégségi bizonyítványokat, mindennemű engedélyeket és utleveleket. Kiszikóli a házassági dispenzációkat és névmagyarosításit. Elvállal minden fajta bejegyzéseket, védjegy minta vélelmi megszerzését és külföldi bizátsókat. Eljár katonai, állampolgársági (bonosítás) és nagykorúsítási ügyekben jogtanácsosa közreműködésével. Szegőnyeknek ingyen. 2817

Hölgyeim! Nem csodálom, ha a t. hölgyek a sok hirdetett arcórem és piperekekkel nehéz választanak. Legyenek továbbis bizalommal és kísértés csak egyszer meg én általam készített cikkeket, az eredmény biztos. Mille fleur crème könyvny 60 kr., szappan 40 kr., poude bármily szíube 60 kr., kapható Török gyógyszer, kítűnő készítmény vörös felrepedt kezek ellen felrepedt 35 kr. Szírtört biztos eredmény, próbátétele 80kr. Homlokötőim szenzőköt keltenek, a redőket végképp kismintja, darabja 1 frt 50 kr. Hajvezem pártalant 1/4 ára alatt bármily 65 hajnak eredeti színt visszaadja, sohasé lehet lemosni, 2 üveg 3 frt (3 hóig elegendő). Számos elismerő levelekkel bizonyíthatom. Utánvétellel bárholva küldöm. Mandl Ida, Budapest, Bethlen-utca 12. sz.

24 forintért 1 öltöny, 1 felöltő, összesen 24 frt. Egyenkint is kaphatók és pedig: 1 öltöny 12 frt, 1 felöltő 12 frt. Minden a legtisztább gyapjuszövetekből, jótállás mellett. Flú és gyermeköltönyök legnagyobb választékban, legolcsóbb árakon

Wolf Jakabnál Bpest, Kossuth Lajos-u. 22 a Kereskedelmi bank mellett. Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

3 kiló 4.80. postán utánvétellel

30 szoba

különféle egyszerűbb és finomabb bútor eladók: 1 finom faragott hálószoba 130 frt, 1 finom faragott kredenc 45, 1 finom faragott kávéasztal 12, 1 finom faragott magastámlájú diván 45, 1 finom matt ruhaskapcszó 2 ajtó 20, 1 finom matt ágy 16, 1 finom mahagoni garnitúra 10, 1 finom mahagoni szalonasztal 20, 30 db faragott ajteli szekrény márványtal 7, 30 db faragott mesző tükörre és márványtal 28 frt. Kapható: Zöld-utca 14. számú sarokháznál, bejárata aróvárvány-utóból.

Golyva ellen és tuzadai nyak ellen a legbiztosabb község-gel egy tökéletesen ártalmatlan kítűnő szort javasolt. Runkol Mária asszony Buzi, Osztr.-Szelecia.

Gimnáziumi érettségire előkészítő legalább VI. középszintű birtok. Kereskedelmi érettségire legalább IV. középszintű birtok. Bővebb felvilágosítást nyujt Szimányi S. nyug. tanár és igazgató BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 31. sz.

Kerékpár különleges angol sűrű fogaskerekekkel sűrűn, hallatlan olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5850

ERENYI-féle kítűntetett „NERVIN” nagy üveggel 80 krajcar. Legjobb: csuz. köszvény, esontantalmak, derékfájás és szaggatás ellen.

Március tizenötödike. A szabadság, egyenlőség és testvériség proklamálásának emlékeztetőre szentelt nap ezidei évfordulója alkalmából, melynek megünneplésére egész országban nagyban készülnek, ajánljuk a következő könyveket megszerzésre:

1. Kossuth Lajos élete és működése. Irta Graza György. Sok képpel. Ára 2 korona 40 fillér.

2. 1848. március 15. Irta Graza György. Megjelent a Magyar Könyvtár 32. számában. Ára 30 fill.

3. Márciusi dalok és költemények. Irta Abrányi Emil. Tartalmazza március 15-iki ünnepeken előadani szokott nyavlasra alkalmas költeményeket és alkalmi dalokat. Megjelent a Magyar Könyvtár 85. számában. Ára 30 fillér.

Megrendelést: Wodianer F. és fia (Lampel R.) könyvkiadóhivatalban, Budapest, Andrásy-ut 21. és kaphatók az ország minden könyvkereskedésében.

Justiz Leopold, Iodenruha-specialista BECS, IX., Währingerstrasse 48. Telefon 7248. sz. A tanító egylete házának az esztr. turista, a touring-club és számos kerékpár-egylet stb. szállítója.

LODEN városi öltöny 12-15-18-20-22-24-26-28-30-32-34-36-38-40-42-44-46-48-50-52-54-56-58-60-62-64-66-68-70-72-74-76-78-80-82-84-86-88-90-92-94-96-98-100-102-104-106-108-110-112-114-116-118-120-122-124-126-128-130-132-134-136-138-140-142-144-146-148-150-152-154-156-158-160-162-164-166-168-170-172-174-176-178-180-182-184-186-188-190-192-194-196-198-200-202-204-206-208-210-212-214-216-218-220-222-224-226-228-230-232-234-236-238-240-242-244-246-248-250-252-254-256-258-260-262-264-266-268-270-272-274-276-278-280-282-284-286-288-290-292-294-296-298-300-302-304-306-308-310-312-314-316-318-320-322-324-326-328-330-332-334-336-338-340-342-344-346-348-350-352-354-356-358-360-362-364-366-368-370-372-374-376-378-380-382-384-386-388-390-392-394-396-398-400-402-404-406-408-410-412-414-416-418-420-422-424-426-428-430-432-434-436-438-440-442-444-446-448-450-452-454-456-458-460-462-464-466-468-470-472-474-476-478-480-482-484-486-488-490-492-494-496-498-500-502-504-506-508-510-512-514-516-518-520-522-524-526-528-530-532-534-536-538-540-542-544-546-548-550-552-554-556-558-560-562-564-566-568-570-572-574-576-578-580-582-584-586-588-590-592-594-596-598-600-602-604-606-608-610-612-614-616-618-620-622-624-626-628-630-632-634-636-638-640-642-644-646-648-650-652-654-656-658-660-662-664-666-668-670-672-674-676-678-680-682-684-686-688-690-692-694-696-698-700-702-704-706-708-710-712-714-716-718-720-722-724-726-728-730-732-734-736-738-740-742-744-746-748-750-752-754-756-758-760-762-764-766-768-770-772-774-776-778-780-782-784-786-788-790-792-794-796-798-800-802-804-806-808-810-812-814-816-818-820-822-824-826-828-830-832-834-836-838-840-842-844-846-848-850-852-854-856-858-860-862-864-866-868-870-872-874-876-878-880-882-884-886-888-890-892-894-896-898-900-902-904-906-908-910-912-914-916-918-920-922-924-926-928-930-932-934-936-938-940-942-944-946-948-950-952-954-956-958-960-962-964-966-968-970-972-974-976-978-980-982-984-986-988-990-992-994-996-998-1000-1002-1004-1006-1008-1010-1012-1014-1016-1018-1020-1022-1024-1026-1028-1030-1032-1034-1036-1038-1040-1042-1044-1046-1048-1050-1052-1054-1056-1058-1060-1062-1064-1066-1068-1070-1072-1074-1076-1078-1080-1082-1084-1086-1088-1090-1092-1094-1096-1098-1100-1102-1104-1106-1108-1110-1112-1114-1116-1118-1120-1122-1124-1126-1128-1130-1132-1134-1136-1138-1140-1142-1144-1146-1148-1150-1152-1154-1156-1158-1160-1162-1164-1166-1168-1170-1172-1174-1176-1178-1180-1182-1184-1186-1188-1190-1192-1194-1196-1198-1200-1202-1204-1206-1208-1210-1212-1214-1216-1218-1220-1222-1224-1226-1228-1230-1232-1234-1236-1238-1240-1242-1244-1246-1248-1250-1252-1254-1256-1258-1260-1262-1264-1266-1268-1270-1272-1274-1276-1278-1280-1282-1284-1286-1288-1290-1292-1294-1296-1298-1300-1302-1304-1306-1308-1310-1312-1314-1316-1318-1320-1322-1324-1326-1328-1330-1332-1334-1336-1338-1340-1342-1344-1346-1348-1350-1352-1354-1356-1358-1360-1362-1364-1366-1368-1370-1372-1374-1376-1378-1380-1382-1384-1386-1388-1390-1392-1394-1396-1398-1400-1402-1404-1406-1408-1410-1412-1414-1416-1418-1420-1422-1424-1426-1428-1430-1432-1434-1436-1438-1440-1442-1444-1446-1448-1450-1452-1454-1456-1458-1460-1462-1464-1466-1468-1470-1472-1474-1476-1478-1480-1482-1484-1486-1488-1490-1492-1494-1496-1498-1500-1502-1504-1506-1508-1510-1512-1514-1516-1518-1520-1522-1524-1526-1528-1530-1532-1534-1536-1538-1540-1542-1544-1546-1548-1550-1552-1554-1556-1558-1560-1562-1564-1566-1568-1570-1572-1574-1576-1578-1580-1582-1584-1586-1588-1590-1592-1594-1596-1598-1600-1602-1604-1606-1608-1610-1612-1614-1616-1618-1620-1622-1624-1626-1628-1630-1632-1634-1636-1638-1640-1642-1644-1646-1648-1650-1652-1654-1656-1658-1660-1662-1664-1666-1668-1670-1672-1674-1676-1678-1680-1682-1684-1686-1688-1690-1692-1694-1696-1698-1700-1702-1704-1706-1708-1710-1712-1714-1716-1718-1720-1722-1724-1726-1728-1730-1732-1734-1736-1738-1740-1742-1744-1746-1748-1750-1752-1754-1756-1758-1760-1762-1764-1766-1768-1770-1772-1774-1776-1778-1780-1782-1784-1786-1788-1790-1792-1794-1796-1798-1800-1802-1804-1806-1808-1810-1812-1814-1816-1818-1820-1822-1824-1826-1828-1830-1832-1834-1836-1838-1840-1842-1844-1846-1848-1850-1852-1854-1856-1858-1860-1862-1864-1866-1868-1870-1872-1874-1876-1878-1880-1882-1884-1886-1888-1890-1892-1894-1896-1898-1900-1902-1904-1906-1908-1910-1912-1914-1916-1918-1920-1922-1924-1926-1928-1930-1932-1934-1936-1938-1940-1942-1944-1946-1948-1950-1952-1954-1956-1958-1960-1962-1964-1966-1968-1970-1972-1974-1976-1978-1980-1982-1984-1986-1988-1990-1992-1994-1996-1998-2000-2002-2004-2006-2008-2010-2012-2014-2016-2018-2020-2022-2024-2026-2028-2030-2032-2034-2036-2038-2040-2042-2044-2046-2048-2050-2052-2054-2056-2058-2060-2062-2064-2066-2068-2070-2072-2074-2076-2078-2080-2082-2084-2086-2088-2090-2092-2094-2096-2098-2100-2102-2104-2106-2108-2110-2112-2114-2116-2118-2120-2122-2124-2126-2128-2130-2132-2134-2136-2138-2140-2142-2144-2146-2148-2150-2152-2154-2156-2158-2160-2162-2164-2166-2168-2170-2172-2174-2176-2178-2180-2182-2184-2186-2188-2190-2192-2194-2196-2198-2200-2202-2204-2206-2208-2210-2212-2214-2216-2218-2220-2222-2224-2226-2228-2230-2232-2234-2236-2238-2240-2242-2244-2246-2248-2250-2252-2254-2256-2258-2260-2262-2264-2266-2268-2270-2272-2274-2276-2278-2280-2282-2284-2286-2288-2290-2292-2294-2296-2298-2300-2302-2304-2306-2308-2310-2312-2314-2316-2318-2320-2322-2324-2326-2328-2330-2332-2334-2336-2338-2340-2342-2344-2346-2348-2350-2352-2354-2356-2358-2360-2362-2364-2366-2368-2370-2372-2374-2376-2378-2380-2382-2384-2386-2388-2390-2392-2394-2396-2398-2400-2402-2404-2406-2408-2410-2412-2414-2416-2418-2420-2422-2424-2426-2428-2430-2432-2434-2436-2438-2440-2442-2444-2446-2448-2450-2452-2454-2456-2458-2460-2462-2464-2466-2468-2470-2472-2474-2476-2478-2480-2482-2484-2486-2488-2490-2492-2494-2496-2498-2500-2502-2504-2506-2508-2510-2512-2514-2516-2518-2520-2522-2524-2526-2528-2530-2532-2534-2536-2538-2540-2542-2544-2546-2548-2550-2552-2554-2556-2558-2560-2562-2564-2566-2568-2570-2572-2574-2576-2578-2580-2582-2584-2586-2588-2590-2592-2594-2596-2598-2600-2602-2604-2606-2608-2610-2612-2614-2616-2618-2620-2622-2624-2626-2628-2630-2632-2634-2636-2638-2640-2642-2644-2646-2648-2650-2652-2654-2656-2658-2660-2662-2664-2666-2668-2670-2672-2674-2676-2678-2680-2682-2684-2686-2688-2690-2692-2694-2696-2698-2700-2702-2704-2706-2708-2710-2712-2714-2716-2718-2720-2722-2724-2726-2728-2730-2